

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

DECRET 127/2013, de 20 de setembre, del Consell, pel qual s'establix el currículum de les ensenyances artístiques professionals corresponents al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, que pertanyen a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2013/9160]

Índex

- Capítol I. Disposicions preliminars
- Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació
- Article 2. Objectius, organització, estructura i desenvolupament del currículum
- Article 3. Centres i projectes educatius
- Article 4. Oferta formativa
- Article 5. Informació i orientació professional
- Capítol II. Accés a les ensenyances
- Article 6. Requisits generals d'accés a les ensenyances
- Article 7. Accés sense requisits acadèmics
- Article 8. Organització i regulació de la prova per a l'accés sense requisits acadèmics
- Article 9. Prova específica d'accés per a aspirants amb requisits acadèmics i excepcions
- Article 10. Places vacants i admissió d'alumnat
- Capítol III. Ordenació general de les ensenyances
- Article 11. Organització dels mòduls i distribució horària
- Article 12. Mòdul de projecte integrat
- Article 13. Fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers
- Article 14. Avaluació
- Article 15. Promoció i titulació
- Article 16. Convocatòries i permanència
- Article 17. Documents oficials d'avaluació i de mobilitat
- Article 18. Correspondència amb la pràctica laboral
- Article 19. Convalidacions
- Capítol IV. Professorat i centres
- Article 20. Professorat i atribució docent
- Article 21. Requisits mínims dels centres
- Disposicions addicionals
- Primera. Accés a uns altres estudis
- Segona. Alumnat amb discapacitat
- Tercera. Títols
- Quarta. Normes supletòries
- Quinta. Incidència en les dotacions de gasto
- Disposició transitòria
- Única. Calendari d'implantació
- Disposició derogatòria
- Única. Derogació normativa
- Disposicions finals
- Primera. Normes de desplegament
- Segona. Entrada en vigor
- Annex I. Currículum i descripció del perfil i del context professional del títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració.
- Annex II. Característiques del mòdul de projecte integrat.
- Annex III. Competència docent dels funcionaris que pertanyen al cos de professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls corresponents a les ensenyances del cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret.

Annex IV. Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual i el cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret.

Annex V. Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de Disseny Gràfic regulats en el Reial Decret

Consellería de Educación, Cultura y Deporte

DECRETO 127/2013, de 20 de septiembre, del Consell, por el que se establece el currículo de las enseñanzas artísticas profesionales correspondientes al título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, perteneciente a la familia profesional artística de Comunicación Gráfica y Audiovisual, en el ámbito de la Comunidad Valenciana. [2013/9160]

Índice

- Capítulo I. Disposiciones preliminares
- Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación
- Artículo 2. Objetivos, organización, estructura y desarrollo del currículo
- Artículo 3. Centros y proyectos educativos
- Artículo 4. Oferta formativa
- Artículo 5. Información y orientación profesional
- Capítulo II. Acceso a las enseñanzas
- Artículo 6. Requisitos generales de acceso a las enseñanzas
- Artículo 7. Acceso sin requisitos académicos
- Artículo 8. Organización y regulación de la prueba para el acceso sin requisitos académicos
- Artículo 9. Prueba específica de acceso para aspirantes con requisitos académicos y exenciones
- Artículo 10. Plazas vacantes y admisión de alumnado
- Capítulo III. Ordenación general de las enseñanzas
- Artículo 11. Organización de los módulos y distribución horaria
- Artículo 12. Módulo de proyecto integrado
- Artículo 13. Fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres
- Artículo 14. Evaluación
- Artículo 15. Promoción y titulación
- Artículo 16. Convocatorias y permanencia
- Artículo 17. Documentos oficiales de evaluación y de movilidad
- Artículo 18. Correspondencia con la práctica laboral
- Artículo 19. Convalidaciones
- Capítulo IV. Profesorado y centros
- Artículo 20. Profesorado y atribución docente
- Artículo 21. Requisitos mínimos de los centros
- Disposiciones adicionales
- Primera. Acceso a otros estudios
- Segunda. Alumnado con discapacidad
- Tercera. Títulos
- Cuarta. Normas supletorias
- Quinta. Incidencia en las dotaciones de gasto
- Disposición transitoria
- Única. Calendario de implantación
- Disposición derogatoria
- Única. Derogación normativa
- Disposiciones finales
- Primera. Normas de desarrollo
- Segunda. Entrada en vigor
- Anexo I. Currículo y descripción del perfil y del contexto profesional del título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración.

Anexo II. Características del módulo de proyecto integrado
Anexo III. Competencia docente de los funcionarios pertenecientes al cuerpo de profesores y maestros de taller de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto.

Anexo IV. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convaliden entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Comunicación Gráfica y Audiovisual y el ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto.

Anexo V. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convaliden entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Diseño Gráfico regulados en el Real Decreto

1456/1995, d'1 de setembre, i el cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret.

Annex VI. Relació de mòduls que podran ser objecte d'exemció per correspondència amb la pràctica laboral.

Annex VII. Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes del cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en el Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre, que es reconeixen als efectes de la incorporació de l'alumnat al cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret.

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, aprovat per la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, i reformat per la Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, estableix en l'article 53 que és de competència exclusiva de la Generalitat la regulació i l'administració de l'ensenyança en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, sense perjuí del que disposen l'article 27 de la Constitució Espanyola i les lleis orgàniques que, d'acord amb l'apartat 1 de l'article 81 d'aquella, el despleguen; de les facultats que atribuïx a l'Estat el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola, i de l'alta inspecció necessària per a complir-ho i garantir-ho.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en el capítol VI del títol I, referent a les ensenyances artístiques, inclou en la secció segona les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny, que s'organitzaran en cicles de formació específica, de grau mitjà i de grau superior, la finalitat de les quals és proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals de les Arts Plàstiques i el Disseny. Els cicles formatius referits inclouran fases de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

El Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'establix l'ordenació general de les ensenyances professionals d'arts plàstiques i disseny, concreta els objectius d'estes ensenyances; definix els títols de Tècnic i Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny com el document oficial acreditatiu del nivell de formació, qualificació i competència professional específica de cada especialitat artística; estableix l'estructura curricular que han de tindre les ensenyances professionals que conduïxen als esmentats títols i fixa els aspectes que han d'arreplegar les ensenyances mínimes corresponents, i regula, amb caràcter bàsic, l'accés, l'admissió, l'avaluació i mobilitat, els efectes dels títols i les convalidacions i exempcions.

En així mateix, per mitjà del Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, pel qual s'establix el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, que pertany a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual, i s'aproven les corresponents ensenyances mínimes, el Govern ha fixat les ensenyances mínimes d'este títol, tal com preveuen els articles 5 i 7 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig. A més, el Reial Decret determina, per al títol mencionat abans, la identificació, el perfil professional, el context professional i la resta d'aspectes de l'ordenació acadèmica que constitueixen els aspectes bàsics que asseguren una formació comuna i garantixen la validesa dels títols en compliment del que disposa la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Així mateix, el Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, a fi de facilitar el reconeixement de crèdits entre els títols de tècnic superior i les ensenyances que conduïxen a títols superiors d'ensenyanças artísticas o títulos universitarios, ha establert, per als cicles formatius de grau superior, els crèdits europeus del Sistema Europeu de Transferència de Crèdits (d'ara endavant, ECTS) mínims corresponents a cada mòdul formatiu, segons es definixen en el Reial Decret 1125/2003, de 5 de setembre, pel qual s'establix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions en les titulacions universitàries de caràcter oficial i validesa en tot el territori nacional. A l'efecte de facilitar el règim de convalidacions, s'assignen 120 crèdits ECTS a la totalitat del cicle formatiu de grau superior i 66 crèdits ECTS a les ensenyances mínimes estableties en el Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre.

De conformitat amb l'article 6.4 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació; l'article 13.1 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, i l'article 2.2 del Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, correspon a les administracions educatives, en l'àmbit de les seues competències, establir el currículum corresponent al títol de Tècnic Super-

to 1456/1995, de 1 de setembre, y el ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto.

Anexo VI. Relación de módulos que podrán ser objeto de exención por correspondencia con la práctica laboral.

Anexo VII. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas del ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el Real Decreto 1456/1995, de 1 de setiembre, que se reconocen a efectos de la incorporación del alumnado al ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto.

El Estatut de Autonomía de la Comunitat Valenciana, aprobado por la Ley Orgánica 5/1982, de 1 de julio, y reformado por la Ley Orgánica 1/2006, de 10 de abril, en su artículo 53 establece que es de competencia exclusiva de la Generalitat la regulación y administración de la enseñanza en toda su extensión, niveles y grados, modalidades y especialidades, sin perjuicio de lo que disponen el artículo 27 de la Constitución Española y las leyes orgánicas que, de acuerdo con el apartado 1 del artículo 81 de aquella, lo desarrollan, de las facultades que atribuye al Estado el número 30 del apartado 1 del artículo 149 de la Constitución Española, y de la alta inspección necesaria para su cumplimiento y garantía.

La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, en el capítulo VI del título I, referente a las enseñanzas artísticas, incluye en su sección segunda las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño, que se organizarán en ciclos de formación específica, de grado medio y de grado superior, cuya finalidad es proporcionar al alumnado una formación artística de calidad y garantizar la cualificación de los futuros profesionales de las Artes Plásticas y el Diseño. Los ciclos formativos referidos incluirán fases de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

El Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño, concreta los objetivos de estas enseñanzas; define los títulos de Técnico y Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño, como el documento oficial acreditativo del nivel de formación, cualificación y competencia profesional específica de cada especialidad artística; establece la estructura curricular que deben tener las enseñanzas profesionales conducentes a dichos títulos y fija los aspectos que deben contemplar las enseñanzas mínimas correspondientes; así como regula con carácter básico el acceso, la admisión, la evaluación y movilidad, los efectos de los títulos y las convalidaciones y exenciones.

En ese marco normativo, mediante el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración perteneciente a la familia profesional artística de Comunicación Gráfica y Audiovisual y se aprueban las correspondientes enseñanzas mínimas, el Gobierno ha fijado las enseñanzas mínimas de este título, tal y como prevén los artículos 5 y 7 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo. Además, en dicho Real Decreto se determina, para el título antes citado, su identificación, el perfil profesional, el contexto profesional, y aquellos otros aspectos de la ordenación académica que constituyen los aspectos básicos que aseguran una formación común y garantizan la validez de los títulos en cumplimiento de lo dispuesto en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Asimismo, el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, con el fin de facilitar el reconocimiento de créditos entre los títulos de técnico superior y las enseñanzas conducentes a títulos superiores de enseñanzas artísticas o títulos universitarios, ha establecido, para los Ciclos Formativos de Grado Superior, los créditos europeos del Sistema Europeo de Transferencia de Créditos (en adelante ECTS) mínimos correspondientes a cada módulo formativo, según se definen en el Real Decreto 1125/2003, de 5 de septiembre, por el que se establece el sistema europeo de créditos y el sistema de calificaciones en las titulaciones universitarias de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional. A efectos de facilitar el régimen de convalidaciones, se asignan 120 créditos ECTS a la totalidad del ciclo formativo de grado superior y 66 créditos ECTS a las enseñanzas mínimas establecidas en el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre.

De conformidad con el artículo 6.4 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, el artículo 13.1 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, y el artículo 2.2 del Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, corresponde a las administraciones educativas, en el ámbito de sus competencias, establecer el currículum correspondiente al título

rior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, que pertany a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual, del qual formaran part els aspectes bàsics del currículum que constituirà les ensenyances mínimes, i el desplegament posterior d'aquell.

Les ensenyances d'Arts Plàstiques i Disseny, referents de les ensenyances d'Arts Aplicades i Oficis Artístics en el nostre sistema educatiu, assumixen la transmissió de les pràctiques artístiques imprescindibles per a la renovació i la millora de productes, ambients i missatges, i per al creixement del patrimoni artístic. Per a això, estes ensenyances artístiques professionals situen la innovació tecnològica, l'apreciació artística i la sòlida formació en els oficis de les arts i el disseny en el context de la dimensió estètica i creadora de l'home, qualitat determinant per al creixement patrimonial i dels valors d'identitat, d'expressió personal i de comunicació social.

La Comunitat Valenciana ha aportat importants contribucions en l'àmbit editorial, del disseny, de la publicitat, la ciència i la tecnologia, i en l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual. En este sentit, l'objectiu bàsic d'este títol és atendre les actuals necessitats de formació de tècnics superiors com a il·lustradors especialistes en la creació i realització d'il·lustracions en l'àmbit editorial, del disseny, de la publicitat, de la ciència i la tecnologia, i en l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual, i unir el coneixement de materials, procediments tècnics i noves tecnologies amb la cultura i la sensibilitat artística per a constituir la garantia de qualitat demandada hui pels sectors productius artístics i culturals vinculats a la creació i producció gràfica.

Els objectius, continguts i criteris d'avaluació dels mòduls corresponents al currículum i la distribució d'estos en cursos, són els específics en l'annex I d'este decret.

L'article 13.1 del Real Decreto 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'establix l'ordenació general de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny, i l'article 2.2 del Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, pel qual s'establix el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, avalen l'interès públic de la publicació en el DOCV d'este decret, amb l'objecte que la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport complisca les competències que ambdós articles li conferixen.

Per tot això, este decret es dicta en l'exercici de les competències que atribuïxen a la Comunitat Valenciana els articles 27 i 149.1.30.a) de la Constitució Espanyola i l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i es fa a proposta de la consellera d'Educació, Cultura i Esport, fent ús de les atribucions que li conferix el Decret 19/2012, de 7 de desembre, del president de la Generalitat, pel qual es determinen les conselleries en què s'organitza l'Administració de la Generalitat; de conformitat amb esta; amb el dictamen previ del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, consultats els agents socials, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana; d'acord amb el que estableix l'article 43 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 20 de setembre de 2013,

DECRETE

CAPÍTOL I *Disposicions preliminars*

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. Este decret té per objecte establecer el currículum de les ensenyances artísticas profesionales d'Arts Plàstiques i Disseny correspondientes al título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, que pertenece a la familia profesional artística de Comunicación Gráfica Audiovisual, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, del cual forman parte los aspectos básicos del currículum que constituirán las enseñanzas mínimas establecidas según el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre.

2. Als efectes del que dispone este decret, s'entén per currículum el conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació del cicle formatiu corresponent al títol esmentat.

de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, perteneciente a la familia profesional artística de Comunicación Gráfica y Audiovisual, del que formarán parte los aspectos básicos del currículum que constituyen las enseñanzas mínimas y su posterior desarrollo.

Las enseñanzas de Artes Plásticas y Diseño, referentes de las enseñanzas de Artes Aplicadas y Oficios Artísticos en nuestro sistema educativo, asumen la transmisión de las prácticas artísticas imprescindibles para la renovación y mejora de productos, ambientes y mensajes y para el crecimiento del patrimonio artístico. Para ello, estas enseñanzas artísticas profesionales sitúan la innovación tecnológica, la apreciación artística y la sólida formación en los oficios de las artes y el diseño en el contexto de la dimensión estética y creadora del hombre, calidad determinante para el crecimiento patrimonial y de los valores de identidad, de expresión personal y de comunicación social.

La Comunitat Valenciana ha aportado importantes contribuciones en el ámbito editorial, del diseño, de la publicidad, la ciencia y la tecnología y en el ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual. En este sentido, el objetivo básico de este título es atender a las actuales necesidades de formación de técnicos superiores como ilustradores especialistas en la creación y realización de ilustraciones en el ámbito editorial, del diseño, de la publicidad, la ciencia y la tecnología y en el ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual, y unir el conocimiento de materiales, procedimientos técnicos y nuevas tecnologías con la cultura y la sensibilidad artística para constituir la garantía de calidad demandada hoy por los sectores productivos artísticos y culturales vinculados a la creación y producción gráfica.

Los objetivos, contenidos y criterios de evaluación de los módulos correspondientes al currículum y su distribución en cursos, son los especificados en el anexo I del presente decreto.

El artículo 13.1 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño y el artículo 2.2 del Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, por el que se establece el título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, avalan el interés público de la publicación en el DOCV del presente decreto, con el objeto que la Consellería de Educación, Cultura y Deporte cumpla las competencias que ambos artículos le confieren.

Por todo lo expuesto, el presente decreto se dicta en el ejercicio de las competencias que atribuye a la Comunitat Valenciana los artículos 27 y 149.1.30^a de la Constitución Española y en el artículo 53 del Estatut de Autonomía de la Comunitat Valenciana, a propuesta de la consellera de Educación, Cultura y Deporte, en uso de las atribuciones que le confiere el Decreto 19/2012, de 7 de diciembre, del President de la Generalitat, por el que determina las consellerías en que se organiza la administración de la Generalitat, de conformidad con la misma, consultados los agentes sociales, previo dictamen del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, conforme con el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, de acuerdo con lo establecido en el artículo 43 de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, del Consell, y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 20 de septiembre de 2013,

DECRETO

CAPÍTULO I *Disposiciones preliminares*

Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación

1. El presente decreto tiene por objeto establecer el currículum de las enseñanzas artísticas profesionales de Artes Plásticas y Diseño correspondientes al título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, perteneciente a la familia profesional artística de Comunicación Gráfica Audiovisual, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, del que forman parte los aspectos básicos del currículum que constituye las enseñanzas mínimas establecidas según el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre.

2. A los efectos de lo dispuesto en este decreto, se entiende por currículum el conjunto de objetivos, contenidos, métodos pedagógicos y criterios de evaluación del ciclo formativo correspondiente a dicho título.

3. Este decret serà aplicable en els centres docents públics i privats de la Comunitat Valenciana que impartisquen les ensenyances que regula.

Article 2. Objectius, organització, estructura i desenvolupament del currículum

1. El perfil professional, el context professional, els objectius generals del cicle formatiu, el desenrotllament curricular dels mòduls formatius quant als objectius específics, continguts i criteris d'avaluació de cada mòdul formatiu i la distribució horària dels mòduls que el compenen, són els que s'establixen en l'annex I d'este decret.

2. Els centres que impartisquen les ensenyances regulades en este decret desenrotllaran i completeran el currículum que s'hi estableix, per mitjà de la posada en pràctica del seu projecte educatiu i la implementació de programacions didàctiques que prenguen en consideració les característiques del context social i cultural, les necessitats de l'alumnat, amb especial atenció a les necessitats dels que presenten una discapacitat, i les possibilitats formatives de l'entorn. La concreció del currículum que realitze el centre, una vegada fixada i aprovada pel claustre, serà incorporada al projecte educatiu del centre.

3. Els centres docents podran oferir, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació, una part dels mòduls formatius en una llengua estrangera, sense que això supose una modificació dels aspectes bàsics del currículum regulat en el corresponent títol i per este decret.

Article 3. Centres i projectes educatius

1. Els centres que, degudament autoritzats, impartisquen les ensenyances que conduïxen al títol de Tècnic Superior en Il·lustració, a més de complir allò que s'ha preceptuat en l'article anterior respecte al seu projecte educatiu, hauran de considerar l'entorn territorial, social, cultural i, especialment, l'econòmicolaboral de la Comunitat Valenciana per a proposar i fomentar les ensenyances artístiques professionals de la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual en els seus respectius projectes educatius.

2. Les propostes pedagògiques que realitzen els centres vetlaran especialment perquè s'adaptin al context laboral, i per això han de considerar els aspectes següents:

a) Les activitats formatives hauran d'emprar recursos i metodologies relacionats amb el futur exercici professional de l'alumnat.

b) S'establirà un catàleg d'empreses, estudis i tallers que oferisquen a l'alumnat oportunitats interessants de formació, aprenentatge i perspectives laborals.

c) Es traslladarà la realitat de l'empresa al centre educatiu per mitjà d'iniciatives com ara l'organització de visites, la participació de professionals especialistes de l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual en la formació de l'alumnat, l'organització de xarrades informatives, i la creació de beques o de premis promoguts per les cambres de comerç, fundacions vinculades al sector productiu gràfic i audiovisual, o per iniciativa de les empreses, estudis o tallers relacionats amb el context social més proper o vinculat al centre educatiu.

3. Així mateix, els centres docents que impartisquen estes ensenyances fomentaran, a través del seu desenrotllament curricular, la iniciativa emprenedora, així com el coneixement de l'entorn productiu del sector gràfic i audiovisual i el seu àmbit legislatiu.

4. Els centres docents que impartisquen cicles formatius d'Arts Plàstiques i Disseny de grau superior, en compliment de les exigències que l'educació superior suposa per a estes ensenyances, promouran la participació en programes europeos o projectes de caràcter internacional que contribuïsquen, entre d'altres, a la millora de les competències lingüístiques i professionals que permeten a l'alumnat una projecció exterior amb garanties.

5. Els centres que impartisquen les ensenyances regulades en este decret podran incorporar-se a la xarxa de centres de Formació Professional i establir víncles o associacions amb els centres integrats de Formació Professional de la Comunitat Valenciana, o bé amb altres centres docents que oferisquen ensenyances semblants, amb la finalitat de coordinar les ofertes formatives en benefici de l'interès dels destinataris i de l'eficiència dels recursos.

3. El presente decreto será de aplicación en los centros docentes públicos y privados de la Comunitat Valenciana que imparten las enseñanzas reguladas en él.

Artículo 2. Objetivos, organización, estructura y desarrollo del currículo

1. El perfil profesional, el contexto profesional, los objetivos generales del ciclo formativo, el desarrollo curricular de los módulos formativos en cuanto a los objetivos específicos, contenidos y criterios de evaluación de cada módulo formativo y la distribución horaria de los módulos que lo componen, son los que se establecen en el anexo I de este decreto.

2. Los centros que imparten las enseñanzas reguladas en el presente decreto desarrollarán y completarán el currículo establecido en él, mediante la puesta en práctica de su proyecto educativo y la implementación de programaciones didácticas que tomen en consideración las características del contexto social y cultural, las necesidades del alumnado, con especial atención a las necesidades de quienes presenten una discapacidad, y las posibilidades formativas del entorno. La concreción del currículo que realice el centro, una vez fijada y aprobada por el Claustro, será incorporada al proyecto educativo del centro.

3. Los centros docentes podrán ofrecer, previa autorización de la consellería competente en materia de educación, una parte de los módulos formativos en una lengua extranjera, sin que ello suponga modificación alguna de los aspectos básicos del currículo regulado en el correspondiente título y por el presente decreto.

Artículo 3. Centros y proyectos educativos

1. Los centros que, debidamente autorizados, imparten las enseñanzas conducentes al título de Técnico Superior en Ilustración, además de cumplir lo preceptuado en el artículo anterior respecto a su proyecto educativo, deberán considerar el entorno territorial, social, cultural y especialmente económico-laboral de la Comunitat Valenciana para proponer y fomentar las enseñanzas artísticas profesionales de la familia profesional artística de Comunicación Gráfica y Audiovisual en sus respectivos proyectos educativos.

2. Las propuestas pedagógicas que realicen los centros velarán especialmente por su adaptación al contexto laboral, debiendo considerar los siguientes aspectos:

a) Las actividades formativas deberán emplear recursos y metodologías relacionadas con el futuro ejercicio profesional del alumnado.

b) Se establecerá un catálogo de empresas, estudios y talleres que ofrezcan al alumnado oportunidades interesantes de formación, aprendizaje y perspectivas laborales.

c) Se trasladará la realidad de la empresa al centro educativo mediante iniciativas como la organización de visitas, la participación de profesionales especialistas del ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual en la formación del alumnado, la organización de charlas informativas, y la creación de becas o premios promovidos por las cámaras de comercio, fundaciones vinculadas al sector productivo gráfico y audiovisual, o por iniciativa de las empresas, estudios o talleres relacionados con el contexto social más próximo o vinculado al centro educativo.

3. Asimismo, los centros docentes que imparten estas enseñanzas fomentarán, a través de su desarrollo curricular, la iniciativa emprendedora, así como el conocimiento del entorno productivo del sector gráfico y audiovisual y su ámbito legislativo.

4. Los centros docentes que imparten ciclos formativos de Artes Plásticas y Diseño de grado superior, en cumplimiento de las exigencias que la educación superior supone para estas enseñanzas, promoverán la participación en programes europeos o projectes de caràcter internacional que contribuïsquen, entre otros, a la millora de les competències lingüístiques i professionals que permeten al alumnado una proyección exterior con garantías.

5. Aquellos centros que imparten las enseñanzas reguladas en el presente decreto podrán incorporarse a la red de centros de formación profesional, y establecer vínculos o asociaciones con los centros integrados de formación profesional de la Comunitat Valenciana, o bien con otros centros docentes, que oferten enseñanzas semejantes, con la finalidad de coordinar las ofertas formativas en beneficio del interés de los destinatarios y de la eficiencia de los recursos.

6. La conselleria competent en matèria d'educació podrà formalitzar convenis i acords de col·laboració amb les institucions i entitats que treballen en àmbits relacionats amb les ensenyances regulades en este decret, de manera que les escoles d'art puguen proporcionar l'assessorament i l'ajuda tècnica als professionals, a les empreses i a les entitats del sector.

7. Els centres educatius podran col·laborar, si és el cas, amb la conselleria competent en matèria de qualificacions professionals en l'avaluació i acreditació de competències professionals adquirides per mitjà de l'experiència laboral i altres aprenentatges no formals.

Article 4. Oferta formativa

1. A més de l'oferta del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny a què es referix este decret, els centres que impartsiquen estes ensenyances de la família de Comunicació Gràfica i Audiovisual també podran organitzar, desenvolupar i impartir cursos d'especialització vinculats a aquelles, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació.

2. Els cursos d'especialització autoritzats tindran com a objectiu principal promoure l'aprenentatge permanent i la formació al llarg de la vida; així mateix, hauran de contribuir a atendre el necessari aprofundiment en determinades activitats professionals i a donar una resposta formativa immediata davant de l'aparició de noves qualificacions professionals.

3. Els cursos d'especialització, amb caràcter general, tindran una estructura, característiques curriculars i organització semblants als cicles formatius. Estos podrán ofrecerse en modalidades formativas que permiten compatibilizar la formación a lo largo de la vida con el ejercicio profesional.

4. Les propostes de cursos d'especialització que formulen els centres docents per a ser autoritzats hauran de preveure accions formatives vinculades al sector gràfic i audiovisual, i tractar, en la mesura que siga possible, que siguin accions formativas amb projecció de futur.

5. L'autorització dels cursos d'especialització corresponents per part de la conselleria competent en matèria d'educació requerirà, com a condició bàsica, l'existència de professorat qualificat per a impartir-los i que hi haja disponibilitat en la planificació docent del professorat del centre.

6. Els cursos autoritzats seran objecte d'un certificat acreditatiu, expediat pel centre docent on es realitzen, per als qui els superen, i hauran de fer-ne constar la duració en hores i l'equivalència en crèdits. El certificat podrà tindre, si és el cas, valor en el Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional.

7. Els centres que impartsiquen les ensenyances regulades en este decret podran oferir una segona llengua estrangera, a manera de formació complementària, amb un límit de fins a tres hores setmanals. La formació s'adecuarà al perfil professional del cicle formatiu.

8. L'oferta de la formació complementària de segona llengua estrangera haurà de comptar amb l'autorització expressa de la conselleria competent en matèria d'educació. L'autorització estarà condicionada a la disponibilitat horària del professorat en el centre.

9. Esta formación no constará en los documentos oficiales de evaluación, si bien el centro docente expedirá un certificado acreditativo para el alumnado que supere los objetivos establecidos para la formación. En los certificados se hará constar la duración en horas, así como su equivalencia en créditos.

10. Els centres docents podran oferir, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació, cursos de preparació per a les proves d'accés als cicles formatius d'Arts Plàstiques i Disseny, sempre que hi haja disponibilitat en la planificació docent del professorat del centre.

Article 5. Informació i orientació professional

1. Tots els centres que oferisquen estes ensenyances informaran l'alumnat sobre les possibilitats de formació i reconeixement de competències professionals que hi haja en l'entorn local, regional, nacional i europeu, a partir de les seues necessitats i interessos, i tenint en compte l'itinerari personal apropiat a cada alumne i alumna.

2. La conselleria competent en matèria d'educació estableixerà les condicions perquè els centres docents puguen disposar d'un responsable d'orientació laboral, que estarà especialitzat en les funcions indicades

6. La consellería competente en materia de educación podrá formalizar convenios y acuerdos de colaboración con cuantas instituciones y entidades trabajen en ámbitos relacionados con las enseñanzas reguladas en este decreto, de forma que las escuelas de arte puedan proporcionar el asesoramiento y la ayuda técnica a los profesionales, empresas y entidades del sector.

7. Los centros educativos podrán colaborar, en su caso, con la conselleria competente en materia de cualificaciones profesionales en la evaluación y acreditación de competencias profesionales adquiridas mediante la experiencia laboral y otros aprendizajes no formales.

Artículo 4. Oferta formativa

1. Además de la oferta del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño al que se refiere este decreto, los centros que imparten estas enseñanzas de la familia de Comunicación Gráfica y Audiovisual también podrán organizar, desarrollar e impartir cursos de especialización vinculados a las mismas, previa autorización de la conselleria competente en materia de educación.

2. Los cursos de especialización autorizados tendrán como objetivo principal promover el aprendizaje permanente y la formación a lo largo de la vida. Asimismo, deberán contribuir a atender la necesaria profundización en determinadas actividades profesionales y a dar una respuesta formativa inmediata ante la aparición de nuevas cualificaciones profesionales.

3. Los cursos de especialización, con carácter general, tendrán una estructura, características curriculares y organización similares a los ciclos formativos. Éstos podrán ofrecerse en modalidades formativas que permitan compatibilizar la formación a lo largo de la vida con el ejercicio profesional.

4. Las propuestas de cursos de especialización que formulen los centros docentes para su autorización deberán contemplar acciones formativas vinculadas al sector gráfico y audiovisual, tratándose en la medida de lo posible de acciones formativas con proyección de futuro.

5. La autorización de los cursos de especialización correspondientes por la conselleria competente en materia de educación requerirá como condición básica la existencia de profesorado cualificado para su impartición y que exista disponibilidad en la planificación docente del profesorado del centro.

6. Los cursos autorizados serán objeto de una certificación acreditativa, expedida por el centro docente donde se realicen, para quienes los superen, debiéndose hacer constar su duración en horas, así como su equivalencia en créditos. Dicha certificación podrá tener, en su caso, valor en el Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional.

7. Los centros que imparten las enseñanzas reguladas en este decreto podrán ofrecer una segunda lengua extranjera, a modo de formación complementaria, con un límite de hasta 3 horas semanales. La formación se adecuará al perfil profesional del ciclo formativo.

8. La oferta de la formación complementaria de segunda lengua extranjera deberá contar con autorización expresa de la conselleria competente en materia de educación. La autorización estará condicionada a la disponibilidad horaria del profesorado en el centro.

9. Esta formación no constará en los documentos oficiales de evaluación, si bien el centro docente expedirá una certificación acreditativa para el alumnado que supere los objetivos establecidos para la formación. En los certificados se hará constar la duración en horas, así como su equivalencia en créditos.

10. Los centros docentes podrán ofrecer, previa autorización de la conselleria competente en materia de educación, cursos de preparación para las pruebas de acceso a los ciclos formativos de Artes Plásticas y Diseño, siempre que exista disponibilidad en la planificación docente del profesorado del centro.

Artículo 5. Información y orientación profesional

1. Todos los centros que oferten estas enseñanzas, informarán al alumnado sobre las posibilidades de formación y reconocimiento de competencias profesionales que existan en el entorno local, regional, nacional y europeo, partiendo de sus necesidades e intereses, y teniendo en cuenta el itinerario personal apropiado a cada alumno y alumna.

2. La conselleria competente en materia de educación establecerá las condiciones para que los centros docentes puedan disponer de un responsable de orientación laboral, que estará especializado en las

en l'apartat anterior. Esta labor serà realitzada preferentment per professorat amb destinació definitiva en el centre.

CAPÍTOL II

Accés a les ensenyances

Article 6. Requisits generals d'accés a les ensenyances

1. Per a accedir a les ensenyances regulades en este decret serà necessari estar en possessió del títol de Batxiller o d'un títol declarat equivalent. A estos efectos, i de conformitat amb la disposició addicional quarta del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, es podrà accedir a les ensenyances amb les titulacions següents:

- a) Títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny.
- b) Títol de Graduat en Arts Aplicades i Oficis Artístics, corresponent al pla d'estudis del 1963 o del pla experimental.
- c) Títol de Tècnic Especialista o de Tècnic Superior de les ensenyances de Formació Professional.

d) Haver superat altres estudis declarats equivalents a efectes acadèmics amb algun dels anteriors.

- e) Estar en possessió d'una titulació universitària o equivalent.

2. A més dels requisits acadèmics arreplegats en l'apartat anterior, s'haurà de superar una prova específica d'accés que permeta demostrar les aptituds i els coneixements artístics necessaris per a cursar amb aprofitament les ensenyances.

Article 7. Accés sense requisits acadèmics

1. Segons el que estableixen l'article 52.3 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig d'Educació, i l'article 16 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, podran accedir a estes ensenyances aquells aspirants que no tinguen els requisits acadèmics però superen una prova d'accés.

2. En la prova d'accés, l'alumnat haurà d'acreditar la maduresa en relació amb els objectius del Batxillerat i les aptituds necessàries indicades en l'article 6.2 d'este decret. L'alumnat podrà presentar-se a la prova d'accés si té, com a mínim, dènou anys complits l'any de realització d'esta, o díhuit anys en cas que acrediten estar en possessió d'un títol de tècnic relacionat amb aquell a què es desitja accedir. A estos efectos, s'entendran com a títols relacionats els que pertanguen a la mateixa família professional artística.

3. La prova d'accés per a l'alumnat que no tinga els requisits acadèmics constarà de dos parts: una de general i una d'específica. La part general avaluarà els coneixements i les capacitats bàsics de les matèries comunes del batxillerat, i la part específica tindrà com a finalitat valorar les aptituds i els coneixements artístics necessaris per a cursar amb aprofitament les ensenyances del títol que es desitja cursar.

Article 8. Organització i regulació de la prova per a l'accés sense requisits acadèmics

1. La conselleria competent en matèria d'educació convocarà, amb caràcter anual, les proves d'accés als cicles formatius d'Arts Plàstiques i Disseny, per mitjà de la publicació de la convocatòria en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

2. La prova d'accés es realitzarà en el centre on l'alumnat desitge iniciar els seus estudis d'Arts Plàstiques i Disseny, sense perjuí que la conselleria competent en matèria d'educació puga habilitar altres centres docents per a la realització de la prova.

3. L'estructura de la part general de la prova d'accés al cicle formatiu de grau superior conductor al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, que haurà de superar l'alumnat que no estiga en possessió dels requisits acadèmics corresponents, serà la següent:

a) Primer exercici. Desenrotllament per escrit d'un comentari de text i contestació de qüestions que es formulen a l'alumnat a partir del text.

En este exercici es valorarà la competència lingüística de l'alumnat en relació amb el currículum de Batxillerat.

b) Segon exercici. Qüestions relatives a les matèries comunes, d'àmbit no lingüístic, pròpies del currículum del Batxillerat.

funciones indicadas en el apartado anterior. Esta labor será realizada preferentemente por profesorado con destino definitivo en el centro.

CAPÍTULO II

Acceso a las enseñanzas

Artículo 6. Requisitos generales de acceso a las enseñanzas

1. Para acceder a las enseñanzas reguladas en el presente decreto será necesario estar en posesión del título de Bachiller, o título declarado equivalente. A tales efectos, y de conformidad con la disposición adicional cuarta del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, se podrá acceder a dichas enseñanzas con las siguientes titulaciones:

- a) Título de Técnico superior de Artes Plásticas y Diseño.
- b) Título de Graduado en Artes Aplicadas y Oficios Artísticos correspondiente al plan de estudios de 1963 o del plan experimental.
- c) Título de Técnico Especialista o de Técnico Superior, de las enseñanzas de Formación profesional.

d) Haber superado otros estudios declarados equivalentes a efectos académicos con alguno de los anteriores.

- e) Estar en posesión de una titulación universitaria o equivalente.

2. Además de los requisitos académicos recogidos en el apartado anterior, se deberá superar una prueba específica de acceso que permita demostrar las aptitudes y los conocimientos artísticos necesarios para cursar con aprovechamiento las enseñanzas.

Artículo 7. Acceso sin requisitos académicos

1. Según lo establecido en el artículo 52.3 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo de Educación, y el artículo 16 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, podrán acceder a estas enseñanzas aquellos aspirantes que, careciendo de los requisitos académicos, superen una prueba de acceso.

2. En la prueba de acceso, el alumnado deberá acreditar la madurez en relación con los objetivos del bachillerato y las aptitudes necesarias indicadas en el artículo 6.2 del presente decreto. Los alumnos y alumnas podrán presentarse a la prueba de acceso si tienen como mínimo diecinueve años cumplidos en el año de realización de la misma, o dieciocho años en caso de que acrediten estar en posesión de un título de técnico relacionado con aquel al que se desea acceder. A estos efectos, se entenderán como títulos relacionados aquellos que pertenezcan a la misma familia profesional artística.

3. La prueba de acceso para el alumnado que carezca de los requisitos académicos constará de dos partes, una parte general y otra específica. La parte general evaluará los conocimientos y capacidades básicas de las materias comunes del bachillerato, y la parte específica tendrá como finalidad valorar las aptitudes y los conocimientos artísticos necesarios para cursar con aprovechamiento las enseñanzas del título que se desea cursar.

Artículo 8. Organización y regulación de la prueba para el acceso sin requisitos académicos

1. La consellería competente en materia de educación convocará, con carácter anual, las pruebas de acceso a los ciclos formativos de Artes Plásticas y Diseño, mediante la publicación de la convocatoria en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

2. La prueba de acceso se realizará en el centro donde el alumnado deseé iniciar sus estudios de Artes Plásticas y Diseño, sin perjuicio de que la consellería competente en materia de educación pueda habilitar otros centros docentes para la realización de la prueba.

3. La estructura de la parte general de la prueba de acceso al ciclo formativo de grado superior conductor al título de técnico superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, que deberán superar los alumnos y alumnas que no estén en posesión de los requisitos académicos correspondientes, será la siguiente:

a) Primer ejercicio. Desarrollo por escrito de un comentario de texto y contestación de cuestiones que se formulen al alumnado a partir del texto.

En este ejercicio se valorará la competencia lingüística del alumnado en relación con el currículum de Bachillerato.

b) Segundo ejercicio. Cuestiones relativas a las materias comunes, de ámbito no lingüístico, propias del currículum del Bachillerato.

En este exercici es valorarà la consecució dels objectius del Bachillerat, pel que fa a les matèries comunes no lingüístiques, així com el grau de maduresa de l'aspirant quant a la correcta comprensió de conceptes, la utilització del llenguatge i la capacitat d'anàlisi i síntesi.

4. La part específica de la prova d'accés al cicle formatiu de grau superior conduent al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració tindrà l'estructura següent:

a) Primer exercici. Qüestions relatives a història de l'art, a partir d'un text escrit i/o de la documentació gràfica o audiovisual que es facilita a l'alumnat. En este exercici es valoraran el nivell de coneixements artístics i la sensibilitat davant de les creacions artístiques i funcionals, així com la maduresa del criteri estètic.

b) Segon exercici. Realització de diversos esbossos sobre un tema proposat i realització posterior d'un dels esbossos amb color.

En este exercici es valoraran les aptituds com ara la sensibilitat artística, la creativitat, la capacitat compositiva i comunicativa, i el sentit de la funcionalitat.

c) Tercer exercici. A partir d'un dels esbossos realitzats en l'exercici anterior, s'executarà una pràctica adaptada a la realitat material del cicle formatiu regulat en este decret.

En este exercici es valoraran les aptituds següents: la destresa específica i les capacitats d'observació, expressivitat, percepció i composició formal.

5. Les qualificacions de cada exercici i de cada part de la prova d'accés s'expressaran en termes numèrics, i s'utilitzarà per a això l'escala de zero a deu amb dos decimals; serà necessari obtindre una qualificació igual o superior a cinc per a la superació de cada part o exercici. La qualificació final de cada part de la prova serà la mitjana aritmètica de les qualificacions obtingudes en els diferents exercicis, sempre que hagen sigut superats en la totalitat. Al seu torn, la qualificació de la prova d'accés per a l'alumnat que hi accedix sense requisits acadèmics serà la mitjana aritmètica de la qualificació de la part general i de la part específica.

6. Segons el que disposa l'article 17.3 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, les proves d'accés a les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny de grau mitjà i de grau superior, tindran validesa en tot el territori nacional.

7. La superació de la part general de la prova d'accés tindrà efectes i validesa per a convocatòries posteriors. No obstant això, la part específica de la prova d'accés tindrà validesa únicament per a accedir-hi en el curs acadèmic per al qual es realitze la prova.

8. Podrà quedar exempt de realitzar la part general de la prova qui haja superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys, i així ho sol·licita.

9. Estarà exempt de realitzar la part específica qui acredite una experiència laboral mínima d'un any en l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual en llocs de treball relacionats directament amb les competències professionals del cicle formatiu a què desitgen accedir. Esta experiència laboral s'acreditarà mitjançant un certificat de l'empresa en què s'haja adquirit l'experiència laboral, on conste expressament la duració del contracte, l'activitat exercida i el període de temps en què s'ha realitzat l'activitat. En el cas de treballadors per compte propi, s'acreditarà per mitjà d'un certificat d'alta en el cens d'obligats tributaris. En ambdós casos, també s'haurà d'aportar un certificat de vida laboral.

Article 9. Prova específica d'accés per a aspirants amb requisits acadèmics i exempcions

1. Els qui estiguin en possessió dels requisits acadèmics d'accés a què es referix l'article 6 d'este decret hauran de superar, a més, una prova específica d'accés per a poder matricular-se en les respectives ensenyances.

2. La conselleria competent en matèria d'educació convocarà, amb caràcter anual, les proves específiques d'accés als cicles formatius d'Arts Plàstiques i Disseny per a qui estiga en possessió dels requisits acadèmics corresponents, per mitjà de la publicació de la convocatòria en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

3. La prova d'accés es realitzarà en el centre on l'alumnat desitge iniciar els seus estudis d'Arts Plàstiques i Disseny, sense perjuï que la

En este ejercicio se valorará la consecución de los objetivos del Bachillerato, en cuanto a las materias comunes no lingüísticas se refiere, así como el grado de madurez del aspirante en cuanto a la correcta comprensión de conceptos, la utilización del lenguaje y la capacidad de análisis y síntesis.

4. La parte específica de la prueba de acceso al ciclo formativo de grado superior conducente al título de técnico superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración tendrá la siguiente estructura:

a) Primer ejercicio. Cuestiones relativas a historia del arte, a partir de un texto escrito y/o la documentación gráfica o audiovisual que se le facilite al alumnado. En este ejercicio se valorará el nivel de conocimientos artísticos y la sensibilidad ante las creaciones artísticas y funcionales, así como la madurez del criterio estético.

b) Segundo ejercicio. Realización de diversos bocetos sobre un tema propuesto, y realización posterior de uno de los bocetos a color.

En este ejercicio se valorarán las aptitudes como la sensibilidad artística, la creatividad, la capacidad compositiva y comunicativa, y el sentido de la funcionalidad.

c) Tercer ejercicio. A partir de uno de los bocetos realizados en el ejercicio anterior, se ejecutará una práctica adaptada a la realidad material del ciclo formativo regulado en el presente decreto.

En este ejercicio se valorarán las siguientes aptitudes: la destreza específica, las capacidades de observación, expresividad, percepción y composición formal.

5. Las calificaciones de cada ejercicio y de cada parte de la prueba de acceso se expresarán en términos numéricos, utilizando para ello la escala de cero a diez con dos decimales, siendo preciso obtener una calificación igual o superior a cinco para la superación de cada parte o ejercicio. La calificación final de cada parte de la prueba será la media aritmética de las calificaciones obtenidas en sus diferentes ejercicios, siempre que hayan sido superados en su totalidad. A su vez, la calificación de la prueba de acceso para el alumnado que accede sin requisitos académicos será la media aritmética de la calificación de la parte general y de la parte específica.

6. Según lo dispuesto en el artículo 17.3 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño de grado medio y de grado superior, tendrán validez en todo el territorio nacional.

7. La superación de la parte general de la prueba de acceso tendrá efectos y validez para posteriores convocatorias. No obstante, la parte específica de la prueba de acceso tendrá validez únicamente para acceder en el curso académico para el que se realice dicha prueba.

8. Podrán quedar exentos de realizar la parte general de la prueba quienes hayan superado la prueba de acceso a la universidad para mayores de 25 años, y así lo soliciten.

9. Estarán exentos de realizar la parte específica quienes acrediten una experiencia laboral mínima de un año en el ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual, en puestos de trabajo relacionados directamente con las competencias profesionales del ciclo formativo al que deseen acceder. Esta experiencia laboral se acreditará a través de una certificación de la empresa donde se haya adquirido la experiencia laboral, donde conste expresamente la duración del contrato, la actividad desarrollada y el periodo de tiempo en el que se ha realizado dicha actividad. En el caso de trabajadores por cuenta propia, se acreditará mediante una certificación de alta en el censo de obligados tributarios. En ambos casos, también se deberá aportar un certificado de vida laboral.

Artículo 9. Prueba específica de acceso para aspirantes con requisitos académicos y exenciones

1. Quienes estén en posesión de los requisitos académicos de acceso a los que se refiere el artículo 6 del presente decreto, deberán superar además una prueba específica de acceso para poder matricularse en las respectivas enseñanzas.

2. La conselleria competente en materia de educación convocará, con carácter anual, las pruebas específicas de acceso a los ciclos formativos de Artes Plásticas y Diseño para quienes estén en posesión de los requisitos académicos correspondientes, mediante la publicación de la convocatoria en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

3. La prueba de acceso se realizará en el centro donde el alumnado deseé iniciar sus estudios de Artes Plásticas y Diseño, sin perjuicio de

conselleria competent en matèria d'educació puga habilitar altres centres docents per a la realització de la prova.

4. La prova específica d'accés al cicle formatiu de grau superior que conduïx al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració tindrà l'estructura que es definix en l'article 8.4 d'este decret.

5. Les qualificacions de cada exercici de la prova específica d'accés s'expressaran en termes numèrics, i s'utilitzarà per a això l'escala de zero a deu amb dos decimals; serà necessari obtindre una qualificació igual o superior a cinc per a la superació de cada exercici. La qualificació final de la prova serà la mitjana aritmètica de les qualificacions obtingudes en els diferents exercicis, sempre que hagen sigut superats en la totalitat.

6. La superació de la prova específica d'accés tindrà validesa únicament per a accedir en el curs acadèmic per al qual es realitze la prova.

7. Estarà exempt de realitzar la prova específica d'accés qui acredite estar en possessió d'alguns dels requisits següents:

a) Títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny d'una família professional relacionada amb les ensenyances que es cursaran, o títol declarat equivalent.

b) Títol de Batxiller, modalitat d'Arts, o títol de Batxillerat Artístic Experimental.

c) Títol Superior d'Arts Plàstiques i Títol Superior de Disseny, en les seues diferents especialitats, o títols declarats equivalents.

d) Títol Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals, en les seues diferents especialitats.

e) Llicenciatura de Belles Arts.

f) Arquitectura.

g) Enginyeria Tècnica en Disseny Industrial.

8. També estarán exempts de realitzar la prova específica d'accés els qui acrediten una experiència laboral mínima d'un any en l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual en llocs de treball relacionats directament amb les competències professionals del cicle formatiu a què desitgen accedir. Esta experiència laboral s'acreditarà mitjançant un certificat de l'empresa en què s'haja adquirit l'experiència laboral, on conste expressament la duració del contracte, l'activitat exercida i el període de temps en què s'ha realitzat l'activitat. En el cas de treballadors per compte propi, s'acreditarà per mitjà d'un certificat d'alta en el Cens d'Obligats Tributaris. En ambdós casos, també s'haurà d'aportar un certificat de vida laboral.

Article 10. Places vacants i admissió d'alumnat

1. L'accés a les ensenyances d'Arts Plàstiques i Disseny es realitzarà sobre la base dels principis d'igualtat, mèrit i capacitat.

2. Per a l'adjudicació de les places oferides pels centres, caldrà ajustar-se a la qualificació d'accés obtinguda, que es computarà de la manera següent per a cada una de les tres vies alternatives d'accés següents:

a) Accés sense requisits acadèmics

La qualificació d'accés serà l'obtinguda en la prova d'accés. En cas d'haver obtingut l'exemptió en la part general o en la part específica, la qualificació d'accés serà la nota obtinguda en la part realitzada en la prova d'accés.

b) Accés amb requisits acadèmics i prova específica

La qualificació d'accés serà l'obtinguda en la prova específica d'accés.

c) Accés directe

Hi accediran per esta via les persones que estiguin en possessió dels requisits acadèmics i estiguin exemtes de la realització de la prova específica d'accés. La qualificació d'accés serà la nota mitjana del títol acreditatiu del compliment dels requisits acadèmics.

Les qualificacions a efectes d'accés a estes ensenyances s'expressaran en termes numèrics, en una escala de zero a deu amb dos decimals.

En cas de produir-se empats, es resoldrà d'acord amb la prelació següent:

1r. Candidat en situació de desocupació de llarga duració.

2n. Candidat de major edat.

3. L'admissió de l'alumnat en els cicles formatius de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny es realitzarà d'acord amb

que la conselleria competent en materia de educación pueda habilitar otros centros docentes para la realización de la prueba.

4. La prueba específica de acceso al ciclo formativo de grado superior conducente al título de técnico superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración tendrá la estructura que se define en el artículo 8.4 de este decreto.

5. Las calificaciones de cada ejercicio de la prueba específica de acceso se expresarán en términos numéricos, utilizando para ello la escala de cero a diez con dos decimales, siendo preciso obtener una calificación igual o superior a cinco para la superación de cada ejercicio. La calificación final de la prueba será la media aritmética de las calificaciones obtenidas en sus diferentes ejercicios, siempre que hayan sido superados en su totalidad.

6. La superación de la prueba específica de acceso tendrá validez únicamente para acceder en el curso académico para el que se realice dicha prueba.

7. Estarán exentos de realizar la prueba específica de acceso, quienes acrediten estar en posesión de alguno de los siguientes requisitos:

a) Título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño de una familia profesional relacionada con las enseñanzas que se vayan a cursar, o título declarado equivalente.

b) Título de Bachiller, modalidad de Artes, o título de Bachillerato artístico experimental.

c) Título superior de Artes plásticas y Título superior de diseño, en sus diferentes especialidades, o títulos declarados equivalentes.

d) Título superior de Conservación y Restauración de Bienes Culturales, en sus diferentes especialidades.

e) Licenciatura en Bellas Artes.

f) Arquitectura.

g) Ingeniería Técnica en Diseño Industrial.

8. También estarán exentos de realizar la prueba específica de acceso quienes acrediten una experiencia laboral mínima de un año en el ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual, en puestos de trabajo relacionados directamente con las competencias profesionales del ciclo formativo al que deseen acceder. Esta experiencia laboral se acreditará a través de una certificación de la empresa donde se haya adquirido la experiencia laboral, donde conste expresamente la duración del contrato, la actividad desarrollada y el periodo de tiempo en el que se ha realizado dicha actividad. En el caso de trabajadores por cuenta propia, se acreditará mediante una certificación de alta en el censo de obligados tributarios. En ambos casos, también se deberá aportar un certificado de vida laboral.

Artículo 10. Plazas vacantes y admisión de alumnado

1. El acceso a las enseñanzas de Artes Plásticas y Diseño se realizará en base a los principios de igualdad, mérito y capacidad.

2. Para la adjudicación de las plazas ofertadas por los centros, se atenderá a la calificación de acceso obtenida, que se computará del siguiente modo para cada una de las tres vías alternativas de acceso siguientes:

a) Acceso sin requisitos académicos.

La calificación de acceso será la obtenida en la prueba de acceso. En caso de haber obtenido la exención en la parte general o en la parte específica, la calificación de acceso será la nota obtenida en la parte realizada en la prueba de acceso.

b) Acceso con requisitos académicos y prueba específica.

La calificación de acceso será la obtenida en la prueba específica de acceso.

c) Acceso directo.

Accederán por esta vía las personas que estén en posesión de los requisitos académicos y estén exentas de la realización de la prueba específica de acceso. La calificación de acceso será la nota media del título acreditativo del cumplimiento de los requisitos académicos.

Las calificaciones a efectos de acceso a estas enseñanzas se expresarán en términos numéricos, en una escala de cero a diez con dos decimales.

En caso de producirse empates, se resolverá según la siguiente prelación:

1º Candidato en situación de desempleo de larga duración.

2º Candidato de mayor edad.

3. La admisión del alumnado en los ciclos formativos de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño se realizará de acuerdo

els percentatges de reserva establits per a cada via d'accés i amb la disponibilitat de places que oferisquen els centres per a cada curs acadèmic.

4. En les convocatòries de proves d'accés, la conselleria competent en matèria d'educació determinarà els percentatges de reserva de places per als quals accediran per les vies d'accés sense requisits acadèmics i d'accés directe, i haurà de garantir, almenys, una reserva del 20 per cent de les places disponibles per a cada una d'estes. Si hi ha places vacants en alguna quota de reserva de places, estes incrementaran el nombre de places de les quotes restants en els termes que indique la conselleria competent en matèria d'educació en la convocatòria corresponent.

CAPÍTOL III *Ordenació general de les ensenyances*

Article 11. Organització dels mòduls i distribució horària

Els mòduls d'este cicle formatiu s'organitzen en dos cursos acadèmics. La distribució de mòduls en cada un dels dos cursos, la duració, l'assignació horària setmanal i l'assignació de crèdits ECTS corresponent, es concreten en l'annex I.

Article 12. Mòdul de projecte integrat

1. Les ensenyances que conduïxen al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració disposen d'un mòdul de Projecte Integrat. El mòdul de Projecte Integrat en els cicles formatius de grau superior, té per objecte que els alumnes i les alumnes siguen capaços d'integrar, aplicar i valorar els coneixements, destreses i capacitats específics del camp professional de l'especialitat a través de la formalització i realització d'un projecte, adequat al nivell acadèmic cursat, que evidencie rigor tècnic, cultura plàstica, expressió artística i sensibilitat estètica i possibilitat de realització i viabilitat.

En qualsevol cas, serà necessària l'avaluació positiva de tots els mòduls restants abans d'avaluar el mòdul de projecte integrat.

2. El mòdul de Projecte Integrat disposarà d'una tutoria individualitzada del professorat.

3. Les característiques generals del mòdul de Projecte Integrat del cicle formatiu de grau superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració s'arrepleguen en l'annex II d'este decret, sense perjudici del que estableix l'article 2.1 en el fet que els objectius específics, els continguts i els criteris d'avaluació d'este mòdul són els que figuren en l'annex I.

Article 13. Fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers

1. La fase de formació pràctica en empreses, estudios y talleres tendrá como finalidad básica la adquisición por parte de l'alumnado d'una correcta madureza profesional. Així mateix, permitirá evaluar y verificar la competencia de l'alumnado en situaciones reales de trabajo y favorecer su inserción laboral. Para ello, las escuelas fomentarán la colaboración con las empresas, estudios, talleres y otras entidades del ámbito local, regional e incluso autonómico. Esta fase de formación práctica, en situación real de trabajo, no tendrá carácter laboral y formará parte del currículum del ciclo formativo correspondiente.

2. Per a les ensenyances que conduïxen al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, la duració i el desenvolupament de la fase de formació pràctica s'especifica en l'annex I. Esta formació no tindrà, en cap cas, carácter laboral.

3. Amb carácter general, l'alumnado realizará esta fase durante el tercer trimestre del segundo curso académico del ciclo formativo, una vez que el alumnado haya conseguido una evaluación positiva en todos los módulos, a excepción del módulo de Projecte Integrat.

Amb carácter general, se establece un segundo período anual que se desarrollará en el primer trimestre del curso académico siguiente al que se hubiera realizado el primer período anual.

4. En l'última sessió d'avaluació prèvia a la realització de la fase de formació pràctica en empreses, estudios i tallers, l'equip docent, a la vista del grau d'aprenentatge de cada alumne i alumna, realizará la pro-

con los porcentajes de reserva establecidos para cada vía de acceso y la disponibilidad de plazas que oferten los centros para cada curso académico.

4. En las convocatorias de pruebas de acceso, la consellería competente en materia de educación determinará los porcentajes de reserva de plazas para quienes accedan por las vías de acceso sin requisitos académicos y de acceso directo, debiéndose garantizar, al menos, una reserva del 20 por ciento de las plazas disponibles para cada una de ellas. En caso de existir plazas vacantes en algún cupo de reserva de plazas, estas incrementarán el número de plazas de los cupos restantes en los términos que indique la consellería competente en materia de educación en la convocatoria correspondiente.

CAPÍTULO III *Ordenación general de las enseñanzas*

Artículo 11. Organización de los módulos y distribución horaria

Los módulos de este ciclo formativo se organizan en dos cursos académicos. La distribución de módulos en cada uno de los dos cursos, su duración, la asignación horaria semanal y la asignación de créditos ECTS correspondiente, se concreta en el anexo I.

Artículo 12. Módulo de proyecto integrado

1. Las enseñanzas conducentes al título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración dispone de un módulo de proyecto integrado. El módulo de proyecto integrado en los ciclos formativos de grado superior, tiene por objeto que los alumnos y alumnas sean capaces de integrar, aplicar y valorar los conocimientos, destrezas y capacidades específicos del campo profesional de la especialidad a través de la formalización y realización de un proyecto, adecuado al nivel académico cursado, que evidencie rigor técnico, cultura plástica, expresión artística y sensibilidad estética y posibilidad de realización y viabilidad.

En cualquier caso, será necesaria la evaluación positiva de todos los módulos restantes antes de proceder a evaluar el módulo de proyecto integrado.

2. El módulo de proyecto integrado contará con una tutoría individualizada del profesorado.

3. Las características generales del módulo de proyecto integrado del ciclo formativo de grado superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, se recogen en el anexo II de este decreto, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 2.1 en cuanto a que los objetivos específicos, los contenidos y los criterios de evaluación de este módulo son los que figuran en el anexo I.

Artículo 13. Fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres

1. La fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres tendrá como finalidad básica la adquisición por parte del alumnado de una correcta madurez profesional. Asimismo, permitirá evaluar y verificar la competencia del alumnado en situaciones reales de trabajo y favorecer su inserción laboral. Para ello, las escuelas fomentarán la colaboración con las empresas, estudios, talleres y otras entidades del ámbito local, regional e incluso autonómico. Dicha fase de formación práctica, en situación real de trabajo, no tendrá carácter laboral y formará parte del currículum del ciclo formativo correspondiente.

2. Para las enseñanzas conducentes al título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración, la duración y el desarrollo de la fase de formación práctica se especifica en el anexo I. Esta formación en ningún caso tendrá carácter laboral.

3. Con carácter general, el alumnado realizará esta fase durante el tercer trimestre del segundo curso académico del ciclo formativo, y una vez que el alumnado haya alcanzado la evaluación positiva en todos los módulos, a excepción del módulo de proyecto integrado.

Con carácter general, se establece un segundo período anual que se desarrollará en el primer trimestre del curso académico siguiente al que se hubiera realizado el primer período anual.

4. En la última sesión de evaluación previa a la realización de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, el equipo docente, a la vista del grado de aprendizaje de cada alumno y alumna,

posta per a l'inici de la fase de formació pràctica per part de l'alumnat. Pel que fa a la regulació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, caldrà ajustar-se al que disposa la normativa vigent que s'hi aplique.

5. El seguiment de la formació pràctica corresponderà al tutor o tutoressa de pràctiques designat per la direcció del centre, en col·laboració amb el responsable designat pel corresponent centre de treball. L'avaluació serà realitzada per tot l'equip docent, que prendrà en consideració el grau de compliment dels objectius i la valoració realitzada pel centre de treball per mitjà dels instruments i documents que determine la conselleria competent en matèria d'educació.

6. Si un alumne o alumna no supera la fase de formació pràctica en la primera convocatòria, haurà de realitzar novament eixa formació, si bé ho farà en un centre de treball distint.

7. Podran sol·licitar davant de la conselleria competent en matèria d'educació l'exemció de la fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers, per experiència laboral en un camp professional directament relacionat amb el cicle formatiu, els qui acrediten una experiència laboral mínima d'un any, a temps complet o a temps parcial, en l'àmbit de la comunicació gràfica i audiovisual en llocs de treball relacionats directament amb les competències professionals del cicle formatiu que es pretén cursar.

Esta experiència laboral s'acreditarà mitjançant un certificat de l'empresa en la qual s'haja adquirit l'experiència laboral, on conste expressament la duració del contracte, l'activitat exercida i el període de temps en què s'ha realitzat l'activitat. En el cas de treballadors per compte propi, s'acreditarà per mitjà d'un certificat d'alta en el Cens d'Obligats Tributaris. En amboos casos, també s'haurà d'aportar un certificat de vida laboral.

Per a l'alumnat que obtinga l'exemció, en l'expedient acadèmic s'emplenarà l'expressió «Exempt/a».

Article 14. Avaluació

1. L'avaluació serà contínua i tant els criteris com els procediments d'avaluació aplicats pel professorat tindran en compte el progrés i la maduresa acadèmica de l'alumnat en relació amb les competències professionals característiques del títol, que constitueixen la referència per a definir els objectius generals del cicle formatiu; amb els objectius específics de cada mòdul; i amb els criteris d'avaluació de tots i cada un dels mòduls.

2. L'aplicació del procés d'avaluació contínua de l'alumnat requerirà l'assistència regular a les classes i activitats programades. A este efecte, els centres docents estableiran el nombre màxim de faltes d'assistència de conformitat amb l'article 33 del Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i serveis.

3. L'avaluació també es realitzarà de forma diferenciada per mòduls, prenent com a referència els objectius específics de cada mòdul expressats en termes de capacitats, destreses i competències, i els respectius criteris d'avaluació de cada un dels mòduls.

4. Els resultats de l'avaluació final de cada mòdul s'expressaran d'acord amb una escala numèrica de zero a deu, i es consideraran positives les qualificacions iguals o superiors a cinc, i negatives les restants. Per a la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, els resultats de l'avaluació s'expressaran en termes d'«apte/no apte».

5. L'equip docent del grup, que actua de forma col·legiada i està presidit pel tutor o la tutoressa, es reunirà periòdicament en sessions d'avaluació i qualificació, d'acord amb el que s'estableix en la concreció curricular inclosa en el projecte educatiu del centre. En l'avaluació de la formació pràctica en empreses, estudis i tallers, hi col·laborarà el responsable de la formació de l'alumnat, designat pel corresponent centre de treball durant el seu període d'estada en este. De cada una de les sessions d'avaluació es redactarà la corresponent acta, en la qual constarà la relació de professorat assistent, un resum dels assumptes tractats i els acords adoptats, així com la informació que es transmetrà a l'alumnat, o bé als seus pares, mares o tutores legals si es tracta d'alumnat menor d'edat.

realizará la propuesta para el inicio de la fase de formación práctica por parte del alumnado. En lo referente a la regulación de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, se estará a lo dispuesto en la normativa vigente que le sea de aplicación.

5. El seguimiento de la formación práctica le corresponderá al tutor o tutoressa de prácticas designado por la dirección del centro, en colaboración con el responsable designado por el correspondiente centro de trabajo. La evaluación será realizada por todo el equipo docente, que tomará en consideración el grado de cumplimiento de los objetivos y la valoración realizada por el centro de trabajo mediante los instrumentos y documentos que determine la consellería competente en materia de educación.

6. Si un alumno o alumna no supera la fase de formación práctica en una primera convocatoria, deberá realizar de nuevo dicha formación, si bien lo hará en un centro de trabajo distinto.

7. Podrán solicitar ante la consellería competente en materia de educación la exención de la fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres, por experiencia laboral en un campo profesional directamente relacionado con el ciclo formativo, quienes acrediten una experiencia laboral mínima de un año, a tiempo completo o a tiempo parcial, en el ámbito de la comunicación gráfica y audiovisual, en puestos de trabajo relacionados directamente con las competencias profesionales del ciclo formativo que se pretende cursar.

Esta experiencia laboral se acreditará a través de una certificación de la empresa donde se haya adquirido la experiencia laboral, donde conste expresamente la duración del contrato, la actividad desarrollada y el periodo de tiempo en el que se ha realizado dicha actividad. En el caso de trabajadores por cuenta propia, se acreditará mediante una certificación de alta en el censo de obligados tributarios. En ambos casos, también se deberá aportar un certificado de vida laboral.

Para el alumnado que obtenga la exención, en el expediente académico se cumplimentará la expresión «Exento/a».

Artículo 14. Evaluación

1. La evaluación será continua y tanto los criterios como los procedimientos de evaluación aplicados por el profesorado tendrán en cuenta el progreso y la madurez académica del alumnado en relación con las competencias profesionales características del título, que constituyen la referencia para definir los objetivos generales del ciclo formativo; con los objetivos específicos de cada módulo; y con los criterios de evaluación de todos y cada uno de los módulos.

2. La aplicación del proceso de evaluación continua del alumnado requerirá de su asistencia regular a las clases y actividades programadas. A tal efecto, los centros docentes establecerán el número máximo de faltas de asistencia de conformidad con el artículo 33 del Decreto 39/2008, de 4 de abril, del Consell, sobre la convivencia en los centros docentes no universitarios sostenidos con fondos públicos y sobre los derechos y deberes del alumnado, padres, madres, tutores o tutoras, profesorado y personal de administración y servicios.

3. La evaluación también se realizará de forma diferenciada por módulos, tomando como referencia los objetivos específicos de cada módulo expresados en términos de capacidades, destrezas y competencias, y los respectivos criterios de evaluación de cada uno de los módulos.

4. Los resultados de la evaluación final de cada módulo se expresarán de acuerdo con una escala numérica de cero a diez, considerándose positivas las calificaciones iguales o superiores a cinco y negativas las restantes. Para la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, los resultados de la evaluación se expresarán en términos de «apto/no apto».

5. El equipo docente del grupo, actuando de forma colegiada, y presidido por el tutor o tutora, se reunirá periódicamente en sesiones de evaluación y calificación, de acuerdo con lo que se establezca en la concreción curricular incluida en el proyecto educativo del centro. En la evaluación de la formación práctica en empresas, estudios y talleres, colaborará el responsable de la formación del alumnado, designado por el correspondiente centro de trabajo durante su período de estancia en este. De cada una de las sesiones de evaluación se levantará la correspondiente acta, en la que constará la relación de profesorado asistente, un resumen de los asuntos tratados y los acuerdos adoptados, así como la información que se transmitirá al alumnado, o bien a sus padres, madres o tutores legales si se trata de alumnado menor de edad.

6. Les sessions d'avaluació tindran com a finalitat coordinar el professorat dels distints mòduls i valorar el progrés de l'alumnat quant a l'obtenció dels objectius generals del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny corresponent i dels objectius específics dels mòduls.

7. En el primer curs s'hauran de realitzar, almenys, una sessió d'avaluació inicial abans de la finalització del mes d'octubre, i dos sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, on es qualifiquen els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins aquest moment. A més, es realitzaran dos evaluacions finals:inals: l'una, ordinària i l'altra, extraordinària.

8. En el segon curs se celebraran, almenys, dos sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, en què es qualifiquen els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins aquest moment: una sessió d'avaluació final ordinària després de la finalització del període lectiu, i prèvia a la finalització de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, i una sessió d'avaluació final extraordinària. Així mateix, els centres realitzaran sessions d'avaluació després de la conclusió de cada període habilitat per a dur a terme la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, en què avaluaran, en primer lloc, el mòdul de Projecte Integrat i, a continuació, si és el cas, la fase de formació pràctica.

9. Els mòduls formatius de la mateixa denominació en primer i segon curs, de les ensenyances regulades en este decret, tindran caràcter progressiu. A este efecte, els mòduls formatius de segon curs seran considerats incompatibles a efectes d'avaluació, en cas que prèviament no s'haja superat el de primer curs amb la mateixa denominació.

10. El mòdul de Projecte Integrat tindrà la consideració d'incompatible a efectes d'avaluació fins que es produïsca la superació de tots els mòduls restants.

Article 15. Promoció i titulació

1. L'alumnat podrà promocionar del primer al segon curs del cicle formatiu corresponent quan haja obtingut una calificació positiva en els mòduls la càrrega lectiva del qual sume, almenys, el 75 per cent del primer curs.

2. La superació del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny per part de l'alumne o alumna requerirà l'avaluació positiva de tots els mòduls que el componen, així com l'obtenció de la qualificació d'apte en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

3. Una vegada superat el cicle formatiu, es calcularà la nota mitjana final, que serà la mitjana aritmètica de les notes mitjanes ponderades dels distints mòduls que el componen, expressada amb dos decimals. La nota mitjana ponderada de cada mòdul es computarà multiplicant el nombre de crèdits del mòdul per la qualificació final obtinguda en este, i dividint el resultat entre el nombre total de crèdits cursats.

No es computarà la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers a efectes del càlcul de la nota mitjana final del cicle formatiu, ni tampoc els mòduls que hagen sigut objecte de convalidació i/o d'exemció.

Article 16. Convocatòries i permanència

1. L'alumnat disposarà d'un nombre màxim de quatre convocatòries per a la superació de cada mòdul. Per a la superació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, el nombre màxim de convocatòries serà de dos.

2. Tindran la consideració de convocatòries les evaluacions finals en què l'alumnat siga qualificat, de manera que, amb caràcter general, l'alumnat disposarà de dos convocatòries en cada curs acadèmic. Si un alumne o alumna no es presenta a una prova d'avaluació final, obtindrà una qualificació de zero punts i la convocatòria corresponent serà computada a efectes de permanència en les ensenyances.

3. Amb caràcter excepcional, l'alumnat que no supere algun mòdul després d'haver exhaustit el nombre màxim de quatre convocatòries per a superar-lo, podrà sol·licitar davant de la conselleria competent en matèria d'educació una convocatòria extraordinària, sempre que acredite documentalment que hi ha motius de malaltia, discapacitat o altres que impedisquen el normal desenvolupament dels estudis, com les

6. Las sesiones de evaluación tendrán como finalidad coordinar al profesorado de los distintos módulos y valorar el progreso del alumnado en cuanto a la obtención de los objetivos generales del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño correspondiente y de los objetivos específicos de los módulos.

7. En el primer curso, se deberán realizar, al menos, una sesión de evaluación inicial, antes de la finalización del mes de octubre; dos sesiones de evaluación a la finalización del primer trimestre y del segundo trimestre, respectivamente, donde se calificarán los módulos formativos para valorar el progreso del alumnado hasta ese momento. Además se realizarán dos evaluaciones finales, una ordinaria y otra extraordinaria.

8. En el segundo curso, se celebrarán, al menos, dos sesiones de evaluación a la finalización del primer trimestre y del segundo trimestre, respectivamente, donde se calificarán los módulos formativos para valorar el progreso del alumnado hasta ese momento; una sesión de evaluación final ordinaria tras la finalización del periodo lectivo, y previa a la realización de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres; y una sesión de evaluación final extraordinaria. Asimismo, los centros realizarán sesiones de evaluación tras la conclusión de cada periodo habilitado para llevar a cabo la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, donde evaluarán, en primer lugar, el módulo de proyecto integrado y a continuación, si procede, la fase de formación práctica.

9. Los módulos formativos de igual denominación en primer y segundo curso, de las enseñanzas reguladas en este decreto, tendrán carácter progresivo. A tal efecto, los módulos formativos de segundo curso serán considerados incompatibles a efectos de evaluación, en el caso de que previamente no se haya superado el de primer curso con la misma denominación.

10. El módulo de proyecto integrado tendrá la consideración de incompatible a efectos de evaluación hasta que se produzca la superación de todos los módulos restantes.

Artículo 15. Promoción y titulación

1. El alumnado podrá promocionar del primer al segundo curso del ciclo formativo correspondiente cuando haya obtenido evaluación positiva en módulos cuya carga lectiva sume, al menos, el 75 % del primer curso.

2. La superación del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño por parte del alumno o alumna requerirá la evaluación positiva de todos los módulos que lo componen, así como la obtención de la calificación de «apto» en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

3. Una vez superado el ciclo formativo, se procederá al cálculo de su nota media final, que será la media aritmética de las notas medias ponderadas de los distintos módulos que lo componen, expresada con dos decimales. La nota media ponderada de cada módulo se computará multiplicando el número de créditos del módulo por la calificación final obtenida en este, y dividiendo el resultado entre el número total de créditos cursados.

No se computará la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres a los efectos del cálculo de la nota media final del ciclo formativo, ni tampoco aquellos módulos que hayan sido objeto de convalidación y/o exención.

Artículo 16. Convocatorias y permanencia

1. El alumnado dispondrá de un número máximo de cuatro convocatorias para la superación de cada módulo. Para la superación de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, el número máximo de convocatorias será de dos.

2. Tendrán consideración de convocatorias aquellas evaluaciones finales en las que el alumnado sea calificado, de tal manera que, con carácter general, el alumnado dispondrá de dos convocatorias en cada curso académico. Si un alumno o alumna no se presentase a una prueba de evaluación final, obtendrá una calificación de cero puntos y la convocatoria correspondiente será computada a los efectos de permanencia en las enseñanzas.

3. Con carácter excepcional, el alumnado que no supere algún módulo tras haber agotado el número máximo de cuatro convocatorias para su superación, podrá solicitar ante la consellería competente en materia de educación una convocatoria extraordinaria, siempre y cuando acredite documentalmente que existen motivos de enfermedad, discapacidad, u otros que impidan el normal desarrollo de los estudios,

establides en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere. Esta mesura excepcional no serà aplicable a la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

4. L'alumnat podrà sol·licitar l'anul·lació de la matrícula amb la sol·licitud prèvia per escrit davant de la direcció del centre docent, perquè la resolga, abans de la segona evaluació trimestral, o en cas que l'alumnat només estiga matriculat en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, abans que esta comence. L'anul·lació de la matrícula de l'alumnat suposarà la pèrdua dels drets d'assistència a classe i evaluació, i en cap cas implicarà la devolució de les taxes de matrícula. En conseqüència, per a eixe curs acadèmic, qualsevol qualificació o evaluació prèvia de l'alumnat perdrà la validesa i les convocatòries del curs no computaran quant a la permanència en l'etapa.

5. L'alumnat podrà sol·licitar la renúncia a la convocatòria d'evaluació final d'un o de més mòduls i/o de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, sense que esta mesura implique l'anul·lació de la matrícula, i amb la finalitat que la convocatòria corresponent no li siga computada a efectes de permanència en l'etapa. La renúncia a les convocatòries d'evaluació final ordinària s'haurà de realitzar abans de finalitzar el mes de març; en el cas de l'evaluació final extraordinària, abans de finalitzar el mes de juliol. La sol·licitud de renúncia es formalitzarà per escrit davant de la direcció del centre, perquè resolga, i caldrà allegar circumstàncies de malaltia, discapacitat, incorporació a un lloc de treball, obligacions de tipus familiar o social o altres circumstàncies de força major, que impedisquen una dedicació normal a l'estudi. La renúncia a la convocatòria es reflectirà en els documents d'evaluació amb l'expressió «Renúncia».

Article 17. Documents oficials d'avaluació i de mobilitat

1. Els documents bàsics d'avaluació en estes ensenyances, tots amb caràcter oficial, són: l'expedient acadèmic personal, que s'acredita per mitjà del certificat acadèmic personal; les actes d'avaluació, i els informes d'avaluació individualitzats. En els documents es farà referència al títol cursat en este decret.

2. L'expedient acadèmic personal és el document oficial d'avaluació que sintetitza tota la informació relativa al procés d'avaluació de l'alumnat. Hi figuraran les dades identificatives de l'alumnat, les dades personals, el número d'identificació de l'alumnat, la via d'accés a les ensenyances, les dades de matrícula, els resultats d'avaluació, les mesures d'adaptació curricular, si és el cas, la nota mitjana i la resta d'informacions determine la conselleria competent en matèria d'educació.

3. El certificat acadèmic personal tindrà efectes acreditatius de la informació continguda en l'expedient acadèmic personal de l'alumnat, i serà expedit per la secretaria dels centres. Pel que fa als resultats de l'avaluació, arreplegarà el curs acadèmic; les qualificacions obtingudes en la convocatòria ordinària i, si és el cas, en la convocatòria extraordinària; els mòduls formatius que hagen sigut objecte de convalidació i/o d'exemció, així com les anul·lacions de matrícula i renúncies de convocatòria.

4. En les actes d'avaluació apareixerà la relació nominal de tot l'alumnat matriculat en un determinat curs d'un cicle formatiu, junt amb la qualificació obtinguda en cada un dels mòduls en què es troba matriculat, l'expressió de si es tracta de la convocatòria ordinària o extraordinària i, si és el cas, la qualificació obtinguda en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers. Les actes d'avaluació hauran de ser firmades per tot l'equip docent.

5. Quan un alumne o alumna es trasllade a un altre centre, el tutor o la tutora consignarà en un informe d'avaluació individualitzat tota aquella informació que siga necessària per a la continuïtat del procés d'aprenentatge. Este informe i el certificat acadèmic personal tindran la consideració de documents bàsics de mobilitat, ja que garantixen la mobilitat acadèmica i territorial de l'alumnat.

Article 18. Correspondència amb la pràctica laboral

1. Podran ser objecte d'exemció, per la seua correspondència amb la pràctica laboral, els mòduls formatius detallats en l'annex VI d'este decret, sempre que s'acredite, almenys, un any, a temps complet o a temps parcial, d'experiència relacionada amb els coneixements, capa-

como las establecidas en la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género. Esta medida excepcional no será de aplicación a la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

4. El alumnado podrá solicitar la anulación de su matrícula previa solicitud por escrito ante la dirección del centro docente, para su resolución, con anterioridad a la segunda evaluación trimestral, o en el caso de que el alumnado solo se encuentre matriculado en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, con anterioridad al inicio de la misma. La anulación de la matrícula del alumnado supondrá la pérdida de los derechos de asistencia a clase y evaluación, y en ningún caso implicará la devolución de las tasas de matrícula. En consecuencia, para ese curso académico, cualquier calificación o evaluación previa del alumnado perderá su validez y las convocatorias de dicho curso no computarán en cuanto a la permanencia en la etapa.

5. El alumnado podrá solicitar la renuncia a la convocatoria de evaluación final de uno o varios módulos y/o de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, sin que esta medida implique la anulación de su matrícula, y con la finalidad de que la convocatoria correspondiente no le sea computada a efectos de permanencia en la etapa. La renuncia a las convocatorias de evaluación final ordinaria se deberá realizar antes de finalizar el mes de marzo; y en el caso de la evaluación final extraordinaria, antes de finalizar el mes de julio. La solicitud de renuncia se formalizará por escrito ante la dirección del centro, para su resolución, debiéndose allegar circunstancias de enfermedad, discapacidad, incorporación a un puesto de trabajo, obligaciones de tipo familiar o social u otras circunstancias de fuerza mayor, que impidan una dedicación normal al estudio. La renuncia a la convocatoria se reflejará en los documentos de evaluación con la expresión de «Renuncia».

Artículo 17. Documentos oficiales de evaluación y de movilidad

1. Los documentos básicos de evaluación en estas enseñanzas, todos ellos con carácter oficial, son: el expediente académico personal, que se accredita mediante la certificación académica personal; las actas de evaluación; y los informes de evaluación individualizados. En dichos documentos se hará referencia al título cursado en el presente decreto.

2. El expediente académico personal es el documento oficial de evaluación que sintetiza toda la información relativa al proceso de evaluación del alumnado. En él figurarán los datos identificativos del alumnado, sus datos personales, el número de identificación del alumnado, la vía de acceso a las enseñanzas, los datos de matrícula, los resultados de evaluación, las medidas de adaptación curricular, si es el caso, la nota media, y cuantas otras informaciones determine la consellería competente en materia de educación.

3. La certificación académica personal tendrá efectos acreditativos de la información contenida en el expediente académico personal del alumnado, y será expedida por la secretaría de los centros. En lo referido a los resultados de la evaluación, recogerá el curso académico, las calificaciones obtenidas en la convocatoria ordinaria, y en su caso, en la convocatoria extraordinaria, los módulos formativos que hayan sido objeto de convalidación y/o exención, así como las anulaciones de matrícula y renuncias de convocatoria.

4. En las actas de evaluación figurará la relación nominal de todo el alumnado matriculado en un determinado curso de un ciclo formativo, junto con la calificación obtenida en cada uno de los módulos en que se encuentra matriculado, la expresión de si se trata de la convocatoria ordinaria o extraordinaria, y en su caso, la calificación obtenida en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres. Las actas de evaluación deberán ser firmadas por todo el equipo docente.

5. Cuando un alumno o alumna se traslade a otro centro, el tutor o tutora consignará en un informe de evaluación individualizado toda aquella información que resulte necesaria para la continuidad del proceso de aprendizaje. Este informe y la certificación académica personal tendrán la consideración de documentos básicos de movilidad, ya que garantizan la movilidad académica y territorial del alumnado.

Artículo 18. Correspondencia con la práctica laboral

1. Podrán ser objeto de exención por su correspondencia con la práctica laboral los módulos formativos detallados en el anexo VI del presente decreto, siempre que se acredeite, al menos, un año, a tiempo completo o a tiempo parcial, de experiencia relacionada con los conocimientos,

citats i destreses i, si és el cas, unitats de competència, pròpies dels mòduls mencionats.

2. Segons el que disposa l'article 13.7 d'este decret, podrà determinar-se l'exemció total o parcial de la fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers, sempre que s'acredite una experiència laboral mínima d'un any en un camp professional directament relacionat amb el cicle formatiu regulat en este decret.

3. Correspondrà a la conselleria competent en matèria d'educació resoldre les excepcions a què es referixen els apartats anteriors, amb la sol·licitud prèvia de les persones interessades en els centres docents on es troben matriculades.

Esta experiència laboral s'acreditarà mitjançant un certificat de l'empresa en què s'haja adquirit l'experiència laboral, on conste expresament la duració del contracte, l'activitat exercida i el període de temps en què s'ha realitzat l'activitat. En el cas de treballadors per compte propi, s'acreditarà per mitjà d'un certificat d'alta en el cens d'obligats tributaris. En ambdós casos, també s'haurà d'aportar un certificat de vida laboral.

4. Els mòduls formatius que siguen objecte d'exemció figuraran en l'expedient acadèmic de l'alumnat amb l'expressió «Exempt/a». Estos mòduls no seran tinguts en compte per al càlcul de la nota mitjana del cicle formatiu corresponent.

Article 19. Convalidacions

1. Seran objecte de convalidació els mòduls formatius del cicle formatiu d'Il·lustració regulat en este decret per mòduls de cicles formatius de la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual, segons el que disposa l'annex IV d'este decret.

2. Seran objecte de convalidació els mòduls formatius del cicle formatiu d'Il·lustració regulat en este decret per mòduls de cicles formatius de la família professional de Disseny Gràfic regulats en el Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre, segons el que disposa l'annex V d'este decret.

3. El mòdul professional de Formació i Orientació Laboral serà objecte de convalidació sempre que s'haja superat en un cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny.

4. El mòdul formatiu d'idioma estranger es podrà convalidar sempre que s'acredite, almenys, una de les situacions següents:

a) Tindre superat el mateix mòdul en un cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny.

b) Acreditar un nivell de coneixement de la llengua estrangera del mòdul formatiu corresponent al nivell B1 del Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües.

5. Quant a qualsevol altre supòsit de convalidació no previst en els apartats anteriors d'este Article, caldrà ajustar-se al que disposa l'article 23 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'establix l'ordenació general de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.

6. Les sol·licituds de convalidació s'hauran de presentar davant de la direcció del centre docent on es trobe matriculat l'alumnat, perquè resolga, abans de la finalització del mes d'octubre. Si les sol·licituds es resolen favorablement, en els mòduls objecte de convalidació figurarà l'expressió «Convalidat». Estos mòduls no seran tinguts en compte per al càlcul de la nota mitjana del cicle formatiu corresponent.

CAPÍTOL IV *Professorat i centres*

Article 20. Professorat i atribució docent

1. Les competències docents dels funcionaris que pertanyen als cosos de professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls bàsics corresponents a les ensenyances del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració, són les previstes en l'annex III d'este decret.

2. El mòdul formatiu d'idioma estranger serà impartit per professorat que pertany als cosos de catedràtics i de professors d'Ensenyança Secundària, ambdós de l'especialitat de la llengua estrangera que s'impartís.

3. En els centres privats, els diferents mòduls seran impartits pel professorat que acredite les condicions de titulació i qualificació especi-

mientos, capacidades y destrezas, y en su caso unidades de competencias, propias de dichos módulos.

2. Según lo dispuesto en el artículo 13.7 del presente decreto, podrá determinarse la exención total o parcial de la fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres, siempre que se acredite una experiencia laboral de, al menos, un año en un campo profesional directamente relacionado con el ciclo formativo regulado en el presente decreto.

3. Correspondrá a la conselleria competente en materia de educación resolver las exenciones a las que se refieren los apartados anteriores, previa solicitud de las personas interesadas en los centros docentes donde se encuentren matriculadas.

Esta experiencia laboral se acreditará a través de una certificación de la empresa donde se haya adquirido la experiencia laboral, donde conste expresamente la duración del contrato, la actividad desarrollada y el periodo de tiempo en el que se ha realizado dicha actividad. En el caso de trabajadores por cuenta propia, se acreditará mediante una certificación de alta en el censo de obligados tributarios. En ambos casos, también se deberá aportar un certificado de vida laboral.

4. Los módulos formativos que sean objeto de exención figurarán en el expediente académico del alumnado con la expresión «Exento/a». Estos módulos no serán tenidos en cuenta para el cálculo de la nota media del ciclo formativo correspondiente.

Artículo 19. Convalidaciones

1. Serán objeto de convalidación los módulos formativos del ciclo formativo de Ilustración regulado en el presente decreto por módulos de ciclos formativos de la familia profesional de Comunicación Gráfica y Audiovisual, según lo dispuesto en el anexo IV del presente decreto.

2. Serán objeto de convalidación los módulos formativos del ciclo formativo de Ilustración regulado en el presente decreto por módulos de ciclos formativos de la familia profesional de Diseño Gráfico regulados en el Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre, según lo dispuesto en el anexo V del presente decreto.

3. El módulo profesional de Formación y Orientación Laboral será objeto de convalidación siempre que se haya superado en un ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño.

4. El módulo formativo de idioma extranjero se podrá convalidar siempre que se acredite, al menos, una de las siguientes situaciones:

a) Tener superado el mismo módulo en un ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño.

b) Acreditar un nivel de conocimiento de la lengua extranjera del módulo formativo correspondiente al nivel B1 del Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas.

5. En cuanto a cualquier otro supuesto de convalidación no contemplado en los apartados anteriores de este Artículo, se estará a lo dispuesto en el artículo 23 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño.

6. Las solicitudes de convalidación se deberán presentar ante la dirección del centro docente donde se encuentre matriculado el alumnado, para su resolución, con anterioridad a la finalización del mes de octubre. Si las solicitudes se resuelven favorablemente, en los módulos objeto de convalidación figurará la expresión «Convalidado». Estos módulos no serán tenidos en cuenta para el cálculo de la nota media del ciclo formativo correspondiente.

CAPÍTULO IV *Profesorado y centros*

Artículo 20. Profesorado y atribución docente

1. Las competencias docentes de los funcionarios pertenecientes a los Cuerpos de Profesores y Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos básicos correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración son las contempladas en el anexo III del presente decreto.

2. El módulo formativo de idioma extranjero será impartido por profesorado perteneciente a los Cuerpos de Catedráticos y de Profesores de Enseñanza Secundaria, ambos de la especialidad de la lengua extranjera que se imparte.

3. En los centros privados, los diferentes módulos serán impartidos por el profesorado que acredite las condiciones de titulación y cualifi-

cífica establides per la normativa bàsica d'aplicació i el desplegament que realitzé d'esta, en l'àmbit de les seues competències, la conselleria competent en matèria d'educació.

4. Els plans de formació del professorat d'ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny que dissenye la conselleria competent en matèria d'educació, inclouran activitats formatives específiques o de caràcter transversal, relacionades amb l'esperit emprendedor, les tecnologies de la informació i de la comunicació, la capacitació en llengües estrangeres i tots aquells aspectes que contribuïsquen al desenvolupament curricular de les ensenyances regulades en este decret.

5. Per a la docència de determinats continguts dels mòduls, així com per a la impartició de cursos específics i d'especialització els continguts dels quals no se solapen amb els establerts en l'annex I d'este decret, es podrà contractar professorat especialista en actiu. La contractació podrà ser de tipus administratiu o com a prestació de serveis al centre i d'acord amb el que disposa el Decret 296/1997, de 2 de desembre, del Govern Valencià, pel qual es regula el règim de contractació de professors especialistes.

Article 21. Requisits mínims dels centres

Els centres d'ensenyança que impartsen el cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny regulat en este decret hauran de complir, quant als requisits referents a denominació, instal·lacions, condicions materials, centres integrats i relació numèrica, el que preveu el Reial Decret 303/2010, de 15 de març, pel qual s'establixen els requisits mínims dels centres que impartsen ensenyances artístiques regulades en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i en el Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, i les normes que dicte a este efecte la conselleria competent en matèria d'educació.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Accés a uns altres estudis

1. El títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració permetrà l'accés a qualsevol altre cicle formatiu de grau mitjà o superior, amb l'exemció de la prova específica en aquells casos previstos en l'article 15 del Reial Decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'establix l'ordenació general de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.

2. El títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració permetrà l'accés directe a les ensenyances artístiques superiors de Disseny, d'Arts Plàstiques i de Conservació i Restauració de Béns Culturals.

3. El títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració permetrà l'accés als estudis universitaris de conformitat amb el que estableix el Reial Decret 1892/2008, de 14 de novembre, pel qual es regulen les condicions per a l'accés als ensenyaments universitaris oficials de grau i els procediments d'admissió a les universitats públiques espanyoles.

4. El reconeixement de crèdits entre títols que pertanyen a ensenyances d'educació superior i el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració es durà a terme de conformitat amb el Reial Decret 1618/2011, de 14 de novembre, excepte en els supòsits de convalidació o de reconeixement entre estudis d'una mateixa ensenyanza o estudis de tècnic superior d'ensenyances distintes, que es regiran per la seua normativa específica.

Segona. Alumnat amb discapacitat

La conselleria competent en matèria d'educació estableixrà les mesures oportunes quant a la igualtat d'oportunitats, la no-discriminació i l'accessibilitat de les persones amb discapacitat a estes ensenyances, de conformitat amb la legislació sectorial vigent sobre discapacitat.

Tercera. Títols

1. Per a l'expedició de títols acadèmics i professionals corresponents a les ensenyances regulades en este decret, caldrà ajustar-se al que disposa la normativa de la conselleria competent en matèria d'educació.

2. D'acord amb la disposició addicional segona del Reial Decret 1433/2012, d'11 d'octubre, el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques

cació específica establecidas por la normativa básica de aplicación y el desarrollo que realice de la misma, en el ámbito de sus competencias, la consellería competente en materia de educación.

4. Los planes de formación del profesorado de enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño que diseñe la consellería competente en materia de educación, incluirán actividades formativas específicas o de carácter transversal, relacionadas con el espíritu emprendedor, las tecnologías de la información y de la comunicación, la capacitación en lenguas extranjeras y todos aquellos aspectos que contribuyan al desarrollo curricular de las enseñanzas reguladas en el presente decreto.

5. Para la docencia de ciertos contenidos de los módulos, así como para la impartición de cursos específicos y de especialización cuyos contenidos no se solapen con los establecidos en el anexo I de este decreto, se podrá contratar a profesorado especialista en activo. Su contratación podrá ser de tipo administrativo o como prestación de servicios al centro y conforme a lo dispuesto en el Decreto 296/1997, de 2 de diciembre, del Gobierno Valenciano, por el que se regula el régimen de contratación de profesores especialistas.

Artículo 21. Requisitos mínimos de los centros

Los centros de enseñanza que imparten el Ciclo Formativo de Artes Plásticas y Diseño regulado en este decreto deberán cumplir, en cuanto a los requisitos referentes a denominación, instalaciones, condiciones materiales, centros integrados y relación numérica, lo previsto en el Real Decreto 303/2010, de 15 de marzo, por el que se establecen los requisitos mínimos de los centros que imparten enseñanzas artísticas reguladas en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, y en el Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, y a las normas que dicte al efecto la consellería competente en materia de educación.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Acceso a otros estudios

1. El título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración permitirá el acceso a cualquier otro ciclo formativo de grado medio o superior, con la exención de la prueba específica en aquellos casos previstos en el artículo 15 del Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño.

2. El título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración permitirá el acceso directo a las enseñanzas artísticas superiores de Diseño, de Artes Plásticas y de Conservación y Restauración de Bienes Culturales.

3. El título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración permitirá el acceso a los estudios universitarios de conformidad con lo establecido en el Real Decreto 1892/2008, de 14 de noviembre, por el que se regulan las condiciones para el acceso a las enseñanzas universitarias oficiales de grado y los procedimientos de admisión a las universidades públicas españolas.

4. El reconocimiento de créditos entre títulos pertenecientes a enseñanzas de educación superior y el título de Técnico superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración se llevará a cabo de conformidad con el Real Decreto 1618/2011, de 14 de noviembre, salvo en los supuestos de convalidación o reconocimiento entre estudios de una misma enseñanza o estudios de técnico superior de enseñanzas distintas que se regirán por su normativa específica.

Segunda. Alumnado con discapacidad

La consellería competente en materia de educación establecerá las medidas oportunas en cuanto a la igualdad de oportunidades, la no discriminación y la accesibilidad de las personas con discapacidad a estas enseñanzas, de conformidad a la legislación sectorial vigente sobre discapacidad.

Tercera. Títulos

1. Para la expedición de títulos académicos y profesionales correspondientes a las enseñanzas reguladas en este decreto, se estará a lo dispuesto en la normativa de la consellería competente en materia de educación.

2. De acuerdo con la disposición adicional segunda del Real Decreto 1433/2012, de 11 de octubre, el título de Técnico Superior de

i Disseny en Il·lustració establert en el Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre, tindrà els mateixos efectes professionals i acadèmics que el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració establert en este decret.

Quarta. Normes supletòries

Per a totes aquelles qüestions no regulades en este decret o en les normes que el despleguen, serà de caràcter supletori la normativa vigent quant a les ensenyanças de formació professional.

Quinta. Incidència en les dotacions de gasto

La implementació i el posterior desplegament d'este decret no podrán tindre cap incidència en la dotació de tots i cada un dels capítols de gasto assignats a la conselleria competent en matèria d'educació, i en tot cas hauran de ser atesos amb els mitjans personals i materials de la conselleria competent per raó de la matèria.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Única. Calendari d'implantació

1. En el curs acadèmic 2013-2014 s'implantarà el primer curs de les ensenyanças que es regulen en este decret, i en el curs acadèmic 2014-2015 les del segon curs. Paral·lelament, deixaran d'impartir-se les ensenyanças a extingir, regulades pel Reial Decret 340/1998, de 6 de març, pel qual s'establix el currículum i es determina la prova d'accés als cicles formatius de grau superior d'Arts Plàstiques i Disseny de la família professional de Disseny Gràfic, de manera que en el curs 2013-2014 es deixaran d'impartir els mòduls del primer curs i en el curs 2014-2015 ja no s'impartirà docència d'estes ensenyanças.

2. L'alumnat que estiga cursant les ensenyanças a extingir, podrà optar entre sol·licitar el reconeixement de mòduls regulats en l'annex VII d'este decret per a incorporar-se a la nova ordenació del sistema educatiu, o bé finalitzar les ensenyanças segons l'ordenació de les ensenyanças a extingir. L'alumnat que opte per esta última alternativa, en cas de tindre algun mòdul pendent en el moment de l'extinció de les ensenyanças corresponents al curs en què s'impartix el mòdul pendent, disposarà de dos convocatòries addicionals per a superar-lo en el curs immediatament següent, sense perjuí del que estableix l'article 16 d'este decret. En cas de no superar el mòdul en eixes convocatòries, l'alumne o alumna haurà d'iniciar-se a la nova ordenació del sistema educatiu per mitjà de la sol·licitud de les convalidacions establecides en l'annex VII d'este decret.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang, o d'un rang inferior, que s'oposen al que estableix este decret.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Normes de desplegament

S'autoritza la conselleria competent en matèria d'educació, cultura i esport per a dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i el desplegament del que disposa este decret.

Segona. Entrada en vigor

Este decret entrerà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 20 de setembre de 2013

El president de la Generalitat,
ALBERTO FABRA PART

La consellera d'Educació, Cultura i Esport,
MARÍA JOSÉ CATALÁ VERDET

Artes Plásticas y Diseño en Ilustración establecido en el Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre, tendrá los mismos efectos profesionales y académicos que el título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración establecido en el presente decreto.

Cuarta. Normas supletorias

Para todas aquellas cuestiones no reguladas en el presente decreto o en las normas de desarrollo del mismo, será de carácter supletorio la normativa vigente en cuanto a las enseñanzas de formación profesional.

Quinta. Incidencia en las dotaciones de gasto

La implementación y el posterior desarrollo de este decreto no podrá tener incidencia alguna en la dotación de todos y cada uno de los capítulos de gasto asignados a la consellería competente en materia de educación, y en todo caso deberá ser atendido con los medios personales y materiales de la consellería competente por razón de la materia.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

Única. Calendario de implantación

1. En el curso académico 2013-2014 se implantará el primer curso de las enseñanzas que se regulan en el presente decreto, y en el curso académico 2014-2015 las del segundo curso. Paralelamente, dejarán de impartirse las enseñanzas a extinguir, reguladas por el Real Decreto 340/1998, de 6 de marzo, por el que se establece el currículo y se determina la prueba de acceso a los ciclos formativos de grado superior de Artes Plásticas y Diseño de la familia profesional de Diseño Gráfico, de forma que en el curso 2013-2014 se dejarán de impartir los módulos del primer curso y en el curso 2014-2015 ya no se impartirá docencia de estas enseñanzas.

2. El alumnado que estuviera cursando las enseñanzas a extinguir, podrá optar entre solicitar el reconocimiento de módulos regulados en el anexo VII de este decreto para incorporarse a la nueva ordenación del sistema educativo, o bien finalizar las enseñanzas según la ordenación de las enseñanzas a extinguir. El alumnado que opte por esta última alternativa, en caso de tener algún módulo pendiente en el momento de la extinción de las enseñanzas correspondientes al curso en que se imparte dicho módulo pendiente, dispondrá de dos convocatorias adicionales para su superación en el curso inmediatamente siguiente, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 16 de este decreto. En caso de no superar el módulo en dichas convocatorias, el alumno o alumna deberá incorporarse a la nueva ordenación del sistema educativo mediante la solicitud de las convalidaciones establecidas en el anexo VII del presente decreto.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan a lo establecido en el presente decreto.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Normas de desarrollo

Se autoriza a la consellería competente en materia de educación, cultura y deporte para dictar las disposiciones que sean precisas para la aplicación y desarrollo de lo dispuesto en este decreto.

Segunda. Entrada en vigor

El presente decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 20 de septiembre de 2013

El presidente de la Generalitat,
ALBERTO FABRA PART

La consellera de Educación, Cultura y Deporte,
MARÍA JOSÉ CATALÁ VERDET

ANNEX I

Curriculum i descripció del perfil i del context professional del títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració

1. Identificació del títol

1.1. Denominació: Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració.

1.2. Nivell: grau superior de les ensenyances professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.

1.3. Duració total del cicle: dos mil hores.

1.4. Família professional artística: Comunicació Gràfica i Audiovisual.

1.5. Referent europeu: CINE-5b (Classificació Internacional Normalizada de l'Educació).

2. Perfil professional

2.1. Competència general

Elaborar obra original d'il·lustració de qualitat formal i funcional a partir d'un projecte propi o d'un encàrrec professional determinat.

Planificar la realització del projecte per mitjà de la definició dels recursos expressius, formals, funcionals, estètics i tècnics més adequats.

Desenrotllar les diferents fases del projecte i els controls de qualitat corresponents per a obtindre un producte final que complisca els objectius gràfics, comunicatius i expressius exigibles en l'àmbit professional.

2.2. Competències professionals

Identificar els aspectes artístics, formals, funcionals i tècnics d'un projecte d'il·lustració, així com, si és el cas, els elements persuasius, informatius i identificatius més adequats a les especificacions de l'ençàrrec.

Planificar i elaborar projectes d'il·lustració atenent les especificacions narratives i tècniques prèviament determinades.

Seleccionar, analitzar i arxiviar la documentació i el material gràfic de referència per a la realització del projecte d'il·lustració.

Seleccionar i utilitzar amb destresa les tècniques o els estils artístics més adequats per a donar solució gràfica als objectius comunicatius i expressius del projecte.

Realitzar el projecte il·lustratiu atenent les particularitats del mitjà gràfic a què s'incorpore.

Establir els controls de qualitat corresponents en cada fase del procés projectual.

Elaborar els originals atenent les particularitats dels posteriors processos de reproducció i saber realitzar el seguiment i el control de qualitat corresponent.

Coordinar de manera eficac el treball que es derive o genere d'estes responsabilitats.

Conéixer i cumplir la normativa específica que regula les realitzacions de l'activitat professional.

3. Context professional

3.1. Àmbit professional

Desenrotlla la seua activitat com a professional independent realitzant il·lustracions de diferents gèneres i àmbits, que expressen idees o conceptes, destinades a l'edició.

Desenrotlla la seua professió com a dibuixant i especialista dependent d'una empresa o institució.

Col·labora amb altres professionals en la ideació, interpretació i realització d'il·lustracions amb diferents tècniques i estils artístics.

3.2. Sectors productius

Exercix la seua professió en el sector públic o privat, en empreses relacionades amb la comunicació i la il·lustració: agències de publicitat, editorials i estudis de disseny, premsa, televisió o altres institucions o empreses que així ho requerisquen.

Realitza projectes propis com a activitat artística independent.

3.3. Ocupacions i llocs de treball rellevants

Professional qualificat per a exercir els següents llocs de treball i ocupacions:

Especialista il·lustrador/dibuixant integrat en equips de comunicació visual, disseny gràfic, publicitat i mitjans audiovisuals.

ANEXO I

Curriculum y descripción del perfil y del contexto profesional del título de Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración.

1. Identificación del título

1.1. Denominación: Técnico Superior de Artes Plásticas y Diseño en Ilustración.

1.2. Nivel: grado superior de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño.

1.3. Duración total del ciclo: dos mil horas.

1.4. Familia profesional artística: Comunicación gráfica y audiovisual.

1.5. Referente europeo: CINE-5b (Clasificación Internacional Normalizada de la Educación)

2. Perfil profesional

2.1. Competencia general

Elaborar obra original de ilustración de calidad formal y funcional a partir de un proyecto propio o de un encargo profesional determinado.

Planificar la realización del proyecto mediante la definición de los recursos expresivos, formales, funcionales, estéticos y técnicos más adecuados.

Desarrollar las diferentes fases del proyecto y los controles de calidad correspondientes para obtener un producto final que cumpla con los objetivos gráficos, comunicativos y expresivos exigibles a nivel profesional.

2.2. Competencias profesionales

Identificar los aspectos artísticos, formales, funcionales y técnicos de un proyecto de ilustración así, como en su caso, los elementos persuasivos, informativos e identificativos más adecuados a las especificaciones del encargo.

Planificar y elaborar proyectos de ilustración atendiendo a las especificaciones narrativas y técnicas previamente determinadas.

Seleccionar, analizar y archivar la documentación y el material gráfico de referencia para la realización del proyecto de ilustración.

Seleccionar y utilizar con destreza las técnicas o estilos artísticos más adecuados para dar solución gráfica a los objetivos comunicativos y expresivos del proyecto.

Realizar el proyecto ilustrativo atendiendo a las particularidades del medio gráfico en que se incorpore.

Establecer los controles de calidad correspondientes en cada fase del proceso proyectual.

Elaborar los originales atendiendo a las particularidades de los posteriores procesos de reproducción y saber realizar el seguimiento y el control de calidad correspondiente.

Coordinar de manera eficaz el trabajo que se derive o genere a partir de estas responsabilidades.

Conocer y cumplir la normativa específica que regula las realizaciones de la actividad profesional.

3. Contexto profesional

3.1. Ámbito profesional

Desarrolla su actividad como profesional independiente realizando ilustraciones de diferentes géneros y ámbitos, que expresen ideas o conceptos, destinadas a su edición.

Desarrolla su profesión como dibujante y especialista dependiente de una empresa o institución.

Colabora con otros profesionales en la ideación, interpretación y realización de ilustraciones con diferentes técnicas y estilos artísticos.

3.2. Sectores productivos

Ejerce su profesión en el sector público o privado, en empresas relacionadas con la comunicación y la ilustración: agencias de publicidad, editoriales y estudios de diseño, prensa, televisión o en otras instituciones o empresas que así lo requieran.

Realiza proyectos propios como actividad artística independiente.

3.3. Ocupaciones y puestos de trabajo relevantes

Profesional cualificado para desempeñar los siguientes puestos de trabajo y ocupaciones:

Especialista ilustrador/dibujante integrado en equipos de comunicación visual, diseño gráfico, publicidad y medios audiovisuales.

Realització d'il·lustracions i organització i supervisió de la producció.

Creació i/o realització d'il·lustracions originals per a diferents àmbits: ciència, tècnica, arquitectura, interiorisme, moda, publicitat, disseny gràfic, productes, editorial, premsa.

Creació i/o realització de projectes de llibres interactius i desplegables (*pop-ups*) en tres dimensions.

Anàlisi de propostes i realització de la cerca documental i gràfica per a projectes d'il·lustració en els seus diferents àmbits.

Realització i gestió d'activitats culturals, educatives i divulgatives relacionades amb la il·lustració.

4. Estructura del currículum

4.1. Objectius generals del cicle formatiu:

1. Realitzar il·lustracions amb el nivell de qualitat tècnica, comunicativa i artística exigible en l'àmbit professional.

2. Configurar projectes d'il·lustració partint de la valoració idònia de les particularitats comunicacionals, tècniques i artístiques de l'encàrrec, i definir adequadament els objectius del projecte.

3. Dominar les diferents tècniques d'expressió gràfica i seleccionar les més adequades a les especificacions temàtiques, comunicatives i artísticas de l'encàrrec.

4. Adaptar les solucions gràfiques al context en què se situe la proposta comunicativa.

5. Interpretar l'evolució de les tendències formals i tècniques que contribuïxen a configurar l'estil i a iniciar-se en la cerca d'un estil personal de la qualitat exigible en l'àmbit professional.

6. Valorar, planificar i gestionar l'elaboració del projecte en les distintes fases del seu procés per a optimitzar recursos.

7. Buscar, seleccionar i interpretar les fonts documentals i de referència per a la realització d'il·lustracions.

8. Desenrotillar mètode, rigor i capacitat de comunicació per a la presentació i defensa d'una idea o d'un projecte d'il·lustració.

9. Conéixer les especificacions tècniques del material i dels processos de reproducció i edició d'il·lustracions i saber gestionar-los per a garantir la qualitat final del producte.

10. Adaptar-se en condicions de competitivitat als canvis tecnològics i organitzatius del sector.

11. Buscar, seleccionar i utilitzar fonts d'informació i formació continua relacionades amb l'exercici professional.

12. Comprendre i aplicar el marc legal i normatiu que regula i condiciona l'activitat professional.

13. Valorar i aplicar els principis de l'ètica professional en el desenvolupament de l'activitat professional, la seua gestió i administració.

Realización de ilustraciones y organización y supervisión de la producción.

Creación y/o realización de ilustraciones originales para diferentes ámbitos: ciencia, técnica, arquitectura, interiorismo, moda, publicidad, diseño gráfico, productos, editorial, prensa.

Creación y/o realización de proyectos de libros interactivos y desplegables (*pop-ups*) en tres dimensiones.

Ánalisis de propuestas y realización de la búsqueda documental y gráfica para proyectos de ilustración en sus diferentes ámbitos.

Realización y gestión de actividades culturales, educativas y divulgativas relacionadas con la Ilustración.

4. Estructura del currículo

4.1 Objetivos generales del ciclo formativo

Realizar ilustraciones con el nivel calidad técnica, comunicativa y artística exigible a nivel profesional.

Configurar proyectos de ilustración partiendo de la valoración idónea de las particularidades comunicacionales, técnicas y artísticas del encargo y definir adecuadamente los objetivos del proyecto.

Dominar las diferentes técnicas de expresión gráfica y seleccionar las más adecuadas a las especificaciones temáticas, comunicativas y artísticas del encargo.

Adaptar las soluciones gráficas al contexto en que se sitúe la propuesta comunicativa.

Interpretar la evolución de las tendencias formales y técnicas que contribuyen a configurar el estilo e iniciarse en la búsqueda de un estilo personal de la calidad exigible a nivel profesional.

Valorar, planificar y gestionar la elaboración del proyecto en las distintas fases de su proceso para optimizar recursos.

Buscar, seleccionar e interpretar las fuentes documentales y de referencia para la realización de ilustraciones.

Desarrollar método, rigor y capacidad de comunicación para la presentación y defensa de una idea o un proyecto de ilustración.

Conocer las especificaciones técnicas del material y de los procesos de reproducción y edición de ilustraciones y saber gestionarlos para garantizar la calidad final del producto.

Adaptarse en condiciones de competitividad a los cambios tecnológicos y organizativos del sector.

Buscar, seleccionar y utilizar fuentes de información y formación continua relacionadas con el ejercicio profesional.

Comprender y aplicar el marco legal y normativo que regula y condiciona la actividad profesional.

Valorar y aplicar los principios de la ética profesional en el desarrollo de la actividad profesional, su gestión y administración.

4.2. Distribució horària de les ensenyances

Estructura general

Mòduls impartits en el centre educatiu .

Fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers

Total hores d'ensenyances.

	Hores lectives	Crèdits ECTS
	1.850	112
	150	8
	2.000	120

* * * * *

4.2. Distribución horaria de las enseñanzas

Estructura general

Módulos impartidos en el centro educativo ...

Fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres

Total horas de enseñanzas.

	Horas lectivas	Créditos ECTS
	1850	112
	150	8
	2000	120

4.3. Formació en el centre educatiu

4.3.1 Mòduls corresponents a les ensenyances

<i>Mòduls formatius</i>	<i>Hores lectives</i>	<i>Sessions/setmana</i>		<i>Crèdits ECTS</i>
		<i>Ir</i>	<i>2n</i>	
Fonaments de la representació i l'expressió visual	100	4	-	5
Teoria de la imatge	50	2	-	3
Mitjans informàtics	100	4	-	6
Fotografia	75	3	-	4
Història de la il·lustració	100	2	2	6
Dibuix aplicat a la il·lustració	250	5	5	13
Representació espacial aplicada	100	2	2	5
Tècniques d'expressió gràfica	125	-	5	7
Producció gràfica industrial	75	-	3	4
Tècniques gràfiques tradicionals	75	-	3	4
Recursos interactius aplicats a la il·lustració	50	-	2	4
Teoria i pràctica de l'animació	75	3	-	4
Recursos tipogràfics	75	3	-	4
Projectes d'il·lustració	300	5	7	20
Projecte integrat	100	-	4	12
Formació i orientació laboral	50	2	-	3
Empresa i iniciativa emprendedora	50	-	2	3
Idioma estranger	100	2	2	5
Formació pràctica en empreses	150	-	-	8
Total	2.000	37	37	120

* * * * *

4.3. Formación en el centro educativo.

4.3.1 Módulos correspondientes a las enseñanzas

<i>Módulos formativos</i>	<i>Horas lectivas</i>	<i>Sesiones/semana</i>		<i>Créditos ECTS</i>
		<i>1.º</i>	<i>2.º</i>	
Fundamentos de la representación y la expresión visual	100	4	-	5
Teoría de la imagen	50	2	-	3
Medios informáticos	100	4	-	6
Fotografía	75	3	-	4
Historia de la ilustración	100	2	2	6
Dibujo aplicado a la ilustración	250	5	5	13
Representación espacial aplicada	100	2	2	5
Técnicas de expresión gráfica	125	-	5	7
Producción gráfica industrial	75	-	3	4
Técnicas gráficas tradicionales	75	-	3	4
Recursos interactivos aplicados a la ilustración	50	-	2	4
Teoría y práctica de la animación	75	3	-	4
Recursos tipográficos	75	3	-	4
Proyectos de ilustración	300	5	7	20
Proyecto integrado	100	-	4	12
Formación y orientación laboral	50	2	-	3
Empresa e iniciativa emprendedora	50	-	2	3
Idioma extranjero	100	2	2	5
Formación práctica en empresas	150	-	-	8
Total	2000	37	37	120

4.3.2. Objectius, continguts i criteris d'avaluació dels mòduls

FONAMENTS DE LA REPRESENTACIÓ I L'EXPRESIÓ VISUAL

Objectius

1. Analitzar els elements que configuren la representació de l'espai en un suport bidimensional i les interrelacions que s'hi estableixen.
2. Utilitzar adequadament els elements i les tècniques propis del llenguatge plàstic i visual en la representació gràfica d'imatges.
3. Adequar la representació gràfica als objectius comunicacionals del missatge.
4. Comprendre els fonaments i la teoria del color i la seua importància en els processos de creació artística-plàstica, i utilitzar-los de manera creativa en la representació gràfica de missatges.
5. Analitzar el color i els altres elements del llenguatge plàstic i visual presents en diferents imatges bidimensionals i tridimensionals.
6. Exercitar la capacitat d'invenció i ideació i desenrotillar la sensibilitat estètica i creativa.

Continguts

1. Configuració de l'espai bidimensional. Elements formals, expressius i simbòlics del llenguatge plàstic i visual.
2. Forma i estructura. Elements proporcionals.
3. Forma i composició en l'expressió bidimensional.
4. Valores expressius i comunicacionals de la imatge. El discurs gràfic.
5. Fonaments i teoria de la llum i el color.
6. Valores expressius i simbòlics del color.
7. Interacció del color en la representació creativa.
8. Instruments, tècniques i materials.
9. El procés creatiu. Fases.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Representar imatges d'acord amb les tècniques i els procediments gràfics idònies.
2. Analitzar, estructurar i representar l'espai compositiu d'una imatge a partir d'un plantejament previ.
3. Utilitzar adequadament la metodologia i els diversos materials i tècniques del dibuix en la representació gràfica de formes de la realitat o de la inventiva pròpia.
4. Explorar amb iniciativa i sensibilitat les possibilitats expressives del dibuix, del color i de la composició, i utilitzar-les de manera creativa en la realització d'imatges.
5. Aplicar criteris comunicacionals adequats a la imatge gràfica.
6. Utilitzar el color amb intencionalitat significativa i estètica en la representació gràfica d'idees i missatges.
7. Valorar argumentadament els aspectes formals, estètics i simbòlics en una representació visual determinada.

TEORIA DE LA IMATGE

Objectius

1. Identificar, valorar i interpretar imatges aplicant diferents models d'anàlisi.
2. Conéixer els principis teòrics de la percepció visual.
3. Interpretar els codis significatius de la imatge.
4. Identificar i valorar la funció expressiva de la imatge en el seu context.
5. Identificar i analitzar les estratègies de comunicació en la imatge.
6. Conéixer els diferents àmbits i entorns de producció de la imatge fixa i en moviment

Continguts

1. La representació i els elements morfològics, dinàmics i mesurables de la imatge.
2. Identificació, ànalisi i valoració de la imatge.

4.3.2 Objetivos, contenidos y criterios de evaluación de los módulos

FUNDAMENTOS DE LA REPRESENTACIÓN Y LA EXPRESIÓN VISUAL

Objetivos

1. Analizar los elementos que configuran la representación del espacio en un soporte bidimensional y las interrelaciones que se establecen entre ellos.
2. Utilizar adecuadamente los elementos y las técnicas propias del lenguaje plástico y visual en la representación gráfica de imágenes.
3. Adecuar la representación gráfica a los objetivos comunicacionales del mensaje.
4. Comprender los fundamentos y la teoría del color, su importancia en los procesos de creación artístico-plástica y utilizarlos de manera creativa en la representación gráfica de mensajes.
5. Analizar el color y los demás elementos del lenguaje plástico y visual presentes en diferentes imágenes bi y tridimensionales.
6. Ejercitarse en la capacidad de invención e ideación y desarrollar la sensibilidad estética y creativa.

Contenidos

1. Configuración del espacio bidimensional. Elementos formales, expresivos y simbólicos del lenguaje plástico y visual.
2. Forma y estructura. Elementos proporcionales.
3. Forma y composición en la expresión bidimensional.
4. Valores expresivos y comunicacionales de la imagen. El discurso gráfico.
5. Fundamentos y teoría de la luz y el color.
6. Valores expresivos y simbólicos del color.
7. Interacción del color en la representación creativa.
8. Instrumentos, técnicas y materiales.
9. El proceso creativo. Fases.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Representar imágenes de acuerdo a las técnicas y procedimientos gráficos idóneos.
2. Analizar, estructurar y representar el espacio compositivo de una imagen a partir de un planteamiento previo.
3. Utilizar adecuadamente la metodología y los diferentes materiales y técnicas del dibujo en la representación gráfica de formas de la realidad o de la propia inventiva.
4. Explorar con iniciativa y sensibilidad las posibilidades expresivas del dibujo, del color y la composición y utilizarlas de manera creativa en la realización de imágenes.
5. Aplicar criterios comunicacionales adecuados a la imagen gráfica.
6. Utilizar el color con intencionalidad significativa y estética en la representación gráfica de ideas y mensajes.
7. Valorar argumentadamente los aspectos formales, estéticos y simbólicos en una representación visual determinada.

TEORÍA DE LA IMAGEN

Objetivos

1. Identificar, valorar e interpretar imágenes aplicando diferentes modelos de análisis.
2. Conocer los principios teóricos de la percepción visual.
3. Interpretar los códigos significativos de la imagen.
4. Identificar y valorar la función expresiva de la imagen en su contexto.
5. Identificar y analizar las estrategias de comunicación en la imagen.
6. Conocer los diferentes ámbitos y entornos de producción de la imagen fija y en movimiento

Contenidos

1. La representación y los elementos morfológicos, dinámicos y mesurables de la imagen.
2. Identificación, análisis y valoración de la imagen.

3. La imatge i els seus significats. L'anàlisi de missatges i d'idees en les imatges.

4. Sintaxi visual.

5. La visualització de la realitat. Teories perceptives.

6. El signe: expressió i contingut. Denotació i connotació.

7. Tipus de signes. Propietats i convencions. Els signes i els seus valors significatius.

8. La comunicació visual. El procés comunicatiu.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Identificar els elements morfològics i sintàctics d'imatges donades.

2. Analitzar imatges d'acord amb els continguts expressius del llenguatge visual utilitzat i el seu significat.

3. Identificar els codis significatius i sintàctics d'imatges donades.

4. Elaborar propostes de representació gràfica per als conceptes i principis fonamentals de la percepció visual.

5. Proposar solucions gràfiques adequades a problemes de comunicació i valorar-les argumentadament.

6. Elaborar estratègies de comunicació visual per a la transmissió d'idees i missatges propis o assignats i explicar-les argumentadament.

MITJANS INFORMÀTICS

Objectius

1. Analitzar l'evolució dels mitjans informàtics en la societat actual i la presència de les noves tecnologies en la realització i l'edició d'imatges.

2. Conéixer els fonaments informàtics, la relació entre el maquinari i el programari, i comprendre'n les característiques i funcions.

3. Comprendre i aplicar els conceptes fonamentals de la imatge digital vectorial i la imatge bitmap, el tractament de la tipografia digital, sistemes de color i formats adequats a cada necessitat.

4. Digitalitzar imatges, emmagatzemar-les i convertir-les a formats adequats.

5. Produir arxius digitals per a la reproducció.

6. Conéixer i utilitzar les aplicacions dels programes informàtics específics de disseny (retoc, tractament i composició d'imatges).

7. Utilitzar els mitjans informàtics com a instruments d'ideació, gestió i comunicació del treball mateix.

Continguts

1. Evolució de la informàtica i Internet. Els mitjans informàtics en l'actualitat. La societat de la informació. Programari lliure.

2. Introducció a la informàtica. L'equip informàtic. Components interns i externs. Perifèrics d'entrada i sortida. Sistemes operatius.

3. Xarxes de computadores. Concepte de xarxa local. Informàtica en núvol.

4. Sistemes de colors, digitalització, vectorització, OCR. Tipografia digital.

5. Comunicació entre diferents entorns. Importació i exportació d'arxius.

6. La imatge vectorial. Programari de creació. L'àrea de treball. Ferramentes de dibuix.

7. Organització d'objectes: capes, agrupaments, màscares, estils.

8. La imatge de mapa de bits. Programari de creació, tractament i gestió d'imatges de mapa de bits i fotografia digital. Ferramentes de dibuix.

9. Fotografia digital. Preparació de fitxers per a distribució i sortida.

10. Tipus d'arxius per a la distribució i sortida. Organització de la informació.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Valorar argumentadament l'evolució tecnològica i la importància de les noves tecnologies en els processos productius, industrials, i artís-

3. La imagen y sus significados. El análisis de mensajes e ideas en las imágenes.

4. Sintaxis visual.

5. La visualización de la realidad. Teorías perceptivas.

6. El signo: expresión y contenido. Denotación y connotación.

7. Tipos de signos. Propiedades y convenciones. Los signos y sus valores significativos.

8. La comunicación visual. El proceso comunicativo.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Identificar los elementos morfológicos y sintácticos de imágenes dadas.

2. Analizar imágenes de acuerdo a los contenidos expresivos del lenguaje visual utilizado y su significado.

3. Identificar los códigos significativos y sintácticos de imágenes dadas.

4. Elaborar propuestas de representación gráfica para los conceptos y principios fundamentales de la percepción visual.

5. Proponer soluciones gráficas adecuadas a problemas de comunicación y valorarlas argumentadamente.

6. Elaborar estrategias de comunicación visual para la transmisión de ideas y mensajes propios o asignados y explicarlas argumentadamente.

MEDIOS INFORMÁTICOS

Objetivos

1. Analizar la evolución de los medios informáticos en la sociedad actual y la presencia de las nuevas tecnologías en la realización y edición de imágenes.

2. Conocer los fundamentos informáticos, la relación hardware y software y comprender sus características y funciones.

3. Comprender y aplicar los conceptos fundamentales de la imagen digital vectorial y la imagen bitmap, el tratamiento de la tipografía digital, sistemas de color y formatos adecuados a cada necesidad.

4. Digitalizar imágenes, almacenarlas y convertirlas a formatos adecuados.

5. Producir archivos digitales para la reproducción.

6. Conocer y utilizar las aplicaciones de los programas informáticos específicos de diseño (Retoque, tratamiento y composición de imágenes).

7. Utilizar los medios informáticos como instrumentos de ideación, gestión y comunicación del propio trabajo.

Contenidos

1. Evolución de la informática e Internet. Los medios informáticos en la actualidad. La sociedad de la información. Software libre.

2. Introducción a la informática. El equipo informático. Componentes internos y externos. Periféricos de entrada y salida. Sistemas operativos.

3. Redes de computadoras. Concepto de red local. Computación en nube (Cloud computing).

4. Sistemas de colores, digitalización, vectorización, OCR. Tipografía digital.

5. Comunicación entre diferentes entornos. Importación y exportación de archivos.

6. La imagen vectorial. Software de creación. El área de trabajo. Herramientas de dibujo.

7. Organización de objetos: capas, agrupamientos, máscaras, estilos.

8. La imagen bitmap. Software de creación, tratamiento y gestión de imágenes bitmap y fotografía digital. Herramientas de dibujo.

9. Fotografía digital. Preparación de ficheros para distribución y salida.

10. Tipos de archivos para la distribución y salida. Organización de la información.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Valorar argumentadamente la evolución tecnológica y la importancia de las nuevas tecnologías en los procesos productivos, industria-

ticament i específicament en l'exercici professional del disseny gràfic en els seus distints àmbits.

2. Identificar els components físics i lògics d'un sistema informàtic.
3. Comprendre i utilitzar adequadament els diversos tipus de formats gràfics per a aplicacions gràfiques i multimèdia i les diferents possibilitats d'organitzar la informació.
4. Utilitzar correctament els mètodes d'importació i exportació d'arxius.
5. Preparar els formats, la resolució i la grandària per a treballar en aplicacions gràfiques i multimèdia.
6. Preparar arxius aptes per a la impressió.
7. Diferenciar els formats d'imatge digital vectorial i bitmap i comprendre'n les característiques fonamentals.
8. Emprar amb destresa les ferramentes d'il·lustració vectorial i bitmap.
9. Tractar i manipular imatges utilitzant els programes informàtics específics de disseny.
10. Seleccionar i utilitzar correctament els materials i equips informàtics en el desenrotllament del treball propi, tant en el procés creatiu i projectual com en la comunicació.

FOTOGRAFIA

Objectius

1. Conéixer i dominar la tècnica i la tecnologia fotogràfica.
2. Comprendre el llenguatge fotogràfic, les seues dimensions i les seues particularitats.
3. Utilitzar la fotografia en projectes propis en el context de l'especialitat.
4. Desenrotllar la pràctica de presa fotogràfica adaptada a les condicions de l'entorn.
5. Emprar l'ajust fotogràfic. Controls de qualitat de la imatge (brillantor, contrast, ton, saturació i enfocament).
6. Desenrotllar destreses tècniques perceptives i comunicatives que avalen la producció fotogràfica inserida en els distints àmbits professionals.
7. Saber gestionar imatges fotogràfiques adequades a projectes d'il·lustració.

Continguts

1. El llenguatge fotogràfic: dimensions, finalitat, particularitats.
2. Els equips fotogràfics.
3. La presa fotogràfica. Condicionants tècnics, ambientals, estètics. Representació de l'espai i del temps.
4. La llum en la fotografia. Il·luminació natural i artificial: criteris estètics i funcionals. Mesurament i il·luminació. La fotografia en extiors, interiors i plató.
5. El color en la fotografia. Evolució i usos expressius. Concepte de temperatura de color. Los originales en color i les seues correccions RGB i CMYK.
6. Gestió d'arxius fotogràfics. Edició i selecció de fotografies.
7. Processament i manipulació de les imatges. Cremades, solaritzacions, tramatges, virades, pintades, muntatges, collages, pasteritzacions.
8. Tractament formal i expressiu de la fotografia en l'àmbit de l'especialitat.
9. Els àmbits fotogràfics. La fotografia editorial. La narració amb imatges. El reportatge fotogràfic.
10. La creació de bancs d'imatges.
11. El dossier de presentació en l'àmbit professional.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Utilitzar amb destresa els equips i les tècniques propis del mitjà fotogràfic.
2. Comprendre els mecanismes teoricoexpressius del mitjà fotogràfic i utilitzar-los amb una finalitat comunicativa.

les y artísticos y específicamente en el ejercicio profesional del diseño gráfico en sus distintos ámbitos.

2. Identificar los componentes físicos y lógicos de un sistema informático.
3. Comprender y utilizar adecuadamente los diversos tipos de formatos gráficos para aplicaciones gráficas y multimedia y las diferentes posibilidades de organizar la información.
4. Utilizar correctamente los métodos de importación y exportación de archivos.
5. Preparar los formatos, resolución y tamaño para trabajar en aplicaciones gráficas y multimedia.
6. Preparar archivos aptos para la impresión.
7. Diferenciar los formatos de imagen digital vectorial y bitmap y comprender sus características fundamentales.
8. Emplear con destreza las herramientas de ilustración vectorial y bitmap.
9. Tratar y manipular imágenes haciendo uso de los programas informáticos específicos de diseño.
10. Seleccionar y utilizar correctamente los materiales y equipos informáticos en el desarrollo del propio trabajo tanto en el proceso creativo y proyectual como en la comunicación.

FOTOGRAFÍA

Objetivos

1. Conocer y dominar la técnica y la tecnología fotográfica.
2. Comprender el lenguaje fotográfico, sus dimensiones y sus particularidades.
3. Utilizar la fotografía en proyectos propios en el contexto de la especialidad.
4. Desarrollar la práctica de toma fotográfica adaptada a las condiciones del entorno.
5. Emplear el ajuste fotográfico. Controles de calidad de la imagen (brillo, contraste, tono, saturación y enfoque).
6. Desarrollar destrezas técnicas perceptivas y comunicativas que avalen la producción fotográfica insertada en los distintos ámbitos profesionales.
7. Saber gestionar imágenes fotográficas adecuadas a proyectos de ilustración.

Contenidos

1. El lenguaje fotográfico, dimensiones, finalidad, particularidades.
2. Los equipos fotográficos.
3. La toma fotográfica. Condicionantes técnicos, ambientales, estéticos. Representación del espacio y del tiempo.
4. La luz en la fotografía. Iluminación natural y artificial: criterios estéticos y funcionales. Medición e iluminación. La fotografía en exteriores, interiores y plató.
5. El color en la fotografía. Evolución y usos expresivos. Concepto de temperatura de color. Los originales en color y sus correcciones RGB y CMYK.
6. Gestión de archivos fotográficos. Edición y selección de fotografías.
7. Procesado y manipulación de las imágenes. Quemados, solarizaciones, tramados, virados, coloreados, montajes, collages, pasterizaciones.
8. Tratamiento formal y expresivo de la fotografía en el ámbito de la especialidad.
9. Los ámbitos fotográficos. La fotografía editorial. La narración con imágenes. El reportaje fotográfico.
10. La creación de bancos de imágenes.
11. El portafolio-book en el ámbito profesional.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Utilizar con destreza los equipos y las técnicas propias del medio fotográfico.
2. Comprender los mecanismos teórico-expresivos del medio fotográfico y utilizarlos con una finalidad comunicativa.

3. Integrar la fotografia en la realització de projectes d'il·lustració, bé com a ferramenta de creació, bé com a recurs expressiu i comunicatiu.

4. Valorar argumentadament la producció fotogràfica pròpia o aliena utilitzant criteris tècnics, artístics i comunicatius.

5. Conéixer i emprar correctament la terminologia específica del mòdul.

6. Mostrar capacitat crítica per a emetre un juí estètic i tècnic argumentat, en relació amb imatges fotogràfiques.

HISTÒRIA DE LA IL·LUSTRACIÓ

Objectius

1. Comprendre el llenguatge i les particularitats de la imatge gràfica en relació amb unes altres formes de comunicació visual.

2. Conéixer la gènesi i l'evolució tècnica i formal de la imatge gràfica relacionant-la amb unes altres manifestacions de la cultura visual.

3. Comprendre l'evolució històrica, tècnica i formal de la il·lustració i identificar els autors i les obres més representatius de cada moment.

4. Analitzar il·lustracions en la seua dimensió artística, comunicacional i expressiva.

5. Identificar i valorar les principals realitzacions i autors d'il·lustracions en l'actualitat.

6. Demostrar interès i sensibilitat sobre les il·lustracions vinculades als nous mitjans, tècniques i suports tecnològics.

Continguts

1. Concepte i manifestacions de la comunicació gràfica. La il·lustració, la fotografia i el còmic: llenguatge i característiques pròpies de cada mitjà.

2. La il·lustració: el signe, la comunicació i el llenguatge.

3. Manifestacions i gèneres en la il·lustració. La il·lustració i la impressió en relació amb el context historicoartístic.

4. Recorregut per l'evolució històrica, tècnica i estètica de la il·lustració. Obres i estils més significatius. Tendències i autors rellevants.

5. La il·lustració i els mitjans de comunicació. Aplicacions tecnològiques.

6. El ànàlisi formal i la valoració comunicativa de la il·lustració adaptada als diferents mitjans.

7. La actualitat de la il·lustració. Tendències i gèneres. Autors i realitzacions significatives.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Conéixer i aplicar la terminologia bàsica adaptada a l'àmbit de la il·lustració.

2. Identificar els diferents gèneres en la il·lustració i els camps d'aplicació en els diversos àmbits professionals.

3. Descriure els orígens i l'evolució de la imatge gràfica i les seues relacions amb el context històric, social, cultural i temporal en què s'han produït.

4. Identificar les manifestacions i els estils més rellevants de la il·lustració així com el valor de les aportacions i innovacions dels autors més destacats.

5. Identificar i contextualitzar il·lustracions assenyalant els conceptes estètics i tècnics propis del moment històric en què es produeixen.

6. Explicar raonadament i exemplificar la influència de l'evolució tècnica dels sistemes de reproducció gràfica en les característiques formals de la imatge, utilitzant adequadament els conceptes i la terminologia de l'assignatura.

7. Explicar la influència dels mitjans de comunicació audiovisual i les noves tecnologies de la comunicació en el llenguatge de la il·lustració actual.

8. Analitzar il·lustracions basant-se en el coneixement històric, la innovació tècnica i la sensibilitat estètica, i emetre una valoració argumentada sobre les seues qualitats artístiques i comunicatives.

3. Integrar la fotografía en la realización de proyectos de ilustración bien sea como herramienta de creación o como recurso expresivo y comunicativo.

4. Valorar argumentadamente la producción fotográfica propia o ajena utilizando criterios técnicos, artísticos y comunicativos.

5. Conocer y emplear correctamente la terminología específica del módulo.

6. Mostrar capacidad crítica para emitir un juicio estético y técnico argumentado, con relación a imágenes fotográficas.

HISTORIA DE LA ILUSTRACIÓN

Objetivos

1. Comprender el lenguaje y las particularidades de la imagen gráfica en relación con otras formas de comunicación visual.

2. Conocer la génesis y la evolución técnica y formal de la imagen gráfica relacionándola con otras manifestaciones de la cultura visual.

3. Comprender la evolución histórica, técnica y formal de la ilustración e identificar los autores y obras más representativos de cada momento.

4. Analizar ilustraciones en su dimensión artística, comunicacional y expresiva.

5. Identificar y valorar las principales realizaciones y autores de ilustraciones en la actualidad.

6. Demostrar interés y sensibilidad acerca de las ilustraciones vinculadas a los nuevos medios, técnicas y soportes tecnológicos.

Contenidos

1. Concepto y manifestaciones de la comunicación gráfica. La ilustración, la fotografía y el cómic: lenguaje y características propias de cada medio.

2. La ilustración: el signo, la comunicación y el lenguaje.

3. Manifestaciones y géneros en la ilustración. La ilustración y la impresión en relación al contexto histórico-artístico.

4. Recorrido por la evolución histórica, técnica y estética de la ilustración. Obras y estilos más significativos. Tendencias y autores relevantes.

5. La ilustración y los medios de comunicación. Aplicaciones tecnológicas.

6. El análisis formal y la valoración comunicativa de la ilustración adaptada a los diferentes medios.

7. La actualidad de la ilustración. Tendencias y géneros. Autores y realizaciones significativas.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Conocer y aplicar la terminología básica adaptada al ámbito de la ilustración.

2. Identificar los diferentes géneros en la ilustración y los campos de aplicación en los diversos ámbitos profesionales.

3. Describir los orígenes y evolución de la imagen gráfica y sus relaciones con el contexto histórico, social, cultural y temporal en el que se han producido.

4. Identificar las manifestaciones y los estilos más relevantes de la ilustración así como el valor de las aportaciones e innovaciones de los autores más destacados.

5. Identificar y contextualizar ilustraciones señalando los conceptos estéticos y técnicos propios del momento histórico en que se producen.

6. Explicar razonadamente y exemplificando la influencia de la evolución técnica de los sistemas de reproducción gráfica en las características formales de la imagen, utilizando adecuadamente los conceptos y terminología de la asignatura.

7. Explicar la influencia de los medios de comunicación audiovisual y las nuevas tecnologías de la comunicación en el lenguaje de la ilustración actual.

8. Analizar ilustraciones en base al conocimiento histórico, la innovación técnica y la sensibilidad estética y emitir una valoración argumentada acerca de sus cualidades artísticas y comunicativas.

DIBUIX APlicat A LA IL·LUSTRACIÓ

Objectius

1. Utilitzar la metodologia i els diversos materials i tècniques del dibuix com a ferramentes bàsiques per a l'anàlisi de formes, la busca i definició formal d'imatges i la comunicació gràfica d'idees.
2. Representar gràficament les formes de l'entorn i les idees.
3. Representar i interpretar gràficament la figura humana i animal i la seua expressivitat facial i corporal.
4. Resoldre per mitjà del dibuix qüestions i conceptes de la forma, el volum, l'espai, la llum i el moviment referits a supòsits pràctics de l'especialitat.
5. Desenrotllar la capacitat memorística i de retentiva visual.
6. Aplicar els coneixements de l'assignatura en la resolució gràfica d'il·lustracions.
7. Analitzar i valorar la capacitat expressiva del traç i incorporar-la al treball propi.
8. Desenrotllar pautes d'estil personals.
9. Proposar i dur a terme solucions gràfiques creatives per al desenrotllament de supòsits pràctics de l'especialitat.
10. Identificar els recursos expressius de pintors, dibuixants i il·lustradors significatius i valorar críticament les seues creacions a la llum dels coneixements aportats per la matèria i del gust propi.

Continguts

1. L'esbós de la idea. El quadern d'apunts. La línia, el contorn, el traç sensible.
2. El model estàtic i en moviment. L'apunt del natural.
3. Dibuix de retentiva i de memòria.
4. La representació de la llum. El clarobscur. La llum en la definició del volum. La lluminació. Llums,ombres, transparències i reflexos. L'atmosfera.
5. La forma i l'espai. Composició i estructura. L'espai compositiu. Espai físic i perceptual. L'expressivitat en l'ordenació de l'espai. Estratègies compositives. Narrativitat.
6. Representació d'espais i formes complexes. El paisatge natural i urbà. El dibuix arquitectònic. Distorsions.
7. Anatomia humana i figura animal. Expressió facial i corporal. Distorsions.
8. Recursos expressius. El dibuix de pintors, dibuixants i il·lustradors significatius de diferents èpoques i estils.
9. Interpretació de la forma. L'estil. Trets personals de l'il·lustrador i busca de l'estil propi.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Utilitzar adequadament la metodologia i els diversos materials i tècniques del dibuix en la representació gràfica de formes de l'entorn, idees i conceptes.
2. Saber representar formes, cossos i el moviment.
3. Saber representar formes i cossos il·luminats des de diferents focus de llum.
4. Entendre i saber dibuixar les formes i el seu entorn.
5. Saber representar la figura humana atenent les pautes estílistiques i comunicatives corresponents.
6. Utilitzar adequadament els mètodes i les possibilitats plàstiques i expressives de la composició i organització de l'espai, atenent criteris estètics i narratius.
7. Realitzar dibuixos de retentiva i de memòria amb fidelitat a les característiques formals i estructurals del que representen.
8. Explorar i utilitzar pautes d'estil pròpies en el dibuix.
9. Adequar el dibuix i les estratègies compositives a la intencionalitat estílistica i temàtica de l'encàrrec.
10. Identificar la tècnica i el concepte del dibuix en creadors de diferents èpoques i estils, i emetre un júi crític argumentat sobre la seua obra.
11. Presentar correctament els treballs i adequar-los a les especificacions formals, conceptuales i temporals establecides.

DIBUJO APlicado A LA ILUSTRACIÓN

Objetivos

1. Utilizar la metodología y los diferentes materiales y técnicas del dibujo como herramientas básicas para el análisis de formas, la búsqueda y definición formal de imágenes y la comunicación gráfica de ideas.
2. Representar gráficamente las formas del entorno y las ideas.
3. Representar e interpretar gráficamente la figura humana y animal y su expresividad facial y corporal.
4. Resolver mediante el dibujo cuestiones y conceptos de la forma, el volumen, el espacio, la luz y el movimiento referidos a supuestos prácticos de la especialidad.
5. Desarrollar la capacidad memorística y de retentiva visual.
6. Aplicar los conocimientos de la asignatura en la resolución gráfica de ilustraciones.
7. Analizar y valorar la capacidad expresiva del trazo e incorporarla en el propio trabajo.
8. Desarrollar pautas de estilo personales.
9. Proponer y llevar a cabo soluciones gráficas creativas para el desarrollo de supuestos prácticos de la especialidad.
10. Identificar los recursos expresivos de pintores, dibujantes e ilustradores significativos y valorar críticamente sus creaciones a la luz de los conocimientos aportados por la materia y del propio gusto.

Contenidos

1. El esbozo de la idea. El cuaderno de apuntes. La línea, el contorno, el trazo sensible.
2. El modelo estático y en movimiento. El apunte del natural.
3. Dibujo de retentiva y de memoria.
4. La representación de la luz. El claroscuro. La luz en la definición del volumen. La iluminación. Luces, sombras, transparencias y reflejos. La atmósfera.
5. La forma y el espacio. Composición y estructura. El espacio compositivo. Espacio físico y perceptual. La expresividad en la ordenación del espacio. Estrategias compositivas. Narratividad.
6. Representación de espacios y formas complejas. El paisaje natural y urbano. El dibujo arquitectónico. Distorsiones.
7. Anatomía humana y figura animal. Expresión facial y corporal. Distorsiones.
8. Recursos expresivos. El dibujo de pintores, dibujantes e ilustradores significativos de diferentes épocas y estilos.
9. Interpretación de la forma. El estilo. Rasgos personales del ilustrador y búsqueda del propio estilo.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Utilizar adecuadamente la metodología y los diferentes materiales y técnicas del dibujo en la representación gráfica de formas del entorno, ideas y conceptos.
2. Saber representar formas, cuerpos y el movimiento.
3. Saber representar formas y cuerpos iluminados desde diferentes focos de luz.
4. Entender y saber dibujar las formas y su entorno.
5. Saber representar la figura humana atendiendo a las pautas estílisticas y comunicativas correspondientes.
6. Utilizar adecuadamente los métodos y las posibilidades plásticas y expresivas de la composición y organización del espacio, atendiendo a criterios estéticos y narrativos.
7. Realizar dibujos de retentiva y de memoria con fidelidad a las características formales y estructurales de lo representado.
8. Explorar y utilizar pautas de estilo propias en el dibujo.
9. Adecuar el dibujo y las estrategias compositivas a la intencionalidad estílistica y temática del encargo.
10. Identificar la técnica y el concepto del dibujo en creadores de diferentes épocas y estilos y emitir un juicio crítico argumentado acerca su obra.
11. Presentar correctamente los trabajos adecuándolos a las especificaciones formales, conceptuales y temporales establecidas.

REPRESENTACIÓ ESPACIAL APLICADA

Objectius

1. Utilitzar els mètodes, procediments, convencions i tècniques gràfics propis del dibuix tècnic en la busca i la definició formal d'il·lustracions i en la comunicació gràfica d'idees.

2. Solucionar problemes de representació espacial d'imatges tant de l'entorn com de la pròpia inventiva, utilitzant el sistema de representació adequat.

3. Resoldre a mà alçada problemes de representació espacial en supòsits pràctics de l'especialitat.

4. Conéixer els recursos del dibuix tècnic utilitzats en obres d'art gràfic i pictòric, i analitzar-los en relació amb el llenguatge artísticoplàstic.

5. Valorar l'espai bidimensional com a element dinàmic i expressiu en la representació gràfica.

6. Valorar el dibuix tècnic com a ferramenta bàsica en l'estudi formal i estructural de la realitat sensible, en la transmissió d'informació i en la ideació i materialització d'imatges.

Continguts

1. Projeccions: ortogonals, obliques. Reversibilitat.

2. Sistemes de projecció: dièdric, axonomètric, cònic.

3. Sistema dièdric: alfabet d'elements i plans de projecció. Paralellisme. Perpendicularitat. Figures planes. Políedres regulars. Seccions. Interseccions.

4. Sistema axonomètric: isonomètric, dimètric, trimètric. Figures planes, políedres regulars. Perspectiva cavallera. Perspectiva isonomètrica. Dibuix isonomètric.

5. Sistema cònic. Perspectiva cònica. Nocións fonamentals.

6. Plànlol geometral. Línia de l'horitzó; influència de l'horitzó en la perspectiva. Pla inclinat.

7. El cercle en perspectiva.

8. Perspectiva de les formes bàsiques. Cub, cilindre, prisma, piràmide i con.

9. La il·luminació en perspectiva cònica. Reflexos. Ombres. Rotures, efecte espejill, imatges múltiples.

10. Perspectiva *a sentimento*: angulació i il·luminació variables.

11. L'ús de l'espai com a element expressiu.

12. Tècniques gràfiques, procediments i materials. Dibuix a mà alçada. Aportacions de les noves tecnologies.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Definir gràficament formes de la realitat i de la inventiva pròpia utilitzant amb propietat els sistemes de representació més adequats.

2. Utilitzar amb destresa i precisió els diversos materials i tècniques del dibuix tècnic amb especial atenció a la qualitat dels acabats i a la presentació final.

3. Dibuixar a mà alçada amb destresa i exactitud supòsits de representació espacial propis de l'especialitat.

4. Explorar les possibilitats dinàmiques i expressives de l'espai i utilitzar-les de manera creativa en la realització d'il·lustracions.

5. Identificar i explicar els recursos del dibuix tècnic emprats en obres de l'art gràfic i pictòric utilitzant adequadament el vocabulari propi de l'assignatura.

6. Presentar correctament els treballs i adequar-los a les especificacions formals, conceptuales i temporals establides.

TÈCNICAS D'EXPRESIÓ GRÀFICA

Objectius

1. Diferenciar els procediments i saber utilitzar les principals tècniques d'expressió gràfica així com els seus útils, ferramentes i materials.

2. Conéixer i valorar els recursos expressius i comunicatius que proporcionen les distintes tècniques d'expressió gràfica.

3. Conéixer la terminologia bàsica de les distintes tècniques gràfiques.

REPRESENTACIÓN ESPACIAL APLICADA

Objetivos

1. Utilizar los métodos, procedimientos, convenciones y técnicas gráficas propias del dibujo técnico en la búsqueda y definición formal de ilustraciones y en la comunicación gráfica de ideas.

2. Solucionar problemas de representación espacial de imágenes tanto del entorno como de la propia inventiva, utilizando el sistema de representación adecuado.

3. Resolver a mano alzada problemas de representación espacial en supuestos prácticos de la especialidad.

4. Conocer los recursos del dibujo técnico utilizados en obras de arte gráfico y pictórico y analizarlos en relación al lenguaje artístico-plástico.

5. Valorar el espacio bidimensional como elemento dinámico y expresivo en la representación gráfica.

6. Valorar el dibujo técnico como herramienta básica en el estudio formal y estructural de la realidad sensible, en la transmisión de información y en la ideación y materialización de imágenes.

Contenidos

1. Proyecciones: ortogonales, oblicuas. Reversibilidad.

2. Sistemas de proyección: diédrico, axonométrico, cónico.

3. Sistema diédrico: alfabeto de elementos y planos de proyección. Paralelismo. Perpendicularidad. Figuras planas. Poliedros regulares. Secciones. Intersecciones.

4. Sistema axonométrico: isométrico, dimétrico, trimétrico. Figura planas, políedros regulares. Perspectiva caballera. Perspectiva isonómica. Dibujo isonométrico.

5. Sistema cónico. Perspectiva cónica. Nocións fundamentales.

6. Plano geométral. Línea del horizonte; influencia del horizonte en la perspectiva. Plano inclinado.

7. El círculo en perspectiva.

8. Perspectiva de las formas básicas. Cubo, cilindro, prisma, pirámide y cono.

9. La iluminación en perspectiva cónica. Reflejos. Sombras. Roturas, efecto espejo, imágenes múltiples.

10. Perspectiva «a sentimiento»: angulación e iluminación variables.

11. El uso del espacio como elemento expresivo.

12. Técnicas gráficas, procedimientos y materiales. Dibujo a mano alzada. Aportes de las nuevas tecnologías.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Definir gráficamente formas de la realidad y de la propia inventiva utilizando con propiedad los sistemas de representación más adecuados.

2. Utilizar con destreza y precisión los diferentes materiales y técnicas del dibujo técnico con especial atención a la calidad de los acabados y presentación final.

3. Dibujar a mano alzada con destreza y exactitud supuestos de representación espacial propios de la especialidad.

4. Explorar las posibilidades dinámicas y expresivas del espacio y utilizarlas de manera creativa en la realización ilustraciones.

5. Identificar y explicar los recursos del dibujo técnico empleados en obras del arte gráfico y pictórico utilizando adecuadamente el vocabulario propio de la asignatura.

6. Presentar correctamente los trabajos adecuándolos a las especificaciones formales, conceptuales y temporales establecidas.

TÉCNICAS DE EXPRESIÓN GRÁFICA

Objetivos

1. Diferenciar los procedimientos y saber utilizar las principales técnicas de expresión gráfica así como sus útiles, herramientas y materiales.

2. Conocer y valorar los recursos expresivos y comunicativos que proporcionan las distintas técnicas de expresión gráfica.

3. Conocer la terminología básica de las distintas técnicas gráficas.

4. Seleccionar i saber aplicar les tècniques gràfiques més adequades a les particularitats temàtiques, estilístiques i comunicatives de l'encàrrec.

5. Experimentar les possibilitats expressives de les diferents tècniques en funció de les seues preferències estilístiques i artístiques, i incorporar-les a l'estil personal.

6. Analitzar i reconéixer les tècniques i els estils d'il·lustradors significatius de diferents èpoques i valorar-ne les possibilitats d'aplicació creativa a l'estil propi.

7. Desenrotllar la capacitat de comunicació gràfica, la creativitat i l'expressivitat personals.

8. Valorar la rellevància de l'actualització i la formació permanent de l'il·lustrador en la competitivitat professional, i la importància que té en l'exercici professional la qualitat dels utensilis i materials, la conservació i el manteniment, i l'organització del lloc de treball.

9. Interessar-se pels nous mitjans d'expressió i els valors plàstics en les tecnologies, disfrutar amb la utilització d'estos i valorar-ne les possibilitats amb vista al futur.

Continguts

1. Les tècniques i els procediments d'expressió gràfica. Utensilis, ferramentes, materials. Terminologia específica.

2. Tècniques gràfiques seques, humides, mixtes. Tècniques a l'aigua. Tècniques grasses.

3. Tècniques d'impressió manuals. Textures.

4. Tècniques additivas.

5. Tècniques digitals.

6. Altres materials i tècniques d'expressió artística: reprografía, aerografia, electrografía, etc.

7. Les tècniques gràfiques en la il·lustració de diferents èpoques. Aplicacions pràctiques i creatives en l'actualitat.

8. L'estudi de l'il·lustrador. Equip, organització. Tècniques i mètodes d'arxivament de la documentació.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Emprar les diferents tècniques gràfiques, amb qualitat artística i tècnica, en la realització d'exercicis de l'especialitat.

2. Utilitzar correctament la terminologia específica de les distintes tècniques gràfiques.

3. Seleccionar i aplicar amb destresa i pulcritud la tècnica més adequada a les particularitats de l'encàrrec.

4. Identificar i diferenciar les tècniques i els estils d'il·lustradors significatius de diferents èpoques.

5. Experimentar amb les diferents tècniques buscant aplicacions més personals i creatives.

6. Utilitzar correctament els utensilis i materials propis de les tècniques gràfiques així com mantindre l'equipament i el lloc de treball en condicions idònia.

7. Arxivar adequadament la documentació tècnica i visual.

8. Presentar correctament els treballs i adequar-los a les especificacions formals, conceptuales i temporals establides.

PRODUCCIÓ GRÀFICA INDUSTRIAL

Objectius

1. Analitzar i diferenciar els distints tipus d'originals considerant els processos i factors que intervenen en la reproducció.

2. Configurar adequadament arxius per a impremta.

3. Comprendre i valorar les variables d'una tirada d'impressió.

4. Definir i diferenciar els distints tipus d'impressió industrial i les seues particularitats.

5. Interpretar les característiques de projectes gràfics, triar el sistema d'impressió més adequat i preparar originals i arxius per a la reproducció posterior.

6. Saber triar els suports gràfics idònios per a un projecte determinat.

7. Optimitzar els elements que intervenen en la fase de reproducció d'un projecte gràfic.

8. Valorar la presència de les noves tecnologies en la producció gràfica industrial.

4. Seleccionar y saber aplicar las técnicas gráficas más adecuadas a las particularidades temáticas, estilísticas y comunicativas del encargo.

5. Experimentar las posibilidades expresivas de las diferentes técnicas en función de sus preferencias estilísticas y artísticas e incorporarlas al estilo personal.

6. Analizar y reconocer las técnicas y estilos de ilustradores significativos de diferentes épocas y valorar sus posibilidades de aplicación creativa al propio estilo.

7. Desarrollar la capacidad de comunicación gráfica, la creatividad y expresividad personales.

8. Valorar la relevancia de la actualización y formación permanente del ilustrador en la competitividad profesional, y la importancia que tiene en el ejercicio profesional la calidad de los utensilios y materiales, su conservación y mantenimiento, y la organización del lugar de trabajo.

9. Interesarse por los nuevos medios de expresión y los valores plásticos en las tecnologías, disfrutando con su utilización y valorando sus posibilidades con vistas al futuro.

Contenidos

1. Las técnicas y procedimientos de expresión gráfica. Utensilios, herramientas, materiales. Terminología específica.

2. Técnicas gráficas secas, húmedas, mixtas. Técnicas al agua. Técnicas grasas.

3. Técnicas de impresión manuales. Texturas.

4. Técnicas aditivas.

5. Técnicas digitales.

6. Otros materiales y técnicas de expresión artística: reprografía, aerografía, electrografía, etc.

7. Las técnicas gráficas en la ilustración de diferentes épocas. Aplicaciones prácticas y creativas en la actualidad.

8. El estudio del ilustrador. Equipo, organización. Técnicas y métodos de archivo de la documentación.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Emplear las diferentes técnicas gráficas, con calidad artística y técnica, en la realización de ejercicios de la especialidad.

2. Utilizar correctamente la terminología específica de las distintas técnicas gráficas.

3. Seleccionar, y aplicar con destreza y pulcritud, la técnica más adecuada a las particularidades del encargo.

4. Identificar y diferenciar las técnicas y estilos de ilustradores significativos de diferentes épocas.

5. Experimentar con las diferentes técnicas buscando aplicaciones más personales y creativas.

6. Utilizar correctamente los utensilios y materiales propios de las técnicas gráficas así como mantener el equipamiento y el lugar de trabajo en condiciones idóneas.

7. Archivar adecuadamente la documentación técnica y visual.

8. Presentar correctamente los trabajos adecuándolos a las especificaciones formales, conceptuales y temporales establecidas.

PRODUCCIÓN GRÁFICA INDUSTRIAL

Objetivos

1. Analizar y diferenciar los distintos tipos de originales considerando los procesos y factores que intervienen en la reproducción.

2. Configurar adecuadamente archivos para imprenta.

3. Comprender y valorar las variables de una tirada de impresión.

4. Definir y diferenciar los distintos tipos de impresión industrial y sus particularidades.

5. Interpretar las características de proyectos gráficos, elegir el sistema de impresión más adecuado y preparar originales y archivos para su posterior reproducción.

6. Saber elegir los soportes gráficos idóneos para un proyecto determinado.

7. Optimizar los elementos que intervienen en la fase de reproducción de un proyecto gráfico.

8. Valorar la presencia de las nuevas tecnologías en la producción gráfica industrial.

Continguts

1. Tipus d'originals. Característiques. Color. Directes. Quadricromia. Hexacromia.
2. Preparació d'arxius per a impremta. Formats i configuracions. Gestió de fluxos de treball.
3. Suports d'impressió.
4. Sistemes d'impressió. Tècniques, procediments, materials i equips. Originales gràfics idonis en cada sistema d'impressió.
5. Postimpressió. Acabats.
6. Realització de pressupostos. Optimització de recursos.
7. Les noves tecnologies en els processos de reproducció i impressió industrials.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Dur a terme els processos adequats per a fer possible la reproducció de l'original gràfic.
2. Analitzar i diferenciar originals, la preparació, la reproducció i els resultats, utilitzant adequadament el vocabulari tècnic de l'assignatura.
3. Diferenciar les tècniques, procediments, materials i instruments corresponents als sistemes d'impressió industrial.
4. Preparar originals i configurar correctament arxius per a impremta.
5. Reconéixer els distints tipus d'originals i triar el sistema d'impressió més adequat.
6. Elegir argumentadament el suport d'impressió més adequat a un projecte gràfic.
7. Gestionar de manera correcta i eficient els elements que intervenen en la reproducció i la impressió d'un projecte gràfic.
8. Analitzar i valorar els àmbits d'actuació i la influència de les noves tecnologies en la indústria gràfica.

TÈCNIQUES GRÀFIQUES TRADICIONALS

Objectius

1. Comprendre i diferenciar les tècniques de gravat i estampació, identificar els procediments propis de cada una, la transferència de la imatge en els processos d'impressió, així com els materials, útils, ferramentes i maquinària que hi intervenen, l'ús i el manteniment.
2. Valorar les tècniques d'estampació com a formes d'expressió artística i com a possibilitat de generació de diferents tipus d'imatges, i utilitzar-les en la creació d'il·lustracions.
3. Conéixer la terminologia bàsica de les tècniques de gravat i estampació.
4. Explorar les possibilitats expressives i artístiques de les diferents tècniques de gravat i utilitzar-les com a recurs tècnic en supòsits pràctics de l'especialitat.
5. Mantindre el taller, els materials, la maquinària i les instal·lacions d'acord amb els requeriments de seguretat, higiene i protecció mediambiental propis de l'especialitat.
6. Valorar la importància dels materials i procediments no tòxics, i fer prevadre'n la utilització.
7. Desenrotllar la capacitat del gaudi estètic, la sensibilitat i la inventiva i expressivitat personals.

Continguts

1. El gravat i l'estampació com a forma d'expressió artística. Terminologia bàsica.
2. Tècniques i sistemes d'estampació.
3. Premses, útils i materials.
4. El paper, les tintes, els suports i els materials del gravat i la impressió.
5. Materials i procediments no tòxics en la pràctica de les tècniques d'estampació.
6. Organització i manteniment del taller. Recomanacions bàsiques de seguretat, higiene i protecció mediambiental propis de l'especialitat.

Contenidos

1. Tipos de originales. Características. Color. Directos. Cuatricromía. Hexacromía.
2. Preparación de archivos para imprenta. Formatos y configuraciones. Gestión de flujos de trabajo.
3. Soportes de impresión.
4. Sistemas de impresión. Técnicas, procedimientos, materiales y equipos. Originales gráficos idóneos en cada sistema de impresión.
5. Postimpresión. Acabados.
6. Realización de presupuestos. Optimización de recursos.
7. Las nuevas tecnologías en los procesos de reproducción e impresión industriales.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Llevar a cabo los procesos adecuados para hacer posible la reproducción del original gráfico.
2. Analizar y diferenciar originales, la preparación, la reproducción y los resultados, utilizando adecuadamente el vocabulario técnico de la asignatura.
3. Diferenciar las técnicas, procedimientos, materiales e instrumentos correspondientes a los sistemas de impresión industrial.
4. Preparar originales y configurar correctamente archivos para imprenta.
5. Reconocer los distintos tipos de originales y elegir el sistema de impresión más adecuado.
6. Elegir argumentadamente el soporte de impresión más adecuado a un proyecto gráfico.
7. Gestionar de forma correcta y eficiente los elementos que intervienen en la reproducción e impresión de un proyecto gráfico.
8. Analizar y valorar los ámbitos de actuación y la influencia de las nuevas tecnologías en la industria gráfica.

TÉCNICAS GRÁFICAS TRADICIONALES

Objetivos

1. Comprender y diferenciar las técnicas de grabado y estampación, identificar los procedimientos propios de cada una de ellas, la transferencia de la imagen en los procesos de impresión, así como los materiales, útiles, herramientas y maquinaria que intervienen, su uso y mantenimiento.
2. Valorar las técnicas de estampación como formas de expresión artística y como posibilidad de generación de diferentes tipos de imágenes y utilizarlas en la creación de ilustraciones.
3. Conocer la terminología básica de las técnicas de grabado y estampación.
4. Explorar las posibilidades expresivas y artísticas de las diferentes técnicas de grabado y utilizarlas como recurso técnico en supuestos prácticos de la especialidad.
5. Mantener el taller, los materiales, la maquinaria y las instalaciones, conforme a los requerimientos de seguridad, higiene y protección medioambiental propios de la especialidad.
6. Valorar la importancia de los materiales y procedimientos no tóxicos y primar su utilización.
7. Desarrollar la capacidad del disfrute estético, la sensibilidad y la inventiva y expresividad personales.

Contenidos

1. El grabado y la estampación como forma de expresión artística. Terminología básica.
2. Técnicas y sistemas de estampación.
3. Prenses, útiles y materiales.
4. El papel, las tintas, los soportes y los materiales del grabado e impresión.
5. Materiales y procedimientos no-tóxicos en la práctica de las técnicas de estampación.
6. Organización y mantenimiento del taller. Recomendaciones básicas de seguridad, higiene y protección medioambiental propios de la especialidad

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Analitzar i identificar raonadament estampes de cada una de les tècniques de gravat i estampació.
2. Plantejar imatges adequades per a una tècnica de gravat concreta.
3. Utilitzar correctament la terminologia específica de les tècniques de gravat i estampació.
4. Utilitzar amb destresa les tècniques de gravat i estampació, dur a terme correctament la seqüència de cada procediment, identificar els problemes que sorgixen i solucionar-los en funció de la qualitat del producte gràfic final.
5. Explorar amb iniciativa les possibilitats tècniques i expressives dels procediments i materials no tòxics de les tècniques d'estampació i utilitzar-los de manera creativa en el context de l'especialitat.
6. Aconseguir qualitat en la impressió i estampació dels originals.
7. Realitzar correctament les labors de manteniment i neteja del taller, així com la posada a punt de la maquinària, ferramentes i instal·lacions que en garantisquen el perfecte estat de conservació i funcionament.

RECURSOS INTERACTIUS APLICATS A LA IL·LUSTRACIÓ**Objectius**

1. Diferenciar els continguts multimèdia que s'integren en un projecte interactiu. Comprendre el concepte d'interactivitat i utilitzar-lo en aplicacions multimèdia.
2. Prodir continguts multimèdia.
3. Manejar programes d'edició multimèdia i utilitzar-los correctament per a la creació i el tractament de so, vídeo i animacions.

Continguts

1. Multimèdia, concepte i aplicacions. Tipologia de productes interactius .
2. Elements multimèdia, particularitats. Imatge, so, vídeo i animacions.
3. La imatge, successió d'imatges, l'animació. Programes de producció d'animacions i tipus d'arxius. Optimització d'arxius.
4. Conceptes d'accessibilitat, interactivitat, usabilitat, entorn amigable. Flux de la informació.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Comprendre els conceptes fonamentals relacionats amb l'edició de diferents continguts multimèdia.
2. Utilitzar amb destresa els programes específics de producció i edició d'animacions, audio i vídeo i optimitzar els arxius generats .
3. Generar continguts multimèdia de diversa índole d'acord amb les indicacions del projecte d'un producte gràfic interactiu.
4. Aplicar correctament la interactivitat, accessibilitat, usabilitat, impacte visual, llegibilitat, en diferents continguts multimèdia, d'acord amb les indicacions estilístiques i comunicatives del projecte assignat.

TEORIA I PRÀCTICA DE L'ANIMACIÓ D'IMATGES**Objectius**

1. Comprendre l'evolució i el llenguatge de la imatge en moviment i analitzar els codis i les dimensions del llenguatge audiovisual.
2. Conéixer la sintaxi i la semàntica de la gràfica audiovisual.
3. Explorar les possibilitats expressives i artístiques de la narració audiovisual i aplicar-les en la realització de peces audiovisuals i d'animació
4. Manejar la tècnica i la tecnologia bàsica de realització de peces audiovisuals i d'animació.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Analizar e identificar razonadamente estampas de cada una de las técnicas de grabado y estampación.
2. Plantear imágenes adecuadas para una técnica de grabado concreta.
3. Utilizar correctamente la terminología específica de las técnicas de grabado y estampación.
4. Utilizar con destreza las técnicas de grabado y estampación, llevar a cabo correctamente la secuencia de cada procedimiento, identificar los problemas que surgen y solucionarlos en función de la calidad del producto gráfico final.
5. Explorar con iniciativa las posibilidades técnicas y expresivas de los procedimientos y materiales no tóxicos de las técnicas de estampación y utilizarlos de manera creativa en el contexto de la especialidad.
6. Conseguir calidad en la impresión y estampación de los originales.
7. Realizar correctamente las labores de mantenimiento y limpieza del taller, así como la puesta a punto de la maquinaria, herramientas e instalaciones que garanticen su perfecto estado de conservación y funcionamiento.

RECURSOS INTERACTIVOS APLICADOS A LA ILUSTRACIÓN**Objetivos**

1. Diferenciar los contenidos multimedia que se integran en un proyecto interactivo. Comprender el concepto de interactividad y utilizarlo en aplicaciones multimedia.
2. Producir contenidos multimedia.
3. Manejar programas de edición multimedia y utilizarlos correctamente para la creación y tratamiento de sonido, video y animaciones.

Contenidos

1. Multimedia, concepto y aplicaciones. Tipología de productos interactivos .
2. Elementos multimedia, particularidades. Imagen, sonido, video y animaciones.
3. La imagen, sucesión de imágenes, la animación. Programas de producción de animaciones y tipos de archivos. Optimización de archivos.
4. Conceptos de accesibilidad, interactividad, usabilidad, entorno amigable. Flujo de la información.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Comprender los conceptos fundamentales relacionados con la edición de diferentes contenidos multimedia.
2. Utilizar con destreza los programas específicos de producción y edición de animaciones, audio y video y optimizar los archivos generados .
3. Generar contenidos multimedia de diversa índole de acuerdo a las indicaciones del proyecto de un producto gráfico interactivo.
4. Aplicar correctamente la interactividad, accesibilidad, usabilidad, impacto visual, legibilidad, en diferentes contenidos multimedia, de acuerdo a las indicaciones estilísticas y comunicativas del proyecto asignado.

TEORÍA Y PRÁCTICA DE LA ANIMACIÓN DE IMÁGENES**Objetivos**

1. Comprender la evolución y el lenguaje de la imagen en movimiento y analizar los códigos y dimensiones del lenguaje audiovisual.
2. Conocer la sintaxis y la semántica de la gráfica audiovisual.
3. Explorar las posibilidades expresivas y artísticas de la narración audiovisual y aplicarlas en la realización de piezas audiovisuales y de animación
4. Manejar la técnica y la tecnología básica de realización de piezas audiovisuales y de animación.

5. Interpretar i realitzar treballs en el mitjà audiovisual dins del context de l'especialitat.

6. Desenrotllar la capacitat de comunicació gràfica, la inventiva i l'expressivitat personals.

Continguts

1. La comunicació audiovisual i multimèdia. Dimensions, funcions i organització del missatge.

2. Fonaments tecnològics dels mitjans audiovisuals. Tecnologia vídeo i digital. Elements tècnics dels equips audiovisuals.

3. El llenguatge audiovisual. Retòrica narrativa i retòrica visual. L'ordenació de l'espai i del temps representat. Transició i continuïtat. Articulacions espaciotemporals. El muntatge. La llibertat formal.

4. Tècniques d'animació.

5. Fases en l'elaboració d'una peça audiovisual per a suport multimedia: la preproducció, el guió i el storyboard, la producció i la postproducció.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Identificar i analitzar les dimensions i funcions del llenguatge audiovisual en missatges i productes específics de l'especialitat.

2. Explicar i exemplificar els recursos expressius i narratius del llenguatge audiovisual utilitzant amb propietat els conceptes i la terminologia de l'assignatura.

3. Realitzar propostes audiovisuals, tècnicament correctes, de supòsits pràctics de l'especialitat, i dur a terme adequadament les distintes fases del procés.

4. Explorar amb iniciativa les possibilitats tècniques, expressives i comunicatives de les tecnologies audiovisuals, i aplicar-les de manera creativa en la creació de missatges interactius propis de l'especialitat

5. Emetre un juí estètic i tècnic argumentat en relació amb productes audiovisuals.

RECURSOS TIPOGRÀFICS

Objectius

1. Valorar la dimensió comunicativa de la tipografia com a imatge de la paraula i la transmissió d'idees.

2. Estudiar els elements formals del signe tipogràfic.

3. Analitzar els condicionants formals d'un alfabet. El signe i l'abecedari.

4. Identificar i comprendre la disposició dels caràcters tipogràfics. La paraula i el text.

5. Elaborar representacions gràfiques utilitzant material tipogràfic.

6. Conéixer les variables de composició tipogràfica.

7. Valorar la dimensió estètica, tècnica, semàntica i funcional de la tipografia i la composició.

Continguts

1. La tipografia i les seues aplicacions en l'àmbit de la il·lustració: grandària, cos, cromatisme, llegibilitat, deformacions, jocs visuals.

2. La creació de vies resolutives en la conformació de noves solucions gràfiques en l'àmbit de la il·lustració: fonts tipogràfiques, capitulars, onomatopeies...

3. L'experimentació amb tipografías d'acord amb els diferents processos tècnics.

4. Composició tipogràfica: cos de lletra, interlineat, espaiat, etc. Llegibilitat d'un text.

5. Resolucions pràctiques de muntatge, maquetació i compaginació. El llibre d'artista.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Analitzar i descriure els elements formals dels caràcters i les seues implicacions com a imatges visuals.

5. Interpretar y realizar trabajos en el medio audiovisual dentro del contexto de la especialidad.

7. Desarrollar la capacidad de comunicación gráfica, la inventiva y expresividad personales.

Contenidos

1. La comunicación audiovisual y multimedia. Dimensiones, funciones y organización del mensaje.

2. Fundamentos tecnológicos de los medios audiovisuales. Tecnología video y digital. Elementos técnicos de los equipos audiovisuales.

3. El lenguaje audiovisual. Retórica narrativa y retórica visual. La ordenación del espacio y del tiempo representado. Transición y continuidad. Articulaciones espaciotemporales. El montaje. La libertad formal.

4. Técnicas de animación.

5. Fases en la elaboración de una pieza audiovisual para soporte multimedia: la preproducción, guión y storyboard, la producción y la postproducción.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Identificar y analizar las dimensiones y funciones del lenguaje audiovisual en mensajes y productos específicos de la especialidad.

2. Explicar y ejemplificar los recursos expresivos y narrativos del lenguaje audiovisual utilizando con propiedad los conceptos y terminología de la asignatura.

3. Realizar propuestas audiovisuales, técnicamente correctas, de supuestos prácticos de la especialidad, llevando a cabo adecuadamente las distintas fases del proceso.

4. Explorar con iniciativa las posibilidades técnicas, expresivas y comunicativas de las tecnologías audiovisuales y aplicarlas de manera creativa en la creación de mensajes interactivos propios de la especialidad

5. Emitir un juicio estético y técnico argumentado con relación a productos audiovisuales.

RECURSOS TIPOGRÁFICOS

Objetivos

1. Valorar la dimensión comunicativa de la tipografía como imagen de la palabra y la transmisión de ideas.

2. Estudiar los elementos formales del signo tipográfico.

3. Analizar los condicionantes formales de un alfabeto. El signo y el abecedario.

4. Identificar y comprender la disposición de los caracteres tipográficos. La palabra y el texto.

5. Elaborar representaciones gráficas utilizando material tipográfico.

6. Conocer las variables de composición tipográfica.

7. Valorar la dimensión estética, técnica, semántica y funcional de la tipografía y la composición.

Contenidos

1. La tipografía y sus aplicaciones en el ámbito de la ilustración: tamaño, cuerpo, cromatismo, legibilidad, deformaciones, juegos visuales.

2. La creación de vías resolutivas en la conformación de nuevas soluciones gráficas en el ámbito de la ilustración: fuentes tipográficas, capitulares, onomatopeyas...

3. La experimentación con tipografías atendiendo a los diferentes procesos técnicos.

4. Composición tipográfica: cuerpo de letra, interlineado, espaciado, etc... Legibilidad de un texto.

5. Resoluciones prácticas de montaje, maquetación y compaginación. El libro de artista.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Analizar y describir los elementos formales de los caracteres y sus implicaciones como imágenes visuales.

2. Explorar amb un objectiu comunicatiu diferents construccions gràfiques de la imatge dels caràcters.
3. Proposar representacions gràfiques eficients i adequades al missatge per mitjà de diverses combinacions dels elements tipogràfics.
4. Definir propostes tipogràfiques adequades a supòsits pràctics de l'especialitat utilitzant criteris formals, estètics i funcionals.
5. Manejar correctament les variables que intervenen en la composició de textos per a una correcta llegibilitat.
6. Valorar críticament la coherència argumentativa del missatge gràfic i dels recursos tipogràfics que el representen, sobre la base dels coneixements del mòdul i del criteri propi.

PROJECTES D'IL·LUSTRACIÓ

Objectius

1. Plantejar i dur a terme projectes d'il·lustració adequats a la temàtica i a les especificacions de l'encàrrec o a les motivacions i als interessos artístics i professionals.
2. Dominar el llenguatge i els processos tècnics de la representació i expressió gràfica i aplicar-los de manera creativa a projectes d'il·lustració de diferents àmbits, gèneres, temes i formats.
3. Buscar, seleccionar i utilitzar la informació i la documentació gràfica necessària per a la creació d'il·lustracions.
4. Conéixer i dur a terme les fases del procés de creació i realització d'il·lustracions fins a l'obtenció d'un producte final de la qualitat exigible en l'àmbit professional.
5. Explorar solucions gràfiques creatives i innovadores per a resoldre exercicis en el context de l'especialitat.
6. Aplicar les normes de presentació d'originals per a la reproducció posterior.
7. Dominar les tècniques i tecnologies necessàries per al desenvolupament de projectes d'il·lustració de qualitat artística i comunicativa.
8. Valorar la realització d'il·lustracions com una oportunitat d'experimentació, creativitat, comunicació i expressió artística personal.
9. Emetre un juí critic argumentat respecte al propi treball i els resultats obtinguts, així com valorar razonadament les realitzacions dels altres.
10. Conéixer la normativa específica d'aplicació a l'especialitat.

Continguts

1. El projecte d'il·lustració. El procés de creació i realització de l'original. Etapes. Proves tècniques.
2. L'encàrrec professional. L'àmbit i el tema. Especificacions de l'encàrrec, interpretació. Fonts i arxius.
3. La il·lustració en l'àmbit científicotècnic: medicina, botànica, zoologia, anatomia.
4. La il·lustració arquitectònica i escenogràfica.
5. La il·lustració editorial en els seus diferents gèneres, temes, formats i públics. Creació de personatges, escenaris i ambientacions.
6. La il·lustració publicitària i informativa.
7. La il·lustració tridimensional.
8. L'original. La presentació de l'obra original. Pautes i normes per a la reproducció.
9. El dossier professional.
10. Normativa d'aplicació a l'especialitat.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Realitzar projectes d'il·lustració amb qualitat tècnica, artística i comunicativa, a partir d'un encàrrec o de la idea mateix.
2. Dominar el llenguatge, els conceptes, les tècniques i els recursos de l'expressió gràfica, i aplicar-los correctament segons la naturalesa de l'encàrrec.
3. Comprendre i dur a terme les diferents fases de creació i realització d'il·lustracions i solucionar adequadament els problemes tècnics, artístics i comunicatius que puguen presentar-se.
4. Utilitzar adequadament la informació i la documentació seleccionada i arxivar-la correctament.

2. Explorar con un objetivo comunicativo diferentes construcciones gráficas de la imagen de los caracteres.
3. Proponer representaciones gráficas eficientes y adecuadas al mensaje mediante diversas combinaciones de los elementos tipográficos.
4. Definir propuestas tipográficas adecuadas a supuestos prácticos de la especialidad utilizando criterios formales, estéticos y funcionales.
5. Manejar correctamente las variables que intervienen en la composición de textos para una correcta legibilidad.
6. Valorar críticamente la coherencia argumentativa del mensaje gráfico y de los recursos tipográficos que lo representen, en base a los conocimientos del módulo y al propio criterio.

PROYECTOS DE ILUSTRACIÓN

Objetivos

1. Plantear y llevar a cabo proyectos de ilustración adecuados a la temática y especificaciones del encargo o a las propias motivaciones e intereses artísticos y profesionales.
2. Dominar el lenguaje y los procesos técnicos de la representación y expresión gráfica y aplicarlos de manera creativa en proyectos de ilustración de diferentes ámbitos, géneros, temas y formatos.
3. Buscar, seleccionar y utilizar la información y la documentación gráfica necesaria para la creación de ilustraciones.
4. Conocer y llevar a cabo las fases del proceso de creación y realización de ilustraciones hasta la obtención de un producto final de la calidad exigible a nivel profesional.
5. Explorar soluciones gráficas creativas e innovadoras para resolver ejercicios en el contexto de la especialidad.
6. Aplicar las normas de presentación de originales para su posterior reproducción.
7. Dominar las técnicas y tecnologías necesarias para el desarrollo de proyectos de ilustración de calidad artística y comunicativa.
8. Valorar la realización de ilustraciones como una oportunidad de experimentación, creatividad, comunicación y expresión artística personal.
9. Emitir un juicio crítico argumentado respecto al propio trabajo y los resultados obtenidos así como valorar razonadamente las realizaciones de los demás.
10. Conocer la normativa específica de aplicación a la especialidad.

Contenidos

1. El proyecto de ilustración. El proceso de creación y realización del original. Etapas. Pruebas técnicas.
2. El encargo profesional. El ámbito y el tema. Especificaciones del encargo, interpretación. Fuentes y archivos.
3. La ilustración en ámbito científico-técnico: medicina, botánica, zoología, anatomía.
4. La ilustración arquitectónica y escenográfica.
5. La ilustración editorial en sus diferentes géneros, temas, formatos y públicos. Creación de personajes, escenarios y ambientaciones.
6. La ilustración publicitaria e informativa.
7. La ilustración tridimensional.
8. El original. La presentación de la obra original. Pautas y normas para su reproducción.
9. El portafolio profesional.
10. Normativa de aplicación a la especialidad.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Realizar proyectos de ilustración con calidad técnica, artística y comunicativa, a partir de un encargo o de la propia idea.
2. Dominar el lenguaje, los conceptos, las técnicas y los recursos de la expresión gráfica y aplicarlos correctamente según la naturaleza del encargo.
3. Comprender y llevar a cabo las diferentes fases de creación y realización de ilustraciones y solucionar adecuadamente los problemas técnicos, artísticos y comunicativos que puedan presentarse.
4. Utilizar adecuadamente la información y la documentación seleccionada y archivarla correctamente.

5. Desenrotllar i realitzar projectes d'il·lustració adequats al nivell de qualitat i competitivitat exigit professionalment.
6. Presentar correctament els originals per a la reproducció posterior.
7. Utilitzar amb destresa les tècniques i tecnologies pròpies de l'especialitat, les seues ferramentes i recursos, en funció de les especificacions del projecte.
8. Expressar-se amb pautes d'estil pròpies i adequades a les especificacions de cada projecte.
9. Atindre's en els projectes a la normativa vinculada a l'exercici professional.
10. Presentar correctament els projectes i adequar-los a les especificacions formals, conceptuals i temporals establides.

IDIOMA ESTRANGER

Objectius

1. Ampliar els coneixements previs d'idioma estranger.
2. Augmentar la comprensió i perfeccionar l'expressió oral que permeten una comunicació específica en l'àmbit del treball en què s'exerceix.
3. Elaborar comunicacions escrites i traduir textos tècnics específics relacionats amb este cicle formatiu.
4. Utilitzar diccionaris generals i tècnics.

Continguts

1. Coneixements de l'idioma, de caràcter oral i escrit, relacionats amb l'entorn de l'especialitat.
2. Aprendentatge del vocabulari necessari per a expressar-se sobre temes habituals: el treball, l'àmbit social, cultural, mediambiental, etc.
3. Anàlisi i reforçament d'estructures morfosintàctiques i construccions gramaticals necessàries per a la comprensió i la traducció de textos relacionats amb el seu àmbit professional.
4. Elaboració de textos escrits, cartes, currículums, informes, projectes, memòries de treball, pressupostos o qualsevol altre tipus de document habitual en l'exercici professional de l'especialitat.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumne per a:

1. Comprendre aspectes lingüístics relacionats amb l'especialitat.
2. Comprendre comunicacions de treball diari.
3. Expressar opinions personals sobre el camp laboral específic.
4. Elaborar missatges concrets.
5. Redactar documents relacionats amb l'àmbit professional.

PROJECTE INTEGRAT

Objectius

1. Proposar i materialitzar un projecte de l'especialitat, propi o encarregat, de qualitat tècnica, artística i comunicacional.
2. Realitzar el projecte i dur a terme totes les etapes i controls de qualitat corresponents.
3. Desenrotllar, per mitjà de la projecció i la realització d'un projecte original de l'especialitat, les destreses professionals de la seua especialitat.

Continguts

1. La creació i realització del projecte d'il·lustració. Metodologia. Etapes. Especificacions. Condicionants. Documentació gràfica.
2. Materialització del projecte d'il·lustració fins a l'obtenció del producte acabat. Verificació del control de qualitat en les diferents etapes.
3. La comunicació, presentació i defensa del projecte.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Realitzar un projecte de l'especialitat que complisca el nivell tècnic, artístic i comunicacional exigible en l'àmbit professional.

5. Desarrollar y realizar proyectos de ilustración adecuados al nivel de calidad y competitividad exigido profesionalmente.

6. Presentar correctamente los originales para su posterior reproducción.

7. Utilizar con destreza las técnicas y tecnologías propias de la especialidad, sus herramientas y recursos, en función de las especificaciones del proyecto.

8. Expresarse con pautas de estilo propias y adecuadas a las especificaciones de cada proyecto.

9. Atenerse en los proyectos a la normativa vinculada al ejercicio profesional.

10. Presentar correctamente los proyectos adecuándolos a las especificaciones formales, conceptuales y temporales establecidas.

IDIOMA EXTRANJERO

Objetivos

1. Ampliar los conocimientos previos de idioma extranjero.
2. Aumentar la comprensión y perfeccionar la expresión oral que permitan una comunicación específica en el ámbito del trabajo que se va a desempeñar.
3. Elaborar comunicaciones escritas y traducir textos técnicos específicos relacionados con este ciclo formativo.
4. Utilizar diccionarios generales y técnicos.

Contenidos

1. Conocimientos del idioma, de carácter oral y escrito, relacionados con el entorno de la especialidad.
2. Aprendizaje del vocabulario necesario para expresarse en torno a temas habituales: el trabajo, el ámbito social, cultural, medioambiental, etc.
3. Análisis y reforzamiento de estructuras morfo sintácticas y construcciones gramaticales necesarias para la comprensión y traducción de textos relacionados con su ámbito profesional.
4. Elaboración de textos escritos, cartas, currícula, informes, proyectos, memorias de trabajo, presupuestos o cualquier otro tipo de documento habitual en el ejercicio profesional de la especialidad.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumno para:

1. Comprender aspectos lingüísticos relacionados con la especialidad.
2. Comprender comunicaciones de trabajo diario.
3. Expressar opiniones personales sobre el campo laboral específico.
4. Elaborar mensajes concretos.
5. Redactar documentos relacionados con el ámbito profesional.

PROYECTO INTEGRADO

Objetivos

1. Proponer y materializar un proyecto de la especialidad, propio o encargado, de calidad técnica, artística y comunicacional.
2. Realizar el proyecto llevando a cabo todas las etapas y controles de calidad correspondientes.
3. Desarrollar, mediante la proyectación y realización de un proyecto original de la especialidad las destrezas profesionales de su especialidad.

Contenidos

1. La creación y realización del proyecto de ilustración. Metodología. Etapas. Especificaciones. Condicionantes. Documentación gráfica.
2. Materialización del proyecto de ilustración hasta la obtención del producto acabado. Verificación del control de calidad en las diferentes etapas.
3. La comunicación, presentación y defensa del proyecto.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Realizar un proyecto de la especialidad que cumpla con el nivel técnico, artístico y comunicacional exigible en el ámbito profesional.

2. Utilitzar una metodologia projectual adequada als condicionants i especificacions de l'encàrrec.

3. Realitzar el control de qualitat del projecte en els aspectes formals, expressius, tècnics, tecnològics i funcionals.

4. Presentar adequadament el projecte i emetre una valoració personal tècnica, artística i funcional utilitzant correctament els conceptes i la terminologia propis del seu àmbit professional.

FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL

Objectius

1. Analitzar i interpretar el marc legal del treball i conéixer els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

2. Conéixer els requisits i condicionants legals per a organitzar i gestionar una xicoteta o mitjana empresa, considerant els factors de producció, jurídics, mercantils i sociolaborals.

3. Identificar les distincions les vies d'accés al mercat de treball i a la formació permanent, així com conéixer els organismes institucionals, nacionals i comunitaris dedicats a estos fins.

4. Comprendre i aplicar les normes sobre seguretat i higiene laboral i desenvolupar sensibilitat cap a la protecció al medi ambient, com a factors determinants de la qualitat de vida.

Continguts

1. El marc jurídic de les relacions laborals. Estatut dels treballadors i regulació específica. Prestacions de la Seguretat Social i desocupació.

2. Sistemes d'accés al món laboral. El mercat de treball: estructura. Tècniques i organismes que faciliten la inserció laboral. Iniciatives per al treball per compte propi. La formació permanent.

3. L'empresa. Distints models jurídics d'empreses i característiques. Organització, administració i gestió. Creació d'empreses. El pla d'empresa. Obligacions jurídiques i fiscals.

4. Conceptes bàsics de màrqueting. L'organització de la producció, comercialització i distribució en l'empresa. Mètodes d'anàlisi de costos i el control de la qualitat.

5. El contracte. Modalitats de contracte de treball. Drets i deures derivats de la relació laboral. Modificació, suspensió i extinció del contracte de treball.

6. L'empresari individual. Tràmits per a l'inici de l'activitat empresarial. Pressupostos, tasacions i facturació de treballs.

7. Els drets de propietat intel·lectual i industrial. Registre de la propietat intel·lectual. Entitats de gestió: *copyright* i *copyleft*. Propietat industrial: els models i dibujos industrials i artístics. Registre i procediment registral.

8. Els signes distintius: marca, rètol i nom comercial. Transmissibilitat.

9. Mesures de seguretat i higiene en el treball aplicables a la professió.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Analitzar la legislació i normativa vigent d'aplicació al món laboral i a la regulació empresarial en què s'integra esta especialitat professional.

2. Identificar les fonts i vies d'accés a l'ocupació i a la formació permanent directament relacionades amb la professió.

3. Saber dur a terme l'activitat empresarial tant en l'àmbit individual com societari.

4. Redactar el pla de creació i organització d'un taller artístic i/o d'una xicoteta o mitjana empresa en què es consideren els aspectes jurídics i sociolaborals corresponents; els recursos materials i humans necessaris; les accions de màrqueting, comercialització i distribució dels productes, i els mecanismes de seguretat laboral, ambiental i de prevenció de riscos exigits per a iniciar-ne el funcionament.

5. Realitzar correctament contractes i emetre factures.

6. Conéixer les normes sobre seguretat i salut en el treball i les diferents tècniques de prevenció de riscos laborals.

7. Conéixer i aplicar la legislació sobre drets d'autor i registre de propietat intel·lectual i industrial.

2. Utilizar una metodología proyectual adecuada a los condicionantes y especificaciones del encargo.

3. Realizar el control de calidad del proyecto en sus aspectos formales, expresivos, técnicos, tecnológicos y funcionales.

4. Presentar adecuadamente el proyecto y emitir una valoración personal técnica, artística y funcional utilizando correctamente los conceptos y terminología propios de su ámbito profesional.

FORMACIÓN Y ORIENTACIÓN LABORAL

Objetivos

1. Analizar e interpretar el marco legal del trabajo y conocer los derechos y obligaciones que se derivan de las relaciones laborales.

2. Conocer los requisitos y condicionantes legales para organizar y gestionar una pequeña o mediana empresa, considerando los factores de producción, jurídicos, mercantiles y socio-laborales.

3. Identificar las distintas las vías de acceso al mercado de trabajo y a la formación permanente, así como conocer los organismos institucionales, nacionales y comunitarios dedicados a estos fines.

4. Comprender y aplicar las normas sobre seguridad e higiene laboral y desarrollar sensibilidad hacia la protección al medio ambiente, como factores determinantes de la calidad de vida.

Contenidos

1. El marco jurídico de las relaciones laborales. Estatuto de los trabajadores y regulación específica. Prestaciones de la Seguridad Social y desempleo.

2. Sistemas de acceso al mundo laboral. El mercado de trabajo: estructura. Técnicas y organismos que facilitan la inserción laboral. Iniciativas para el trabajo por cuenta propia. La formación permanente.

3. La empresa. Distintos modelos jurídicos de empresas y características. Organización, administración y gestión. Creación de empresas. El plan de empresa. Obligaciones jurídicas y fiscales.

4. Conceptos básicos de mercadotecnia. La organización de la producción, comercialización y distribución en la empresa. Métodos de análisis de costes y el control de la calidad.

5. El contrato. Modalidades de contrato de trabajo. Derechos y deberes derivados de la relación laboral. Modificación, suspensión y extinción del contrato de trabajo.

6. El empresario individual. Trámites para el inicio de la actividad empresarial. Presupuestos, tasaciones y facturación de trabajos.

7. Los derechos de propiedad intelectual e industrial. Registro de la propiedad intelectual. Entidades de gestión: copyright y copyleft. Propiedad industrial: los modelos y dibujos industriales y artísticos. Registro y procedimiento registral.

8. Los signos distintivos: Marca, rótulo y nombre comercial. Transmisibilidad.

9. Medidas de seguridad e higiene en el trabajo aplicables a la profesión.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Analizar la legislación y normativa vigente de aplicación al mundo laboral y a la regulación empresarial en la que se integra esta especialidad profesional.

2. Identificar las fuentes y vías de acceso al empleo y a la formación permanente directamente relacionadas con la profesión.

3. Saber llevar a cabo la actividad empresarial tanto en el ámbito individual como societario.

4. Redactar el plan de creación y organización de un taller artístico y/o de una pequeña o mediana empresa en el que se consideren los aspectos jurídicos y sociolaborales correspondientes, los recursos materiales y humanos necesarios, las acciones de marketing, comercialización y distribución de los productos y los mecanismos de seguridad laboral, ambiental y de prevención de riesgos exigidos para iniciar su funcionamiento.

5. Realizar correctamente contratos y emitir facturas.

6. Conocer las normas sobre seguridad y salud en el trabajo y las diferentes técnicas de prevención de riesgos laborales.

7. Conocer y aplicar la legislación sobre derechos de autor y registro de propiedad intelectual e industrial.

EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA

Objectius

1. Analitzar les diferents formes jurídiques vigents d'empresa i assenyalar la més adequada en funció de l'activitat econòmica i dels recursos disponibles.

2. Adquirir la capacitat de realitzar tasques organitzatives encaminades a l'optimització dels recursos disponibles en l'empresa, conjugant adequadament els criteris de productivitat i qualitat dins del marc legal.

3. Determinar les formes de contractació laboral més idònies en funció de la grandària: activitat i objectius de l'empresa.

4. Elaborar, organitzar i gestionar la documentació necessària per a la constitució d'una xicoteta empresa i la generada en el desenrotllament posterior de la seua activitat econòmica.

5. Valorar la influència i la interrelació de les diverses funcions de l'activitat empresarial en l'èxit dels objectius proposats.

6. Aplicar les tècniques de relació amb clients i proveïdors, que permeten resoldre situacions comercials tipus. Negociar amb proveïdors i clients per a buscar les condicions més avantatjoses en les operacions comercials.

7. Crear, desenrotllar i mantindre bones relacions amb clients reals o potencials.

8. Identificar en temps i forma les accions derivades de les obligacions legals d'una empresa.

9. Elaborar un projecte de creació d'una xicoteta empresa o taller, i avaluar la possibilitat d'implantació en funció de l'activitat, volum de negoci, objectius, recursos econòmics.

Continguts

1. Innovació i desenrotllament econòmic. La cultura emprendedora com a necessitat social. El caràcter emprendedor. Factors clau dels emprendedores. El risc en l'activitat emprendedora.

2. Concepte d'empresari. Requisits per a l'exercici de l'activitat empresarial. Objectius personals versus objectius empresarials.

3. L'empresa i el seu entorn. Funcions bàsiques de l'empresa. L'empresa com a sistema. La cultura de l'empresa: imatge corporativa. Responsabilitat social i ètica de les empreses.

4. Creació i posada en marxa d'una empresa. Concepte i tipus d'empresa. La fiscalitat en les empreses. Tràmits administratius i gestió d'ajudes i subvencions. Pla d'empresa.

5. Concepte de comptabilitat i nocions bàsiques. Obligacions fiscals de les empreses. Gestió administrativa d'una empresa.

Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumne per a:

1. Reconéixer capacitats associades a la iniciativa emprendedora i analitzar els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

2. Definir l'oportunitat de creació d'una xicoteta empresa, valorar l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporar valors ètics.

3. Realitzar les activitats per a la constitució i la posada en marxa d'una empresa, seleccionar la forma jurídica i identificar les obligacions legals associades.

4. Realitzar activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una pime, identificar les principals obligacions comptables i fiscals, i emplenar la documentació.

4.4. Fase de pràctiques en empreses, estudis o tallers

La fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers té com a objectius els següents:

1. Completar la formació acadèmica de l'alumnat per mitjà de la integració en les rutines diàries de treball d'una empresa, agència, editorial o estudi d'il·lustració, i la realització de les funcions professionals corresponents al seu nivell formatiu.

2. Facilitar la presa de contacte de l'alumnat amb el món del treball i la incorporació al sistema de relacions socials, laborals i tècniques de l'empresa.

3. Contrastar els coneixements, la formació i la capacitat adquirits en el centre educatiu amb la realitat empresarial i laboral del sector de la il·lustració.

EMPRESA E INICIATIVA EMPRENDEDORA

Objetivos

1. Analizar las diferentes formas jurídicas vigentes de empresa señalando la más adecuada en función de la actividad económica y recursos disponibles.

2. Adquirir la capacidad de realizar tareas organizativas encaminadas a la optimización de los recursos disponibles en la empresa, conjugando adecuadamente los criterios de productividad y calidad dentro del marco legal.

3. Determinar las formas de contratación laboral más idóneas en función del tamaño: actividad y objetivos de la empresa.

4. Elaborar, organizar y gestionar la documentación necesaria para la constitución de una pequeña empresa y la generada en el desarrollo posterior de su actividad económica.

5. Valorar la influencia e interrelación de las diversas funciones de la actividad empresarial en el logro de los objetivos propuestos.

6. Aplicar las técnicas de relación con clientes y proveedores, que permitan resolver situaciones comerciales tipo: Negociar con proveedores y clientes buscando las condiciones más ventajosas en las operaciones comerciales.

7. Crear, desarrollar y mantener buenas relaciones con clientes reales o potenciales.

8. Identificar en tiempo y forma las acciones derivadas de las obligaciones legales de una empresa.

9. Elaborar un proyecto de creación de una pequeña empresa o taller, evaluando la posibilidad de implantación en función de la actividad, volumen de negocio, objetivos, recursos económicos.

Contenidos

1. Innovación y desarrollo económico. La cultura emprendedora como necesidad social. El carácter emprendedor. Factores claves de los emprendedores. El riesgo en la actividad emprendedora.

2. Concepto de empresario. Requisitos para el ejercicio de la actividad empresarial. Objetivos personales versus objetivos empresariales.

3. La empresa y su entorno. Funciones básicas de la empresa. La empresa como sistema. La cultura de la empresa: imagen corporativa. Responsabilidad social y ética de las empresas.

4. Creación y puesta en marcha de una empresa. Concepto y tipos de empresa. La fiscalidad en las empresas. Trámites administrativos y gestión de ayudas y subvenciones. Plan de empresa.

5. Concepto de contabilidad y nociones básicas. Obligaciones fiscales de las empresas. Gestión administrativa de una empresa.

Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumno para:

1. Reconocer las capacidades asociadas a la iniciativa emprendedora, analizando los requerimientos derivados de los puestos de trabajo y de las actividades empresariales.

2. Definir la oportunidad de creación de una pequeña empresa, valorando el impacto sobre el entorno de actuación e incorporando valores éticos.

3. Realizar las actividades para la constitución y puesta en marcha de una empresa, seleccionando la forma jurídica e identificando las obligaciones legales asociadas.

4. Realizar actividades de gestión administrativa y financiera básica de una «pyme», identificando las principales obligaciones contables y fiscales y cumplimentando la documentación.

4.4. Fase de prácticas en empresas, estudios o talleres

La fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres tiene como objetivos los siguientes:

1. Completar la formación académica del alumnado mediante la integración en las rutinas diarias de trabajo de una empresa, agencia, editorial o estudio de ilustración y la realización de las funciones profesionales correspondientes a su nivel formativo.

2. Facilitar la toma de contacto de los alumnos y alumnas con el mundo del trabajo y la incorporación al sistema de relaciones sociales, laborales y técnicas de la empresa.

3. Contrastar los conocimientos, formación y capacitación adquiridos en el centro educativo con la realidad empresarial y laboral del sector de la ilustración.

4. Permetre a l'alumnat que, a través del contacte amb l'empresa, incorpore a la seua formació els coneixements sobre l'especialitat mateix, la situació i relacions del mercat, les tendències artístiques i culturals, l'organització i coordinació del treball, la gestió empresarial, les relacions sociolaborals en l'empresa, etc., necessaris per a l'inici de l'activitat laboral.

5. Adquirir els coneixements tècnics d'útils, ferramentas, materials i maquinària que, per la seua especialització, cost o novetat, no estan a l'abast del centre educatiu.

6. Participar de forma activa en les fases del procés de producció i edició audiovisual sot les orientacions del tutor o del coordinador corresponent.

7. Aplicar els coneixements, les habilitats i les destreses adquirits durant el període de formació teòrica i pràctica impartida en el centre educatiu.

El seguiment i l'avaluació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers corresponderà al tutor de pràctiques designat pel centre educatiu, qui prendrà en consideració el grau de compliment dels objectius i la valoració que realitze l'empresa.

ANNEX II

Característiques del mòdul Projecte Integrat

1. El mòdul Projecte Integrat en els cicles formatius de grau superior es realitzarà durant el segon curs i es desenrotllarà en dos parts diferenciades.

2. L'alumnat iniciarà el mòdul Projecte Integrat al començar el segon curs del cicle formatiu de grau superior, i serà avaluat una vegada superats la resta de mòduls de formació en el centre.

3. La primera part capacitarà l'alumnat per a comprendre i posar en pràctica els aspectes bàsics de l'elaboració de projectes i per a poder realitzar i interpretar projectes d'il·lustració. Es desenrotllarà durant els dos primers trimestres lectius del curs, d'acord amb els objectius i continguts que es recullen en l'annex I d'este decret per a este mòdul, i previstos per a la qualificació de les dos primeres evaluacions.

4. La segona part té per objecte el desenrotllament d'un projecte original d'il·lustració, en què l'alumnat siga capaç d'integrar, aplicar i valorar els coneixements, destreses i capacitats específics del camp professional de l'especialitat, adquirits per mitjà d'estes ensenyances, amb rigor tècnic i possibilitat de realització i viabilitat, que evidencie la seua capacitat creadora i la seua sensibilitat artística i estètica.

5. El mòdul Projecte Integrat es desenrotllarà a partir de la proposta del professorat que en tinga atribuïda la competència docent. L'alumnat comptarà amb la tutoria individualitzada del professorat que impartisca docència en el cicle formatiu, com a mínim, durant l'horari lectiu.

6. Cada centre creará un tribunal de projectes, que actuará com un òrgan col·legiat, format per cinc components, designats per la direcció del centre. El tribunal haurà de comptar, almenys, amb el tutor o la tutora de l'alumnat que defenga el mòdul professional de projecte integrat. Es recomana designar, així mateix, com a component del tribunal, un professor del cicle formatiu de l'especialitat Organització Industrial i Legislació. La presidència del tribunal corresponderà a la direcció del centre, o a la persona en qui esta delegue, mentres que la secretaria del tribunal recaerà sobre el professor o la professora de menor edat.

7. El projecte d'il·lustració que presente l'alumnat haurà d'arreplegar els apartats següents:

a) Memòria, en la qual es realitzarà una anàlisi dels processos i de les fases de realització del projecte, que arreplegarà els aspectes funcionals, artístics, tècnics i econòmics.

b) Un testimoni gràfic de les diverses etapes del treball, que arreplegue les fases d'ideació, esbós i primeres propostes.

c) La resolució del projecte.

d) La presentació i defensa pública del projecte davant del tribunal.

8. Els aspectes relacionats amb el seguiment i l'avaluació del mòdul Projecte Integrat es regirà pel que disposen este decret i la normativa

4. Permitir al alumnado que, a través del contacto con la empresa, incorpore a su formación los conocimientos sobre la propia especialidad, la situación y relaciones del mercado, las tendencias artísticas y culturales, la organización y coordinación del trabajo, la gestión empresarial, las relaciones sociolaborales en la empresa, etc., necesarios para el inicio de la actividad laboral.

5. Adquirir los conocimientos técnicos de útiles, herramientas, materiales y maquinaria que, por su especialización, coste o novedad, no están al alcance del centro educativo.

6. Participar de forma activa en las fases del proceso de producción y edición audiovisual bajo las orientaciones del tutor o coordinador correspondiente.

7. Aplicar los conocimientos, habilidades y destrezas adquiridos durante el período de formación teórica y práctica impartida en el centro educativo.

El seguimiento y la evaluación de la fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres corresponderá al tutor de prácticas designado por el centro educativo quien tomará en consideración el grado de cumplimiento de los objetivos y la valoración que realice la empresa.

ANEXO II

Características del módulo de proyecto integrado

1. El módulo de Proyecto Integrado en los ciclos formativos de grado superior, se realizará a lo largo del segundo curso y se desarrollará en dos partes diferenciadas.

2. El alumnado iniciará el módulo de Proyecto Integrado al comenzar el segundo curso del ciclo formativo de grado superior, y será evaluado una vez superados los restantes módulos de formación en el centro.

3. La primera parte, capacitará al alumnado para comprender y poner en práctica los aspectos básicos de la elaboración de proyectos y para poder realizar e interpretar proyectos de Ilustración. Se desarrollará durante los dos primeros trimestres lectivos del curso, de acuerdo con los objetivos y contenidos que se recogen en el anexo I de este decreto para este módulo, y contemplados para la calificación de las dos primeras evaluaciones.

4. La segunda parte tiene por objeto el desarrollo de un proyecto original de Ilustración, donde el alumnado sea capaz de integrar, aplicar y valorar los conocimientos, destrezas y capacidades específicos del campo profesional de la especialidad, adquiridos mediante estas enseñanzas, con rigor técnico y posibilidad de realización y viabilidad, que evidencie su capacidad creadora y su sensibilidad artística y estética.

5. El módulo de Proyecto Integrado se desarrollará a partir de la propuesta del profesorado que tenga atribuida la competencia docente del mismo. El alumnado contará con la tutoría individualizada del profesorado que imparta docencia en el ciclo formativo, como mínimo, durante el horario lectivo.

6. Cada centro creará un Tribunal de Proyectos, que actuará como un órgano colegiado, formado por cinco componentes, designados por la dirección del centro. El tribunal deberá contar, al menos, con el tutor o tutora del alumnado que defienda el módulo profesional de proyecto integrado. Se recomienda designar, asimismo, como componente del tribunal, a un profesor del ciclo formativo de la especialidad de Organización Industrial y Legislación. La presidencia del tribunal corresponderá a la dirección del centro, o a la persona en quien esta delegue, mientras que la secretaría del tribunal recaerá sobre el profesor o profesora de menor edad.

7. El proyecto de Ilustración que presente el alumnado, deberá contemplar los siguientes apartados:

a) Memoria, donde se realizará un análisis de los procesos y fases de realización del proyecto, que recogerá los aspectos funcionales, artísticos, técnicos y económicos.

b) Un testimonio gráfico de las diversas etapas del trabajo, que contempla las fases de ideación, bocetado y primeras propuestas.

c) La resolución del proyecto.

d) La presentación y defensa pública del mismo ante el Tribunal.

8. Los aspectos relacionados con el seguimiento y la evaluación del módulo del Proyecto Integrado se regirán por lo dispuesto en este

va vigent que dicte expressament la conselleria competent en matèria d'educació.

ANNEX III

Competència docent dels funcionaris que pertanyen al cos de professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny, per a la impartició dels mòduls corresponents a les ensenyances del cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret

A. Cos de professors d'Arts Plàstiques i Disseny

<i>Especialitat</i>	<i>Mòdul formatiu</i>
Dibuix artístic i color	Fonaments de la Representació i l'Expressió Visual Tècniques d'Expressió Gràfica Dibuix Aplicat a la Il·lustració Projectes d'Il·lustració Projecte Integrat
Dibuix tècnic	Representació Espacial Aplicada
Disseny gràfic	Tècniques d'Expressió Gràfica Teoria de la Imatge Projectes d'Il·lustració Projecte Integrat
Història de l'art	Història de la Il·lustració
Fotografia	Fotografia Teoria de la Imatge
Mitjans informàtics	Mitjans Informàtics
Organització industrial i legislació	Formació i Orientació Laboral
Mitjans informàtics	Recursos Interactius Aplicats a la Il·lustració
Mitjans audiovisuals	Teoria i Pràctica de l'Animació
Disseny gràfic	Recursos Tipogràfics
Organització industrial i legislació	Empresa i Iniciativa Emprenedora

B. Cos de mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny

<i>Especialitat</i>	<i>Mòdul formatiu</i>
Fotografia i processos de reproducció	Producció Gràfica Industrial
Tècniques de gravat i estampació	Tècniques Gràfiques Tradicionals

ANNEX IV

Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual i el cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret

<i>Mòduls superats en cicles formatius de grau superior</i>	<i>Mòduls que es convaliden</i>
Fonaments de la representació i l'expressió visual	Fonaments de la Representació i l'Expressió Visual
Teoria de la imatge mitjans informàtics	Teoria de la Imatge Mitjans Informàtics
Fotografia	Fotografia

decreto y en la normativa vigente que dicte expresamente la consellería competente en materia de educación.

ANEXO III

Competencia docente de los funcionarios pertenecientes al Cuerpo de Profesores y Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto

A. Cuerpo de profesores de Artes Plásticas y Diseño

<i>Especialidad</i>	<i>Módulo formativo</i>
Dibujo artístico y color	Fundamentos de la representación y la expresión visual Técnicas de expresión gráfica Dibujo aplicado a la ilustración Proyectos de ilustración Proyecto integrado
Dibujo técnico	Representación espacial aplicada
Diseño gráfico	Técnicas de expresión gráfica Teoría de la imagen Proyectos de ilustración Proyecto integrado
Historia del arte	Historia de la ilustración
Fotografía	Fotografía Teoría de la imagen
Medios informáticos	Medios informáticos
Organización industrial y legislación	Formación y orientación laboral
Medios informáticos	Recursos interactivos aplicados a la ilustración
Medios audiovisuales	Teoría y práctica de la animación
Diseño gráfico	Recursos tipográficos
Organización industrial y legislación	Empresa e iniciativa emprendedora

B. Cuerpo de Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño

<i>Especialidad</i>	<i>Módulo formativo</i>
Fotografía y procesos de reproducción	Producción gráfica industrial
Técnicas de grabado y estampación	Técnicas gráficas tradicionales

ANEXO IV

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Comunicación Gráfica y Audiovisual y el ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto

<i>Módulos superados en ciclos formativos de grado superior</i>	<i>Módulos que se convalidan</i>
Fundamentos de la representación y la expresión visual	Fundamentos de la representación y la expresión visual
Teoría de la imagen	Teoría de la imagen
Medios informáticos	Medios informáticos
Fotografía	Fotografía

Tècniques d'expressió gràfica (cicles: còmic i gràfica impresa)	Tècniques d'Expressió Gràfica	Técnicas de expresión gráfica (Ciclos: Cómico y Gráfica impresa)	Técnicas de expresión gráfica
Producció gràfica industrial (cicles: còmic i gràfica impresa)	Producció Gràfica Industrial	Producción gráfica industrial (Ciclos: Cómico y Gráfica impresa)	Producción gráfica industrial
Representació espacial aplicada (cicle: còmic)	Representació Espacial Aplicada	Representación espacial aplicada (ciclo: Cómico)	Representación espacial aplicada

ANNEX V

Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de Disseny Gràfic regulats en el Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre, i el cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret

Mòduls superats en cicles formatius de grau superior (Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre)	Mòduls que es convaliden	Mòdulos superados en ciclos formativos de grado superior (Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre)	Módulos que se convalidan
Expressió plàstica: Fotografia (cicle: Fotografia artística)	Fonaments de la Representació i l'Expressió Visual	Expresión plástica: fotografía (ciclo: Fotografía artística)	Fundamentos de la representación y la expresión visual
Teoria de la imatge Publicitària (cicle: Gràfica Publicitaria)	Teoria de la Imatge	Teoría de la imagen publicitaria (ciclo: Gráfica publicitaria)	Teoría de la imagen
Mitjans informàtics (cicle: Gràfica Publicitaria)	Mitjans Informàtics	Medios informáticos (ciclo: Gráfica publicitaria)	Medios informáticos
Fotografia (cicle: Gràfica Publicitaria)	Fotografia	Fotografía (ciclo: Gráfica publicitaria)	Fotografía
Tècnica fotogràfica (cicle: Fotografia Artística)	Fotografia	Técnica fotográfica (ciclo: Fotografía artística)	Fotografía
Fotografia artística (cicle: Fotografia Artística)	Fotografia	Fotografía artística (ciclo: Fotografía artística)	Fotografía
Tècniques gràfiques industrials (cicle: Gràfica Publicitaria)	Producció Gràfica Industrial	Técnicas gráficas industriales (ciclo: Gráfica publicitaria)	Producción gráfica industrial

ANNEX VI

Relació de mòduls que podran ser objecte d'exemció per correspondència amb la pràctica laboral

Formació i orientació laboral
Fotografia
Mitjans informàtics
Producció gràfica industrial
Tècniques gràfiques tradicionals

ANNEX VII

Relació de mòduls corresponents a les ensenyances mínimes del cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en el Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre, que es reconeixen a efectes de la incorporació de l'alumnat al cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració regulat en este decret

Mòduls superats en el cicle formatiu de grau superior d'Il·lustració (Reial Decret 1456/1995, d'1 de setembre)	Mòduls que es reconeixen	Mòdulos superados en el ciclo formativo de grado superior de Ilustración (Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre)	Módulos que se reconocen
Dibuix artístic	Fonaments de la Representació i l'Expressió Visual	Dibujo artístico	Fundamentos de la representación y la expresión visual
Tècniques d'il·lustració	Tècniques d'Expressió Gràfica	Técnicas de ilustración	Técnicas de expresión gráfica
Disseny gràfic assistit per ordinador	Mitjans Informàtics	Diseño gráfico asistido por ordenador	Medios informáticos

ANEXO V

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Diseño Gráfico regulados en el Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre, y el ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto

Mòduls superados en ciclos formativos de grado superior (Real Decreto 1456/1995, de 1 de septiembre)	Mòdulos que se convalidan
Expresión plástica: fotografía (ciclo: Fotografía artística)	Fundamentos de la representación y la expresión visual
Teoría de la imagen publicitaria (ciclo: Gráfica publicitaria)	Teoría de la imagen
Medios informáticos (ciclo: Gráfica publicitaria)	Medios informáticos
Fotografía (ciclo: Gráfica publicitaria)	Fotografía
Técnica fotográfica (ciclo: Fotografía artística)	Fotografía
Fotografía artística (ciclo: Fotografía artística)	Fotografía
Técnicas gráficas industriales (ciclo: Gráfica publicitaria)	Producción gráfica industrial

ANEXO VI

Relación de módulos que podrán ser objeto de exención por correspondencia con la práctica laboral

Formación y orientación laboral
Fotografía
Medios informáticos
Producción gráfica industrial
Técnicas gráficas tradicionales

ANEXO VII

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas del ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el Real Decreto 1456/1995, de 1 de setiembre, que se reconocen a efectos de la incorporación del alumnado al ciclo formativo de grado superior de Ilustración regulado en el presente decreto

Mòdulos superados en el ciclo formativo de grado superior de Ilustración (Real Decreto 1456/1995, de 1 de setiembre)	Módulos que se reconocen
Dibujo artístico	Fundamentos de la representación y la expresión visual
Técnicas de ilustración	Técnicas de expresión gráfica
Diseño gráfico asistido por ordenador	Medios informáticos

Fotografia

Tècniques gràfiques industrials
Tècniques gràfiques tradicionals
Història de la imatge gràfica

Fotografía

Producció Gràfica Industrial
Tècniques Gràfiques Tradicionals
Història de la Il·lustració

Fotografia

Técnicas gráficas industriales
Técnicas gráficas tradicionales
Historia de la imagen gráfica

Fotografía

Producción gráfica industrial
Técnicas gráficas tradicionales
Historia de la ilustración